ئۇشبۇ كىتاب ئېلكىتاب تورى تەرىپىدىن تارقىتىلدى

ئەزىز ئوقۇرمەن، ئۇشبۇ كىتاب ئېلكىتاب تورى ئوقۇرمەنلىرى تەرىپىدىن سىكانىرلىنىپ تارقىتىلدى.

ئېلكىتاب تورى ئادرېسى:
www.elkitab.org

ئېلكىتاب

ئېلكىتاب تورى ئادرېسى:
www.elkitap.org

12
2013

يېزا پەن ـ تېخنىكىسى

农村科技

ھەلىمە تۇرسۇن فوتوسى

ISSN 1004-1095
12>

مەزكۇر ژۇرنالنىڭ باش مۇھەررىرى ھەلىمە تۇرسۇن 6-ئاينىڭ 16-كۈنى چۈشتىن بۇرۇن، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيە قومۇشئېرىق يېزىلىق ھۆكۈمەت زالىدا «دېھقانلارنىڭ ئومۇمىي ساپاسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلەيلى» تېمىسىدا بىر مەيدان لېكسىيە سۆزلەپ 400گە يېقىن كۇرسانتنى نەق مەيداندا تەربىيەلەپ، مۇناسىۋەتلىك رەھبەرلەر ۋە كۇرسانتلارنىڭ قىزغىن ئالقىشىغا ئېرىشتى.

ئابلەت خەۋىرى ۋە فوتوسى

2013 ـ يىل 12 ـ سان
(ئومۇمىي 344 ـ سان)

يېزا ئىگىلىك پەن ـ تېخنىكىسى
全国优秀科技期刊,省级月刊

ش ئۇ ئا ر يېزا خىزمىتى ئىشخانىسى، ش ئۇ ئا ر نامراتلارنى يۆلەش، ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى، ش ئۇ ئا ر پەن ـ تېخنىكا جەمئىيىتى، ش ئۇ ئا ر يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيەسى ۋە شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ باشچىلىقىدا نەشر قىلىندى.

بۇ ساندا

تېرىش پەرۋىش

كۆزگى بۇغداي مايسىسىغا ئۇششۇك تېگىش سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى.............. رەيھانگۈل موسا قاتارلىقلار (1)

ئەسلىھەلىك يېزا ئىگىلىكى

پارنىكتا مۇچ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى .... ئابابەكرى كېرەم قاتارلىقلار (2)
مۇچنىڭ مۇھىت شارائىتىغا بولغان تەلىپى .... سانىيە ئەبەيدۇللام (5)
پارنىكتا قورۇما كاۋىسى ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى........................ بىبىنۇر ئابدۇرېشىت (6)

ئوغۇت، تۇپراق

تەكرار تېرىلىدىغان كېۋەز يېرىنىڭ ئۇنۇمدارلىقىنى ئاشۇرۇش ئۇسۇلى .... باھارگۈل ئۆمەر (8)
ئورگانىك ئوغۇتنىڭ تۇپراقنىڭ ئۇنۇمدارلىقىنى ئاشۇرۇش رولى .. تۇنسا ئابلىز قاتارلىقلار (10)
تۇپراق شورلىشىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى .... خەيرۇللا سەلەي (11)

باغۋەنچىلىك

مېۋىلىك دەرەخ كۆچەتلىرىنى قىشتىن بىخەتەر ئۆتكۈزۈش تەدبىرلىرى
.... ئابدۇرېشىت ئابلىمىت (13)
مېۋىلىك دەرەخ قوۋزىقىنى قىرىشتا دىققەت قىلىدىغان ئىشلار.......رەيھانگۈل ھۇسەيىن (14)
چىلاننى قىشتىن بىخەتەر ئۆتكۈزۈش تەدبىرلىرى ....سادەت ئابلىمىت قاتارلىقلار (15)
ياڭاق ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار.................................مۇكەررەم سەمەت (17)
چىلاننى ئەلا سۈپەتلىك، يۇقىرى مەھسۇلاتلىق ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....تاھىر ئەخمەت (19)

ئۆسۈملۈك ئاسراش

قوغۇندىكى زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ يوقىتىش ئۇسۇلى.......ھۆرىيەت مەمەت (22)
پارنىك كۆكتاتلىرىنىڭ يىلتىز چىرىش كېسىلى ۋە ئالدىنى ئېلىش ـ يوقىتىش ئۇسۇلى .... راخمان توختى (24)
پارنىك تاۋۇزىنىڭ پىلەك قۇرۇش كېسىلى ۋە ئالدىنى ئېلىش ـ يوقىتىش ئۇسۇلى.......... مەسۇت مەمەتجان (25)

سۈچىلىق

سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشلىرىنىڭ توڭلاپ بۇزۇلۇشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى .... مۆمىن ياسىن (28)

تاختىلاپ سۇغىرىش ـ سۇ تېجەشتىكى ئۈنۈملۈك تەدبىر..... مۇيەسسەرجان قۇربانىياز (30)

يېزا ئىگىلىكىدە سۇ تېجەشنىڭ ئەھمىيىتى ....ئابلاجان ئاخۇن (32)

ئۆستەڭ لايىھەلەشنىڭ قەدەم ـ باسقۇچلىرى .... رەيھانگۈل ئەيسا (33)

لوپ ناھىيەسىنىڭ كىچىك تىپتىكى سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشىنىڭ تەرەققىياتى .... تۇرسۇنجان تۇرسۇنروزى (34)

ئېرىق ـ ئۆستەڭلەردە لاتقا تىنىپ قېلىش ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى
.... مەمەت ئابلىز (35)

چارۋىچىلىق، مالدوختۇرلۇق

توخۇدىكى كوكسىدىيۇم قۇرتى كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش ....تۆمۈر ئىمىن (36)

سىيىرلارنىڭ يۇقۇمسىز خاراكتېرلىك بالا تاشلاشنىڭ ئاساسلىق سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش
.... ئۆمەرجان قاتارلىقلار(39)

قانۇن ئۆگىنەيلى

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ قورامىغا يەتمىگەنلەرنى قوغداش قانۇنى ....(41)

بىلىۋېلىڭ

سۈمۈرىدىغان ۋە پۈركۈگۈچ دورىلارنى ئىشلەتكەندە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار
.... ھەلىمە تۇرسۇن (42)

ئاپتورلار سەمىگە...(44)

ئومۇمىي مۇندەرىجە

ژۇرنىلىمىزنىڭ 2013 ـ يىللىق ئومۇمىي مۇندەرىجىسى ....(45)

باش مۇھەررىر: ھەلىمە تۇرسۇن

مەسئۇل مۇھەررىر: ئابلەت ھەبىبۇللا

مۇھەررىر: ئەنۋەر مۇھەممەت

农村科技
Rural Science & Technology
2013年第12期
总344期

新疆维吾尔自治区党委农办、自治区扶贫办、自治区科协、新疆维吾尔自治区农业科学院和新疆农业大学联合主办、面向新疆农牧区、国内外公开发行的综合性省级科普月刊。

栽培管理

冬小麦冻害原因及防治措施 …………………… 热汗古丽·木沙等(1)

设施农业

温室辣椒栽培技术 ……………………………… 阿巴白克力·克然木等(2)
辣椒对环境条件的要求 …………………………… 沙尼亚·艾拜都拉木(5)
温室西葫芦栽培技术 ………………………… 比比努尔·阿布都热西提(6)

土壤肥料

提高棉花连作土壤肥力方法 ……………………… 巴哈尔古丽·吾买尔(8)
有机肥提高土壤肥力的作用 ……………………… 图泥沙·阿布勒子等(10)
土壤盐碱化防治方法 ………………………………………… 海热拉·塞米(11)

园艺特产

果树苗木安全越冬措施 …………………… 阿布都热西提·阿不力米提(13)
果树刮皮注意事项 ………………………………………… 热依汉·玉苏音(14)
哈密大枣安全越冬措施 ………………………… 沙达提·阿布列米提等(15)
核桃栽培技术要点 ………………………………………… 木克热木·赛买提(17)
枣树优质高产栽培方法 …………………………………… 塔依尔·艾合买提(19)

植物保护

甜瓜病虫害防治方法 ……………………………………… 吾热叶提·买买提(22)
温室蔬菜根腐病及防治方法 …………………………… 热合曼·托乎提(24)
温室西瓜蔓枯病及防治方法 ………………………… 买苏提·买买提江(25)

农田水利

水利工程设施冻胀破坏的防治措施 …………………… 木明·亚生(28)
小畦灌溉是节水有效措施 ………………… 米叶斯尔·库尔班尼亚孜(30)
农业生产节约用水的意义 ………………………… 阿卜拉江·阿洪(32)
渠道设计步骤 ……………………………………… 热汗古丽·艾沙(33)
洛浦县小型水利工程发展状况 ……………… 吐尔逊江·吐孙肉孜(34)
渠道淤积及防治措施 ……………………………… 买买提·阿布力孜(35)

畜牧兽医

鸡球虫病防治方法 ………………………………………… 铁木尔·依明(36)
牛非传染性流产原因及防治 ……………………………… 吾买尔江等(39)

法律常识

中华人民共和国未成年人保护法 ……………………………………………(41)

百科知识

使用喷雾剂和粉吸剂注意事项 ……………………… 艾力曼·吐尔逊(42)
读者须知 …………………………………………………………………………(44)

总目录

本刊 2013 年总目录 ………………………………………………………(45)

主管主办：新疆维吾尔自治区农业科学院
编辑出版：新疆维吾尔自治区农业科学院《农村科技》杂志社
主　　编：艾力曼·吐尔逊　　电话（传真）0991-4505075
责任编辑：阿布来提·艾比布拉　　编辑：艾尼瓦尔·买买提
地　　址：乌鲁木齐市南昌路 403 号　邮编：830091
印　　刷：新疆新华印刷厂　　定价: 2.00 元
发　　行：乌鲁木齐市邮政局
订　　阅：全国各地邮局，各县扶贫办、科技局、农经局和本刊编辑部
国际标准刊号：ISSN　1004 - 1095
国内统一刊号：CN 65 - 1046 / S - W
邮 政 代 码：58 - 123　广告许可证号：0016
收款单位：新疆农业科学院农业经济与科技信息研究所
开户银行：中国农业银行股份有限公司乌鲁木齐南昌路支行
行　　号：103881000461 账号：30-004601040000839

كۆزگى بۇغداي مايسىسىغا ئۈششۈك تېگىش سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى

رەيھانگۈل موسا
(كورلا شەھىرى تېكىچى يېزىلىق دېھقانچىلىق تېخنىكا پونكىتىدىن 841000)
پاتىمە داۋۇت
(كورلا شەھەر شىنغى بازارلىق دېھقانچىلىق تېخنىكا پونكىتىدىن)

1. كۆزگى بۇغداي مايسىسىنىڭ ئۈششۈپ كېتىشىنىڭ ئاساسلىق سەۋەبى: (1) قىش كىرىشتىن بۇرۇن مايسا باراقسان ئۆسۈپ كەتسە ئاسان ئۈششۈپ قالىدۇ، يەنى كۆزگى بۇغداي بالدۇر تېرىلىپ، كۆزدىكى تېمپېراتۇرا يۇقىرى بولۇپ، مايسا زىيادە ئۆسۈپ، ئۈششۈكتىن بۇرۇن مايسا بوغۇم تارتىپ كەتسە ئاسانلا ئۈششۈپ كېتىدۇ؛ (2) مايسا بەك قۇرغاق ھاۋاغا ئۇچرىسا، يەنى قار ياغمىسا ياكى بەك كېچىكىپ ياغسا مايسا ئاسان ئۈششۈپ قالىدۇ، كۆزگى بۇغداي ئادەتتە قىش كىرىشتىن ئىلگىرى ۋە كېيىن قەنت توپلايدۇ ھەم ھۈجەيرە سۇسىزلىنىش جەريانىنى تاماملايدۇ. مۇشۇ جەريان قىسقا بولسا ياكى مۇشۇ جەريانىنى باشتىن كەچۈرمەيلا تېمپېراتۇرا تۇيۇقسىز تۆۋەنلەپ كەتسە مايسا ئاسان ئۈششۈپ كېتىدۇ؛ (3) پەرۋىشنىڭ مۇۋاپىق بولماسلىقمۇ مايسىنىڭ ئۈششۈپ كېتىشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، يەنى ئۇرۇق تېيىز چۈشۈپ قېلىش، يەر تەكشى ئۇسا قىلىنماسلىق، يەرنى تەكشى تۈزلەنمەسلىك ۋە سۆرەم ياخشى سېلىنماسلىق سەۋەبىدىن ئۈششۈپ كېتىدۇ؛ (4) ئەتىيازدا قۇرغاق، تۇپراق ئۇنۇمدارلىقى تۆۋەن، قۇمساڭ يەرلەردىكى مايسىلارنىڭ ئۆسۈشى تېز بولىدۇ. ئەتىيازدا تېمپېراتۇرا بەكرەك تۆۋەنلەپ قالسا مايسا ئاسان ئۈششۈپ قالىدۇ.

2. ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى: (1) سورت تاللاش: ئۈششۈككە ئۈششۈككە چىداملىق سورتلارنى تېرىش، مەھسۇلاتى يۇقىرى، سوغۇققا ئۈششۈككە چىدامسىز سورتلارنى تېرىشقا توغرا كەلسە تېرىش ۋاقتىنى 7 ـ 15 كۈن كەينىگە سۈرۈش لازىم؛ (2) تېرىش مەزگىلىنى ھاۋا رايى مەلۇماتىغا ئاساسەن بېكىتىش لازىم. ئادەتتە رايونىمىزدا 10 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنلىرىدىن باشلاپ تېرىسا مۇۋاپىق بولىدۇ؛ (3) ئۇرۇقنى 3 ـ 5 سانتىمېتىر چوڭقۇرلۇقتا تېرىش، ئەڭ ياخشىسى ئىككى قېتىم سۆرەم سېلىپ،

پارنىكتا مۆج ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى

ئابابەكرى كېرەم   ئالىم ھەبىبۇل
(پىچان ناھىيەلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزىدىن 838200)

1. **سورت تاللاش:** پارنىكتا ئۆستۈرۈش ئۈچۈن مۆچ سورتلىرىدىن جۇداچىڭ، لۇڭجياۋ قاتارلىقلارنى تاللىسا بولىدۇ.

2. **مايسا كۆچۈرۈپ تىكىش:** (1) پارنىكنى دېزىنفېكسىيە قىلىش؛ ھەربىر ئۆلچەملىك پارنىك ئۈچ كىلوگىرام باۋىستىن (多菌灵) بىلەن دېزىنفېكسىيە قىلىنىدۇ ياكى بىر ئۆلچەملىك پارنىكقا ئىككى كىلوگىرام گۈڭگۈرت پاراشوكى، 80% لىك د د ۋ دىن 0.1 گىرامغا 800 گىرام ھەرە كېپىكى ئارىلاشتۇرۇپ ئوت يېقىپ ئىسلاپ، بىر كېچە دۈملىگەندىن كېيىن ھاۋا ئالماشتۇرۇلىدۇ. مايسا تىكىشتىن 10 ـ 15 كۈن بۇرۇن پارنىك يوتقىنىنى يېپىپ، تېمپېراتۇرىسىنى يۇقىرىلىتىش كېرەك؛ (2) چۆنەك تارتىپ ئوغۇتلاش: قىرنىڭ كەڭلىكىنى 50 سانتىمېتىر، ئېرىقنىڭ كەڭلىكىنى 80 سانتىمېتىر قىلىپ قىر سېلىپ، 120 سانتىمېتىرلىق يالتىراق يوپۇق يېپىپ، تۇپراق نەملىكىنى ساقلاش كېرەك. ئاساسىي ئوغۇتقا بىرلەشتۈرۈپ، ھەر مو يەرگە توخۇ مايىقىدىن 15 كۇب مېتىر، ئاممونىي فوسفات

ئۇرۇقنىڭ تولۇق كۆمۈلۈشى ۋە تۆشۈكچىلەرنىڭ ھەم ئېتىلىشىگە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك؛ (4) ۋاقتىدا توك ياتقۇزۇش كېرەك. باراقسان ئۆسۈپ كەتكەن، سوغۇققا چىدامسىز ۋە قۇمساڭغۇ ئېتىزدىكى مايسىلارغا قارىتا دەرھال توك ياتقۇزۇش كېرەك، ئەت تۇپراقلىق، ئاجىز مايسىلىق ئېتىزلار ياكى قۇرغاقچىلىق ئېغىر بولغان ئېتىزلارغا كېيىنرەك توك ياتقۇزۇش كېرەك. ئەگەر ۋاقتىدا قار يېغىپ قالسا مايسىنىڭ بىخەتەر قىشتىن ئۆتۈشى تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ؛ (5) ئەتىيازدا ئۆششۈپ كېتىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك. ئەگەر ئەتىيازدا تېمپېراتۇرا تۆۋەنلەش ئەھۋالى ئالدىن مەلۇم قىلىنسا دەرھال سۇغىرىش كېرەك. بۇنىڭ بىلەن مايسىلارنىڭ تۆۋەن تېمپېراتۇرىغا بولغان ماسلىشىشچانلىقى ئېشىپ، مايسىنىڭ ئۆششۈپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ. (02)

(磷酸铵) تىن 50 كىلوگىرام، ئۈچ ئېلېمېنتلىق بىرىكمە ئوغۇتتىن 50 كىلوگىرام بېرىلىدۇ. 2 ـ، 3 ـ ئاينىڭ باشلىرىدا پارنىك ئىچىدىكى 10 سانتىمېتىر چوڭقۇرلۇقتىكى تۇپراق تېمپېراتۇرىسى 21℃ تىن ئاشقاندا مايسا تىكىلىدۇ؛ (3) تىكىش ئۇسۇلى ۋە زىچلىقى: ھەربىر قۇرغا ئىككى قۇر مايسا تىكىلىدۇ، قۇر ئارىلىقى 35 ـ 40 سانتىمېتىر قىلىنىدۇ، ھەرموغا 2300 ـ 2500 تۈپ مايسا تىكىلىدۇ، مايسا تىكىپ بولغاندىن كېيىن قاندۇرۇپ سۇغىرىلىدۇ.

3. مايسا تىكىپ بولغاندىن كېيىنكى پەرۋىشى: (1) مايسا ئەسلىگە كېلىش مەزگىلى: مايسا كۆچۈرگەندىن كېيىن، پارنىك تېمپېراتۇرىسىنى كۈندۈزى 25℃ ـ 30℃، كېچىسى 18℃ ـ 20℃ تا ساقلاپ، مايسىنىڭ ئەسلىگە كېلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك. بۇ چاغدا كۈندۈزى تېمپېراتۇرا بەك يۇقىرى بولۇپ كەتمەسلىكى كېرەك، بولمىسا مايسا بويىغا زورلاپ كېتىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىرگە پارنىك تېمپېراتۇرىسىنى ساقلاشقا دىققەت قىلىپ، مايسىلارنىڭ ئۈششۈپ قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك؛ (2) پۇتاش: بىرىنچى مېۋە توختىغاندىن كېيىن، تۈپ ئاستىدىكى قېرى يوپۇرماق، يان شاخلارنى ئېلىۋېتىش كېرەك؛ (3) چېچەك، مېۋە توختىتىش: چېچەكلەش مەزگىلىدە قويۇقلۇقى 0.2% لىك بور ئوغۇتىنى شاخ، يوپۇرماقلارغا تەكشى پۈركۈش ئارقىلىق، چېچەكنىڭ يېتىلىشىنى تېزلىتىپ، چېچەك مىقدارىنى ئاشۇرۇپ، مېۋە تۆكۈلۈشنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ. ئۇنداق قىلماي چېچەكلەشتىن بۇرۇن، توماتوتون (防落素) ياكى لاجياۋلىڭ (辣椒灵) نى 30 ـ 40 مىللىگىرام قويۇقلۇقتا پۈركۈسىمۇ بولىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىرگە ھاۋا ئالماشتۇرۇش مىقدارىنى ئاشۇرۇش ئارقىلىق، چېچەك، مېۋە تۆكۈلۈشنىڭ ئالدى ئېلىنىدۇ؛ (4) سۇغىرىش، ئوغۇتلاش: مول كۆپ مېۋىلەش مەزگىلىگە كىرگەندە 2~3 قېتىم قوشۇمچە ئوغۇتلى-

نىدۇ. بىرىنچى، ئىككىنچى رەت مېۋىلىرى چۈشكەندىن كېيىن، بىر قې-
تىم قوشۇمچە ئوغۇتلىنىدۇ. سۇغىرىش قېتىم قوشۇمچە سانى ۋە مىقدارى
تۇپراقنىڭ نەملىك ئەھۋالى ۋە ئۆسۈش ئەھۋالىغا ئاساسەن بەلگىلىنىدۇ.
مايسا كۆچۈرۈپ تىكىشتىن 15 كۈن بۇرۇن بىر قېتىم قاندۇرۇپ سۇغۇرۇ-
لىدۇ. ياز پەسلىدە تېمپېراتۇرا يۇقىرى بولغانلىقتىن كۆپرەك ھاۋا ئال-
ماشتۇرۇلىدۇ. نەملىكنىڭ پارغا ئايلىنىشى كۆپ بولغاچقا، سۇغىرىش
قېتىم سانىنى ئاشۇرۇش، ھاۋا ئوچۇق كۈنى سۇغىرىش كېرەك. ھەر ئىككى
قېتىم سۇغارغاندا بىر قېتىم قوشۇمچە ئوغۇتلاش، ھەر قېتىمدا 30 كىلو-
گىرام ئورىيا ياكى ئىككى ئاممونىيلىق فوسفات بىلەن ئوغۇتلاپ، بالدۇر ئا-
جىزلاپ كېتىشىنىڭ ئالدى ئېلىش لازىم. ئۆسۈشنىڭ ئوتتۇرا مەزگىلىدە
0.3% لىك ئىككى ئاممونىيلىق فوسفات (磷酸二铵) نى يوپۇرماقتىن پۈركۈش
ۋە تېمپېراتۇرىسى 30℃ تىن ئېشىپ كەتكەندە ھاۋا ئالماشتۇرۇش كېرەك.

4. كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يو-
قىتىش: مۈچىنىڭ كېسەللىكلىرىدىن ۋىرۇس كېسىلى، يۇقۇملىنىش كې-
سىلى قاتارلىقلار بار. بۇلارغا قارىتا مېتىل توپسىن (甲基托布津) قاتارلىق
مىكروب يوقاتقۇچى دورىلار بىلەن تۇپراق دېزىنفېكسىيە قىلىنىدۇ، مۇۋا-
پىق سۇغىرىش، ئوغۇتلاش ئارقىلىق، تۈپنىڭ كېسەللىككە چىداملىقىنى
كۈچەيتكىلى بولىدۇ. ۋىرۇس كېسىلىگە ۋىرۇس A (病毒A) قاتارلىق دو-
رىلار پۈركۈلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ۋىرۇس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئالىدىغان
دورىلار چېچىلىدۇ. قىزىل ئۆمۈچۈك يوقىتىدىغان دورىلار ۋە يوپۇرماق ئو-
غۇتى قوشۇپ پۈركۈلىدۇ. زىيانداش ھاشاراتلاردىن تاماكا توزان پىت، ئاق
توزان پىتى، كۆك پىت، قىزىل ئۆمۈچۈك قاتارلىقلار كۆرۈلىدۇ. ئالدىنى
ئېلىش - يوقىتىشتا پارىنكتىكى ياۋا ئوت - چۆپلەر ئالدىن يوقىتىلىدۇ.
زىيان سېلىشنىڭ دەسلەپكى مەزگىلىدە ئىسلىغۇچى دورىلار بىلەن ئالدىنى
ئېلىپ - يوقىتىلىدۇ. زىيان سېلىشى ئېغىرلاشقاندا يۇقىرى ئۈنۈملۈك،
زەھەرچانلىقى تۆۋەن دورىلار پۈركىسە بولىدۇ. (03)

مۆچىنىڭ مۇھىت شارائىتىغا بولغان تەلىپى

سانىيە ئەبەيدۇللام
(غۇلجا شەھىرى توغراق يېزىلىق ھۆكۈمەتتىن 835100)

1. تېمپېراتۇرىغا بولغان تەلىپى: مۆچ ئىسسىقلىقنى ياقتۇرىدىغان كۆكتات بولۇپ، ئۇرۇقنىڭ بىخلىنىشىغا 25℃ ـ 27℃ لۇق تېمپېراتۇرا ئەڭ مۇۋاپىق، ئەگەر تېمپېراتۇرا 20℃ دىن تۆۋەن ياكى 35℃ تىن يۇقىرى بولسا ئۇرۇق بىخلىنالمايدۇ. مايسا يېتىشتۇرۇشتە ئەڭ مۇۋاپىق تېمپېراتۇرا 20℃ ـ 30℃ بولۇپ، ئەگەر 15℃ دىن تۆۋەن بولسا ئۆسۈشتىن توختايدۇ. ئۇزاق مەزگىل 5℃ لۇق تېمپېراتۇرىدا تۇرسا نابۇت بولىدۇ. مۆچ ئۆسۈش مەزگىلىدە كېچە ـ كۈندۈز تېمپېراتۇرا پەرقى 10℃ ئەتراپىدا بولسا مۇۋاپىق بولىدۇ. يەنى كۈندۈزلۈك تېمپېراتۇرىسى 25℃ ـ 30℃، كېچىلىك تېمپېراتۇرىسى 15℃ ـ 20℃ بولسا مۇۋاپىق بولىدۇ. مۆچىنىڭ ھەرقايسى مەزگىلدىكى ئۆسۈشىنىڭ تېمپېراتۇرىغا بولغان تەلىپى ئوخشاش بولمايدۇ. ئادەتتە ئۆسۈش مەزگىلىدە يۇقىرى تېمپېراتۇرىنى تەلەپ قىلسا، ئۆسۈشىنىڭ كېيىنكى مەزگىلىدە بىرقەدەر تۆۋەن تېمپېراتۇرىنى تەلەپ قىلىدۇ. مەسىلەن، گۈل ئېچىلىپ مېۋىلەش مەزگىلىدە تېمپېراتۇرا 15℃ دىن تۆۋەن بولسا نورمال چاڭلىنىشقا تەسىر يېتىدۇ. ئەگەر 35℃ تىن يۇقىرى بولسا چېچەكلەپ، چاڭلىنىشقا تەسىر كۆرسىتىپ، چېچەك ۋە مېۋە تۆكۈلۈشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. مۆچىنىڭ نورمال چېچەكلەش ۋە مېۋىلەش تېمپېراتۇرىسى كۈندۈزى 25℃ ـ 27℃، كېچىسى 16℃ ـ 18℃ بولسا مۇۋاپىق بولىدۇ؛

2. نەملىككە بولغان تەلىپى: مۆچىنىڭ سۇغا بولغان تەلىپى بەك يۇقىرى ئەمەس، بىراق يىلتىزى ئانچە تەرەققىي قىلمىغاچقا سۇ سۈمۈرۈشى ئاجىز بولۇپ، قۇرغاقچىلىققا بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ. ئەگەر تۇپراق بەك قۇرغاق بولسا يوپۇرمىقى كىچىك، مايسىنىڭ ئۆسۈشى ئاستا، مېۋىسى كىچىك بولۇپ قالىدۇ. ئەگەر تۇپراق بەك نەم بولسا ھەر خىل كېسەللىكلەر پەيدا بولىدۇ. مەسىلەن، مۆچ مايسىسى بىر كېچە سۇغا چىلىنىپ تۇرسا سولىشىپ نابۇت بولىدۇ. شۇڭلاشقا ۋاقتىدا سۇغىرىش، نورمال سۇغىرىش ئىنتايىن مۇھىم. ھاۋا نەملىكىنىڭ يۇقىرى ـ تۆۋەن بولۇشى مۆچىنىڭ

پارنىكتا قورۇما كاۋىسى ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى

بىبىنۇر ئابدۇرېشىت
(غۇلجا ناھىيە چۆلۈقاي يېزىلىق دېھقانچىلىق تېخنىكا پونكىتىدىن 835100)

قورۇما كاۋىسى تۆۋەن تېمپېراتۇرىغا چىداملىق بولۇپ، پارنىكتا ئۆستۈرسە بالدۇر بازارغا چىقارغىلى بولىدۇ.

1. سورت تاللاش: سوغۇققا چىداملىقى كۈچلۈك، كۆپ مېۋىلەيدىغان، ۋىرۇس كېسەللىكىگە چىداملىق، سۈپىتى ياخشى چىلگە سورتلارنى تاللاش كېرەك.

2. مايسا يېتىشتۈرۈش: ئۇرۇقنى تېرىشتىن بۇرۇن، دېزىنفېكسىيە قىلىپ، بىخلاندۇرغاندىن كېيىن، ئوزۇقلۇق قاچىسىغا تېرىپ، مايسا يېتىشتۈرۈش كېرەك.

3. مايسا كۆچۈرۈش: پارنىكقا مايسا كۆچۈرۈشتىن ئاۋۋال ھەر مو يەرگە 5000 كىلوگىرام، تولۇق چىرىگەن مەھەللىۋى ئوغۇت، 50 كىلوگىرام كالتسىي سۇپېر فوسفات (过磷酸钙) نى تەكشى چېچىپ، چوڭقۇر ئاغدۇرۇپ، قىر ئارىلىقىنى 60 ـ 80 سانتىمېتىر، تۈپ ئارىلىقىنى 50 سانتىمېتىر، قىر ئېگىزلىكىنى 20 ـ 25 سانتىمېتىر قىلىپ، قىر سېلىش لازىم، ئادەتتە ھاۋا ئوچۇق كۈنلىرى چۈشتىن كېيىن مايسا كۆچۈرۈلىدۇ.

ئۆسۈشىگە يەنى غول ۋە يوپۇرماقنىڭ ئۆسۈشىگە ۋە مېۋىلىشىگە بىۋاستە تەسىر كۆرسىتىدىغان ئامىللارنىڭ بىرى. شۇڭا ھاۋا ئالماشتۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىپ، پارنىك ئىچىنىڭ نىسپىي نەملىكىنى 60% ـ 80% تە كونترول قىلىش لازىم. ئەگەر نەملىك بەك يۇقىرى بولسا، نورمال چاڭلىنىشقا تەسىر كۆرسىتىپ، چېچەك ـ مېۋە تۆكۈلۈشنى ۋە كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ يامراپ كېتىشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ؛

3. تۇپراق ۋە ئوغۇتقا بولغان تەلىپى: مۇچ مۇنبەت، سۇغىرىش، سۇ چىقىرىش شارائىتى ياخشى، ئاجىز ئىشقارلىق تۇپراقتا ياخشى ئۆسىدۇ. مۇچنىڭ ئازوت، فوسفور، كالىي قاتارلىق ئېلېمېنتلارغا بولغان تەلىپى بىر قەدەر يۇقىرى بولىدۇ. شۇڭا ئورگانىك ئوغۇتنى چىرىتىپ بېرىش ھەمدە ھەرمو يەرگە 4 ـ 5 مىڭ كىلوگىرام ئورگانىك ئوغۇت بېرىش لازىم. (03)

4. مايسا كۆچۈرۈپ تىككەندىن كېيىنكى پەرۋىشى: (1) تېمپېرا- تۇرا: قورۇما كاۋا مايىسىنى پارنىكقا كۆچۈرۈپ تىككەندىن كېيىن، كۈندۈزى تېمپېراتۇرىنى 25℃ ـ 30℃ تا كونترول قىلىش، مايسا ئەسلىگە كېلىپ بولغاندىن كېيىن تېمپېراتۇرىنى تەدرىجىي تۆۋەنلىتىپ، كۈندۈزى 20℃ ـ 26℃ تا ساقلاش كېرەك. مېۋىلەشكە باشلىغاندا تېمپېراتۇرىنى تەدرىجىي ئۆرلىتىپ، كۈندۈزى 25℃ ـ 30℃ تا، كېچىسى 15℃ ـ 20℃ تا كونت- رول قىلىش كېرەك. تېمپېراتۇرا 30℃ تىن ئاشقاندا ھاۋادانىنى ئېچىپ ھاۋا ئالماشتۇرۇش، 20℃ تىن تۆۋەن بولغاندا ھاۋادانىنى ئېتىش كېرەك. 15℃ تىن تۆۋەنلىگەندە پارنىك يوتقىنىنى يېپىپ ئىسسىقلىق ساقلاش كېرەك؛ (2) ئوغۇتلاش ۋە سۇغىرىش: مايسا كۆچۈرۈپ تىككەندىن كېيىن تاكى دەسلەپكى مېۋىسى چوشكوچە پارنىك يوتقىنىنى ۋاقتىدا يېپىپ، ئو- غۇت ۋە سۇنى كونترول قىلىش ئارقىلىق، تېمپېراتۇرىسى تۆۋەنلەپ كې- تىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك. دەسلەپكى مېۋىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 10 سانت- تىمېتىرغا يەتكەندە، سۇغىرىشقا بىرلەشتۈرۈپ ھەرمو يەرگە 20 ـ 25 كى- لوگرام بىرىكمە ئوغۇت بېرىش كېرەك. مېۋىلەش مەزگىلىدە سۇغىرىش قېتىم سانى ۋە مىقدارىنى تەدرىجىي كۆپەيتىش كېرەك. (3) چاڭلاشتۇ- رۇش: پارنىكتا قورۇما كاۋىسىنى چاڭلاشتۇرۇشتا، سائەت 11 دىن بۇرۇن، بىر تال ئاتىلىق چېچەكنى ئۈزۈۋېلىپ، 3 — 4 تال ئانىلىق چېچەككە سۈ- رۈش چاڭلاشتۇرۇش كېرەك. ئەگەر ئاتىلىق چېچەك بەك ئاز ياكى يوق بول- سا 20-30 مىللىلىتىر/لىتىرلىق 2-4D ياكى 50 مىللىلىتىر/لىتىرلىق تۇماتونۇن (防落素) نى ئانىلىق چېچەكنىڭ ئانىلىق تۇمشۇقىغا سۈرسە بو- لىدۇ. (4) پۇتاش: قورۇما كاۋا مايىسى پارنىكقا ئۆزلىشىپ بولغاندىن كې- يىن، پىلەكنى يىپقا ياماشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش ھەمدە پىلىكى ئۆسۈپ پار- نىك ئۈستىگە تاقاشقىدەك بولغاندا، تۈپ ئاستىدىكى قېرى، كېسەللەنگەن يوپۇرماقلارنى ئېلىۋېتىش، يان شاخلارنى پۇتاش لازىم. (5) يىغىۋېلىش: پارنىكتا ئۆستۈرۈلگەن قورۇما كاۋىسىنىڭ يۇمران بولۇشىنى ئاساس قى-

تەكرار تېرىلىدىغان كېۋەز يېرىنىڭ ئۈنۈمدارلىقىنى ئاشۇرۇش ئۇسۇلى

باھارگۈل ئۆمەر
(كورلا شەھىرى ئاۋات يېزىلىق دېھقانچىلىق تېخنىكا پونكىتىدىن 841000)

كېۋەز تەكرار تېرىلسا تۇپراقنىڭ سۇ، ئوغۇت ساقلاش، ھاۋا، ئىسسىقلىق ئالماشتۇرۇش ئىقتىدارى ناچارلىشىپ، كېسەللىك مىكروبى كۆپلەپ يىغىلىپ ۋە تۇپراقتىكى مىكرو ئورگانىزملارنىڭ تۈرى ئازىيىپ، تۇپراق ئۈنۈمدارلىقى تۆۋەنلەپ، كېۋەزگە ئېھتىياجلىق ئېلېمېنتلار ئازىيىپ، كېۋەزنىڭ ئۆسۈشىگە تەسىر يەتكۈزىدۇ. تەكرار تېرىغاندا تۈپىنىڭ ئۆسۈشى ناچارلىشىپ، بالدۇر ئاجىزلىشىش، مەھسۇلاتى تۆۋەنلەش، سارغىيىپ قۇرۇش قاتارلىق ئالامەتلەر كۆرۈلىدۇ. كېۋەزنى تەكرار تېرىش سەۋەبىدىن كۆرۈلىدىغان تۇپراق ئۈنۈمدار-

لىپ، چوڭلۇقى 250 ـ 500 گىرامغىچە بولغاندا يىغىۋالسا بولىدۇ. (6)
كېسەللىك زىيانداش ھاشارتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ يوقىتىش: قورۇما كاۋىسىدا كۆپىنچە كۆكپىت، ئاق توزان پىت كۆرۈلىدۇ، بۇنىڭغا قارىتا 40% لىك روگور (乐果)، 80% لىك د د ۋ نى چېچىپ، ئالدىنى ئېلىپ ـ يوقاتسا بولىدۇ. ئادەتتە ھەرقانداق بىر دېھقانچىلىق دورىسىنى قورۇما كاۋىسىنىڭ پۈتۈن ئۆسۈش مەزگىلىدە پەقەت بىرلا قېتىم چېچىش كېرەك. قورۇما كاۋىسىدا ئاق توزان كېسىلى، ۋىرۇس كېسىلى كۆپ كۆرۈلىدۇ. ئالدىنى ئېلىش ـ يوقىتىشتا: 50% لىك ۋۇيىجۇنسۇ (无疑菌素) چاچسا ئاق توزان كېسىلىگە قارىتا ياخشى ئۈنۈم بېرىدۇ، ۋىرۇس كېسىلىگە قارىتا ئۇرۇقنى 55℃ لۇق سۇدا 40 مىنۇت ياكى كالىي دىھىدروفوسفات (磷酸二氢钾) ئېرىتمىسىگە 20 مىنۇت چىلاپ، سوزۇك سۇدا چايقىۋېتىپ بىخلاندۇرۇپ تېرىش كېرەك. ئۇندىن باشقا ئاساسىي ئوغۇتنى يېتەرلىك بېرىپ ۋاقتى ـ ۋاقتىدا ئوغۇتلاپ، تۈپىنىڭ تىمەن ئۆسۈشىگە كاپالەتلىك قىلىش، كۆكپىت بايقالسا دەرھال ئالدىنى ئېلىپ ـ يوقىتىش كېرەك. (03)

لىقى تۆۋەنلەش مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتىكى ئاساسلىق تېخنىكىلىق تەدبىرلەر تۆۋەندىكىچە:

1. كېۋەزلىك يېرىنى ئورگانىك ئوغۇت بىلەن كۆپرەك ئوغۇتلاش، ئورگانىك ئوغۇت بىلەن خىمىيەۋى ئوغۇتنى ماسلاشتۇرۇپ ئىشلىتىش، تولۇق چىرىگەن مەھەللىۋى ئوغۇت بىلەن كۆپرەك ئوغۇتلاش ئارقىلىق، تۇپراقتىكى ئوزۇقلۇق ماددىلارنى تولۇقلاپ، تۇپراقنىڭ دانچە قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاپلا قالماي، تۇپراقتىكى مىكرو ئورگانىزملارنى جانلاندۇرۇپ، تۇپراق ئۈنۈمدارلىقىنى يۇقىرىلاتقىلى بولىدۇ.

2. كېۋەز تېرىلىدىغان يەرنى كۈزدە 50 سانتىمېتىر چوڭقۇرلۇقتا ئاغدۇرۇپ، تۇپراق قاتلىمىدىكى مىكرو ئورگانىزملارنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئۇرغۇتۇپ، ئورگانىك ماددا مىقدارىنى كۆپەيتىپ، تۇپراقنىڭ ھاۋا ئۆتكۈزۈشچانلىقىنى ياخشىلاپ، يىلتىز سىستېمىسىنىڭ ئۆسۈشىنى تېزلىتىپ، كېۋەز تۈپىنىڭ تېمەن ئۆسۈشىگە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

3. كېۋەز يېرىگە 2 ـ 3 يىلدا بىر قېتىم يېشىل ئوغۇت ئۆسۈملۈكى تېرىپ، ئاغدۇرۇش ئارقىلىق، تۇپراق ئۈنۈمدارلىقىنى ئاشۇرۇش كېرەك.

4. تۇپراقنى خىمىيەلىك ئانالىز قىلىپ، ئېھتىياجغا قاراپ رېتسىپلىق ئوغۇتلاش كېرەك. شۇنداق قىلغاندا كېۋەز ئېھتىياجلىق بولغان ئوزۇقلۇقلارنى تولۇقلاپ، زىرائەتلەرنىڭ ئوزۇقلۇق ئېھتىياجىنى قاندۇرغىلى ۋە تەننەرخىنى تۆۋەنلىتىپ، ئوغۇت ئىسراپچىلىقىنىڭ ئالدىنى ئالغىلى، تۇپراقنىڭ ئوزۇقلۇق تەڭپۇڭلۇقىنى ساقلىغىلى بولىدۇ. (02)

ئورگانىك ئوغۇتنىڭ تۇپراقنىڭ ئۇنۇمدارلىقىنى ئاشۇرۇش رولى

تۇنسا ئابلىز   ئارزۇگۈل قارى
(خوتەن شەھىرى گۈجانباغ يېزىلىق دېھقانچىلىق تېخنىكا پونكىتىدىن 848000)

تۇپراق بولسا يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئاساسى، تۇپراق سۇ- يېتىنى ياخشىلاشتا مۇۋاپىق ئوغۇتلاش ئىنتايىن مۇھىم، لېكىن ئوغۇتلارنىڭ ئوينايدىغان رولى ئوخشاش بولمىغاچقا، ئىلمىي ئوغۇتلىمىسا تۇپراقنىڭ ئۇ- نۇمدارلىقىنى ئاشۇرغىلى بولمايلا قالماستىن، تۇپراق ئۇنۇمدارلىقى تۆۋەن- لەپ، مەھسۇلات مىقدارىغا ئېغىر تەسىر كۆرسىتىدۇ. ئادەتتە تۇپراققا ماس كېلىدىغىنى ئورگانىك ئوغۇت بولۇپ، ئۇنىڭ تۇپراقنى مۇنبەتلەشتۈرۈپ ئۇنۇمدارلىقىنى ئاشۇرۇشتىكى رولى گەۋدىلىك بولۇۋاتىدۇ.

1. زىرائەتلەرنى ھەر خىل ئوزۇقلۇق ماددىلار بىلەن تەمىنلەيدۇ. ئورگا- نىك ئوغۇت تەركىبىدە ئازوت، فوسفور، كالىيدىن ئىبارەت ئۈچ ئاساسىي ئېلېمېنت بولغاندىن سىرت، يەنە بور، مانگان، سىنىك، مولىبدىن قاتارلىق ئېلېمېنتلارمۇ بار. شۇڭا زىرائەتلەرنى ئورگانىك ئوغۇت بىلەن يېتەرلىك ئوغۇتلاپ، خىمىيەۋى ئوغۇتلار بىلەن قوشۇمچە ئوغۇتلاش كېرەك.

2. تۇپراقتىكى مىكرو ئورگانىزملارنىڭ كۆپىيىشىنى تېزلىتىدۇ. ئورگا- نىك ئوغۇت چىرىپ پارچىلانغاندىن كېيىن تۇپراقتىكى مىكرو ئورگانىزملار- نىڭ ھاياتلىق ھەرىكەتلىرىنى ئېنېرگىيە ۋە ئوزۇقلۇق بىلەن تەمىنلەيدۇ. شۇ- نىڭ بىلەن بىرگە مىكرو ئورگانىزملارنىڭ ھەرىكەتلىرىنى تېزلىتىپ، ئورگا- نىك ماددىلارنى تېز پارچىلاپ، تۇپراق ئۇنۇمدارلىقىنى ئاشۇرىدۇ.

3. تۇپراق قۇرۇلمىسىنى ياخشىلايدۇ. تۇپراقنى ئورگانىك ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلىغاندا، تۇپراقنىڭ سۇ، ئوغۇت، ھاۋا، ئىسسىقلىق ئەھۋالىنى تەڭ- شەيدۇ. تۇپراقنى بوشىتىدۇ، شۇنىڭ بىلەن تۇپراقنىڭ ئۇنۇمدارلىقىنى تې- خىمۇ يۇقىرى كۆتۈرىدۇ.

4. زىرائەتلەرنىڭ ئۆسۈشىنى تېزلىتىش رولىنى ئوينايدۇ. ئورگانىك

تۇپراق شورلىشىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى

خەيرۇللا سەلەي
(ئاتۇش شەھىرى توقاي ئامبار سۇ باشقۇرۇش پونكىتىدىن 845350)

يېزا ئىگىلىكىدە تۇپراقنىڭ شورلىشىشى بىرقەدەر كۆپ كۆرۈلىۋاتقان مەسىلىلەرنىڭ بىرى ھېسابلىنىدۇ. نۆۋەتتە، مەملىكىتىمىزدە شورلاشقان يەر كۆلىمى 37 مىليون گېكتاردىن ئاشىدۇ. ئاپتونوم رايونىمىزدا تۇپراقنىڭ شورلىشىش ئەھۋالى بىرقەدەر ئېغىر بولۇپ، ئومۇمىي تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنىڭ 1/3 قىسمى شورلىشىش خەۋپىگە دۇچ كەلمەكتە. نۆۋەتتە تۇپراقنىڭ شورلىشىش ھادىسىسى ئاپتونوم رايونىمىز يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا تەسىر يەتكۈزۈۋاتىدۇ. ئىلغار ۋە ئىلمىي بولغان سۇغىرىش تېخنىكىلىرىغا تايانغاندا، تۇپراق شورلىشىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە شورلاشقان تۇپراقلارنى ياخشىلاش جەھەتلەردە ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشكىلى بولىدۇ.

ئوغۇت چىرىپ پارچىلانغاندا ئاجرىلىپ چىققان بىر قىسىم ماددىلار ئۇرۇقنىڭ بىخلىنىشى ۋە يىلتىزىنىڭ ئۆسۈشىنى تېزلىتىدۇ.

5. خىمىيەۋى ئوغۇتنىڭ ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈرىدۇ. ئورگانىك ماددىلار پارچىلانغان تۇپراق بىلەن خىمىيەۋى ئوغۇتتىكى مىنېرال ئوزۇقلۇقلارنىڭ سۈمۈرۈپ پارچىلىنىشىنى تېزلىتىدۇ. خىمىيەۋى ئوغۇتتا ئوزۇقلۇق ئېلېمېنت كەمچىل بولغانلىقى ئۈستىگە تېز ئۈنۈم بېرىپ تېز يوقىلىدۇ، تۇپراقتا ئۇزۇن ساقلانمايدۇ. ئورگانىك ئوغۇتتا بولسا كۆپ مىقداردا ئوزۇقلۇق ماددىلار بولۇپ،تۇپراقتا ئۇزۇن ساقلىنىپ، ئۇزۇن ئۈنۈم بېرىدۇ. شۇڭلاشقا تۇپراق قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاشتا ئورگانىك ئوغۇت بىلەن قاندۇرۇپ ئوغۇتلاش ئارقىلىق، تۇپراقنىڭ سۇ ساقلاش، ھاۋا ئۆتكۈزۈش، ئوغۇت ساقلاش ئىقتىدارىنى ياخشىلاشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش لازىم. (05)

تۇپراقنىڭ شورلىشىش سەۋەبلىرى كۆپ خىل بولۇپ، بۇنىڭ بىرى، تەبىئىي شارائىتنىڭ تەسىرىدىن پەيدا بولىدۇ، بۇ ئادەتتە ئىپتىدائىي شور تۇپراقنى كۆرسىتىدۇ. ئىككىنچىسى، تېرىلغۇ يەرلەردىن پايدىلىنىش جەريانىدا ئادەم ئامىلى، ئىشلەپچىقىرىش ئامىلى كەلتۈرۈپ چىقارغان تۇپراقنىڭ شورلىششى بولۇپ، سۇغىرىش ئۇسۇلىنىڭ ئىلمىي بولماسلىقى ۋە باستۇرۇپ سۇغىرىش، يەر ئاستى سۇ ئورنىنىڭ يۇقىرىلاپ كېتىشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىپ، ئەسلىدە ئۈنۈمدارلىقى ياخشى تۇپراقلارنى شورلاشقان تۇپراقلارغا ئايلاندۇرۇپ قويۇۋاتىدۇ. قىسقىسى، تۇپراقنىڭ شورلىششى تۇپراقتىكى مىنېرال تۇزلارنىڭ سۇدا ئېرىپ، تۇپراق قاتلاملىرىغا سىڭىپ كىرىشى، ھاۋا كىلىماتىنىڭ قۇرغاقلىششى، ھۆل - يېغىنىنىڭ ئازىيىشى، يەر ئاستى سۇيىنىڭ پارغا ئايلىنىش سۈرئىتىنىڭ تېزلىششى سەۋەبىدىن، تۇپراقتىكى تۇز مىقدارىنىڭ زىيادە يۇقىرىلاپ كېتىشىدىن كېلىپ چىقىدۇ.

ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى: (1) سۇغىرىش رايونلىرىنى پىلانلىغاندا، يەر ئاستى سۇ ئورنى يۇقىرى بولغان يەرلەرگە يەر ئاستى سۇيىنى چىقىرىۋېتىش ئەسلىھەلىرىنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش لازىم. شۇنداق قىلغاندا يەر ئاستى سۇ ئورنىنى تۆۋەنلىتىپ، شورنى تىزگىنلەپ، تۇپراقنىڭ شورلىشىپ كېتىشىنى يېنىكلەتكىلى بولىدۇ. (2) ئىمكانقەدەر سۇنى تېجەپ، پىلانلىق سۇغىرىشقا ئەھمىيەت بېرىش لازىم. بۇنىڭ ئۈچۈن ئېرىق - ئۆستەڭلەرنى سۇ سىڭمەسلەشتۈرۈش، پىلانلىق سۇنى ئىشلىتىش، تېرىلغۇ يەرلەرنى سالالاشتۇرۇش، ئىلغار بولغان سۇغىرىش تېخنىكىسىنى قوللىنىش ۋە ئومۇملاشتۇرۇش كېرەك. (3) سۇچىلىق بىلەن دېھقانچىلىقنى ماسلاشتۇرۇپ، تېرىلغۇ يەرلەرنى سۇغىرىش، تەكشىلەش، ئوغۇتلاش، سۇ چىقىرىۋېتىش ۋە ئورمان ئەھيا قىلىش قاتارلىق ئۈنۈۋېرسال ئىشلەپچىقىرىش تەدبىرلىرىنى قوللىنىپ، تۇپراق شورلىشىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك. (05)

مېۋىلىك دەرەخ كۆچەتلىرىنى قىشتىن بىخەتەر ئۆتكۈزۈش تەدبىرلىرى

ئابدۇرېشىت ئابلىمىت
(كورلا شەھەرلىك يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى كارانتىن قىلىش مەركىزىدىن 841000)

1. ئوغۇتلاش: مېۋىلىك دەرەخ كۆچەتلىرىنىڭ يوپۇرمىقى تۆكۈلگەندىن كېيىن ھالقىسىمان ئورەك كولاپ ياكى نۇرسىمان چۆنەك تارتىپ ئوغۇتلاش لازىم. ئوغۇتلىغاندا قوي قىغى، توخۇ مايىقى قاتارلىق ئورگانىك ئوغۇتلارنى بېرىش ۋە فوسفور، كالىيلىق ئوغۇت بىلەن مۇۋاپىق ئوغۇتلاش ئارقىلىق، تۇپراق تېمپېراتۇرىسىنى يۇقىرىلىتىپ، يىلتىزنىڭ ئۆسۈشىنى تېزلىتىپ، سۇ مىقدارىنى ئاشۇرۇش لازىم.

2. سۇغىرىش: يەر توڭلاشتىن بۇرۇن تۇپراقنىڭ نەملىك ئەھۋالى، ھاۋا نەملىكى، مېۋىلىك دەرەخلەرنىڭ فىزىيولوگىيەلىك ئېھتىياجى، ھاۋا ۋە يەر ئاستى سۇ ئورنىنىڭ يۇقىرى ـ تۆۋەنلىكى قاتارلىقلارغا ئاساسەن توڭ سۈيىنى قويۇش كېرەك.

3. ئاساسىي غولنى كۆمۈش: قىش كىرىشتىن بۇرۇن ئاساسىي غولغا 30 ـ 40 سانتىمېتىر ئېگىزلىكتە، دىيامېتىرىنى 40 ـ 60 سانتىمېتىر قىلىپ توپا يۆلەش كېرەك. ئۇنىڭدىن باشقا قاتتىق سوغۇق بولغاندا، ئوت ـ چۆپ، پاخال قاتارلىقلار بىلەن كۆچەتلەرنى چۇمكەپ، كېلەر يىلى توڭ ئېرىگەندىن كېيىن ئاساسىي غولنى ئېچىۋېتىش لازىم.

4. ئاقارتىش: قىش كىرىشتىن بۇرۇن كۆچەتلەرنىڭ غولىنى ئاقارتىش لازىم. ئاقارتقۇچى ئادەتتە 10 ئۈلۈش سۇ، ئۈچ ئۈلۈش ھاك، ئەسلىي قويۇقلۇقتىكى ھاك ـ گۈڭگۈرت بىرىكمىسىدىن 0.5 ئۈلۈش، ئاش تۇزىدىن 0.5 ئۈلۈش، ئاز مىقداردا ھايۋانات ياكى ئۆسۈملۈك مېيى قوشۇپ تەييارلىنىدۇ.

5. دەرەخ غولىنى ئوت ـ چۆپ ياكى يالتىراق بىلەن ئوراپ، ئىككىنچى يىلى 4 ـ ئايدا ئېلىۋېتىش لازىم

6. ياتقۇزۇپ كۆمۈش: 10 ـ 15 سانتىمېتىر چوڭقۇرلۇقتا ئېرىق ئېچىپ، شۇ يىلى يېڭى قويۇلغان كۆچەتلەرنى ئېرىققا ياتقۇزۇپ، 25 ـ 30 سانتىمېتىر قېلىنلىقتا توپا بىلەن كۆمۈپ، كېلەر يىلى 3 ـ ئاينىڭ ئاخىرلىرى توپىدىن چىقىرىۋېتىش لازىم. (02)

مېۋىلىك دەرەخ قوۋزىقىنى قىرىشتا دىققەت قىلىدىغان ئىشلار

رەيھانگۈل ھۇسۇيۇن
(يوپۇرغا ناھىيە ئاچچىق يېزىلىق ئورمانچىلىق پونكىتىدىن 844400)

قىش پەسلىدە مېۋىلىك دەرەخلەرنىڭ قوۋزىقى ۋە قوۋزاق ئاراچىلىرىدا ھەر خىل كېسەللىك مىكروبى ۋە زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ تۇخۇم، لىچىنكا، قورچاقلىرى قىشلايدۇ. دەرەخ قوۋزىقىنى قىرىش ئارقىلىق كېسەللىك ۋە زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ يوقىتىش مەقسىتىگە يەتكىلى بولىدۇ.

1. مېۋىلىك دەرەخ قوۋزىنى قىرىشتا كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلارنى يوقىتىشنىلا كۆزدە تۇتۇپ، كۆشەندىلەرنى قوغداشقا سەل قاراشقا بولمايدۇ. ئادەتتە كۆشەندىلەرنىڭ ھەرىكەتلىنىش ۋاقتى زىيانداش ھاشاراتلاردىن بۇرۇن بولىدۇ. شۇڭا زىيانداش ھاشاراتلارنى يوقىتىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كۆشەندىلەرنى قوغداش ئۈچۈن، مېۋىلىك دەرەخ قوۋزىقىنى زىيانداش ھاشاراتلار ئۆچەكتىن چىقمىغان، كۆشەندىلەر ھەرىكەتلىنىشكە باشلىغاندا قىرىش كېرەك.

2. دەرەخ تۈرىگە ۋە دەرەخ يېشىغا ئاساسەن قوۋزاق قىرىشنى بەلگىلەش كېرەك. ئادەتتە بەش يىلدىن ئاشقان ئالما، نەشپۈت قاتارلىقلارنىڭ قوۋزىقىنى قىرىشقا بولىدۇ. لېكىن شاپتۇل ۋە ئۆرۈك دەرەخلىرىنىڭ قوۋزىقىنى قىرسا ئاسانلا زەخىملىنىپ ئۆسۈشكە تەسىر يېتىدۇ. شۇڭا بۇلارنىڭ قوۋزىقىنى قىرماي ھاك ـ گۈڭگۈرت بىرىكمىسى سۈرۈش كېرەك.

3. قىرىدىغان قوۋزاق ئورنىنى توغرا بەلگىلەش كېرەك. قايسى ئورۇننىڭ قوۋزىقىنى قانچىلىك چوڭقۇرلۇقتا قىرىشنى مېۋىلىك دەرەختىكى زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ قىشلايدىغان ئورنىغا ئاساسەن بېكىتىش كېرەك. زىيانداش ھاشاراتلار كۆپىنچە ئاساسىي غولدىكى كۆتىرىلىپ قالغان قوۋزاقلارنىڭ ئىچكى قەۋىتىدە قىشلايدۇ. شۇڭلاشقا ئاساسىي غول بىلەن ئاساسىي شاخنىڭ ئوتتۇرا قىسمىنىڭ تۆۋەن تەرىپىدىكى كۆتۈرۈلۈپ قالغان قوۋزاقلارنى قىرىش كېرەك. دەرەخ ئۈستىدىكى قۇرۇپ بىر تەرىپى ئاجراپ بولغان بارلىق چوڭ ـ كىچىك قوۋزاقلارنى قىرىۋېتىش لازىم.

4. قوۋزاقنى قىرىش چوڭقۇرلۇقى مۇۋاپىق بولۇش كېرەك. ئالما دەرد-

چىلاننى قىشتىن بىخەتەر ئۆتكۈزۈش تەدبىرلىرى

سادەت ئابلىمىت
(قۇمۇل شەھىرى دەۋەلدۇرۇك يېزىلىق دېھقانچىلىق تېخنىكا پونكىتىدىن 839000)
پاتىگۈل ئابدۇرېھىم   رۇقىيەم ئاخمول
(قۇمۇل شەھەرلىك باغۋەنچىلىك تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتىدىن 839000)

1. **يۇتاش:** چىلان دەرىخىنىڭ يوپۇرمىقى تۆكۈلگەندىن كېيىن، چاتاپ شەكىللىگە كىرگۈزۈشكە بىرلەشتۈرۈپ، شۇ يىلى ئۆسكەن شاخلارنى قىسقار-تىپ كېسىش ھەمدە كىرىشىپ كەتكەن شاخلارنى شالاڭلىتىش ئارقىلىق، دەرەخ ئۈستىگە ئۇزۇقلۇق توپلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

2. **توڭ ياتقۇزۇش:** توڭ ياتقۇزغاندا چىلان دەرىخىنىڭ غولى سۇغا چى-لىنىپ قېلىشتىن ساقلىنىش كېرەك.

3. **باغ يېرىنى چوڭقۇر ئاغدۇرۇش:** چىلان يوپۇرمىقى تۆكۈلگەندىن كېيىن، باغ يېرىنى چوڭقۇر ئاغدۇرۇپ، تۇپراق تېمپېراتۇرىسىنى ئۆرلە-تىش، باغ يېرىنى يوپۇرماق ۋە ئوت - چۆپلەرنى پاكىز تازىلاش، ئاغدۇرۇش-قا بىرلەشتۈرۈپ، ھاك - گۈڭگۈرت بىرىكمىسىنىڭ 1000 - 1500 ھەس-سىلىك ئېرىتمىسىنى، باغ تازىلاش گۆھىرىنىڭ 1200 - 1500 ھەسسە ئېرىتمىسىنى چېچىپ، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ تۇخۇمى ۋە كېسەللىك

خىنىڭ قوۋزىقى نېپىز بولۇپ، نېپىزرەك قىرىش كېرەك. نەشپۈت دەرى-خىنىڭ قوۋزىقى قېلىن، يېرىق كۆپ ھەم چوڭقۇر بولغاچقا چوڭقۇر قىرىش لازىم. ئاساسىي غولىنىڭ قوۋزىقىنى قىرىشتىن باشقا، ئاساسىي غولدىن ئۆسۈپ چىققان شاخلارنىڭ يۇقىرى قىسمىدىن ۋە ئاساسىي شاخلارنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىن تۆۋەن تەرىپىدىكى كۆتۈرۈلۈپ قالغان قوۋزاقلارنى قى-رىش كېرەك. بۇنىڭدا قوۋزاقنىڭ ئاستىدىكى يۇمران پوستىنى زەخىملەن-دۈرۈپ قويماسلىق، ئۇنىڭدىن باشقا قوۋزىقى قىرىلغان تۇپلەرنىڭ ئاستى تەرىپىنى يالتىراق ياكى چىپتا بىلەن ئوراپ قويۇش لازىم.

5. مېۋىلىك دەرەخ قوۋزىقىنى قىرغاندا، دەرەخ ئاستىغا يالتىراق ياكى قەغەز سېلىپ، قىرىلغان قوۋزاقلارنى ئۇنىڭغا چۈشۈرۈپ بىر يەرگە يىغىپ كۆيدۈرۈۋېتىش كېرەك. (03)

مىكروبىنى يوقىتىپ، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ قىشتىن ئۆتۈشىنى كونترول قىلىش كېرەك. باغ يېرىنى ئاغدۇرغاندا دەرەخ تۈپىدىن بىر يېرىم مېتىر دائىرىنى چوڭقۇر ئاغدۇرۇش، ئاغدۇرۇش چوڭقۇرلۇقى 30 سانتىمېتىردىن كەم بولماسلىقى كېرەك.

4. كۆز پەسلىدە ئوغۇتلاش: چىلانلىق باغلارغا 7 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن كېيىن ئازوتلۇق ئوغۇتلارنى ئىشلەتمەسلىك، ئاز مىقداردا كالىي، فوسفورلۇق ئوغۇت ئىشلەتسە بولىدۇ. يوپۇرماق تۆكۈلگەندىن كېيىن، دەرەخ ئەتراپىنى چوڭقۇر ئاغدۇرۇشقا بىرلەشتۈرۈپ، دەرەخ تۈۋىدىن 1 - 1.5 مېتىر يىراقلىقتا، 50 سانتىمېتىر چوڭقۇرلۇقتا، ھالقىسىمان ئورەك كولاپ، ھەر تۈپ دەرەخنى 10 - 20 كىلوگىرام چىرىگەن قوتان قىغى بىلەن ئوغۇتلاش كېرەك.

5. چىلان دەرىخىگە توپا يۆلەش: قىشتا تېمپېراتۇرا پەيدىنپەي تۆۋەنلەشكە باشلىغاندا، دەرھال چىلان دەرىخى ئەتراپىغا توپا يۆلەش، توپا يۆلىگەندە دەسسەپ چىڭداش، توپا يۆلەش ئېگىزلىكى 50 سانتىمېتىردىن كەم بولماسلىقى، يۆلىنىدىغان توپا قۇرۇق بولۇشى، نەم توپا ۋە داڭگال بولۇپ قالماسلىقى كېرەك. كېۋەزگە كىرىشتۈرۈپ تىكىلگەن چىلان مېۋىسىنى يىغىۋالغاندىن كېيىن، دەرھال ئاغدۇرۇش ھەمدە تەلەپ بويىچە توپا يۆلەش كېرەك.

6. دەرەخ غولىنى ئاقارتىش: 10 - ئاينىڭ باشلىرىدىن باشلاپ دەرەخ يوپۇرمىقى تۆكۈلۈپ بولغانغا قەدەر، دەرەخ غولىغا ھاك - گۈڭگۈرت بىرىكمىسىنى سۈرۈش لازىم. تەييارلاش ئۇسۇلى تۆۋەندىكىچە: بەش كىلوگىرام ھاك، 500 گىرام گۈڭگۈرت، 20 كىلوگىرام سۇ ئارىلاشتۇرۇپ تەييارلىنىدۇ. چىلان دەرىخىنىڭ چوڭ - كىچىكلىكى ۋە ئېگىزلىكىگە قاراپ، 60 سانتىمېتىردىن 120 سانتىمېتىر جايىغىچە سۈرسە بولىدۇ.

7. دەرەخ غولىنى ئوراش: 12 - ئايدىن باشلاپ چىلان دەرىخىنىڭ ئاساسىي غولىنى سامان، پاختا رەخت، كىگىز، پاخال قاتارلىقلار بىلەن ئوراش، ئوراش قېلىنلىقى ئۈچ سانتىمېتىردىن كەم بولماسلىقى، ئېگىزلىكى يەر يۈزىدىن 60 سانتىمېتىر ئېگىزلىكتە ئېلىش كېرەك.

7. كۈل چېچىش: 1 - ئاي كىرگەندىن كېيىن، چىلان دەرىخىنىڭ

ياڭاق ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار

مۇكەررەم مەمەت
(قىزىلسۇ ئوبلاستلىق دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتىدىن)

ياڭاق دەرىخى ئۆمرى ئۇزۇن، چوڭقۇ يىلتىز تارتىپ، تىك ئۆسىدىغان دەرەخ بولۇپ، سۇ، ئوغۇتقا تەلپىپى بىرقەدەر كۈچلۈك بولىدۇ، ياڭاق دەرىخىنى تېمەن ئۆستۈرۈپ، سۈپەتلىك، يۇقىرى مەھسۇلات ئېلىش ئۈچۈن پەرۋىشنى كۈچەيتىش كېرەك.

1. باغ يېرىنى تاللاش: تېرىلغۇ تۇپراق قاتلىمى قېلىن، يەر ئاستى سۇ ئورنى تۆۋەن، سۇغىرىش ۋە سۇ چىقىرىۋېتىش شارائىتى ياخشى بولغان قۇمساڭ تۇپراق ياكى يېنىك شورلۇق قۇمساڭ تۇپراقلارنى تاللاپ، ياڭاقلىق باغ بىنا قىلىش كېرەك. ئادەتتە تۇپراقنىڭ شور تەركىبى 0.3% تىن تۆۋەن بولۇش تەلەپ قىلىنىدۇ. باغ يېرىگە شېخى قىسقا ئۆسىدىغان، تاجىسى زىچراق، بالدۇر مېۋىلەيدىغان ياڭاق سورتلىرىنى تاللاپ تىكىش كېرەك. كۆچەت تىككەندە، تۈپ، قۇر ئارىلىقىنى 3×4 مېتىر ياكى 4×5 مېتىر قىلىپ تىكسە مۇۋاپىق بولىدۇ.

2. دەرەخ غولىنى بەلگىلەش: كۆچەت تىكىلگەندىن كېيىن غولىنى يەر يۈزىدىن 1 ـ 1.2 مېتىر قالدۇرۇپ كېسىۋېتىپ، غولىنى بەلگىلەش كېرەك. ئادەتتىكى باغلاردا غول ئېگىزلىكىنى 0.6 ـ 1 مېتىر، زىچ تىكىپ پاكار ئۆستۈرۈلىدىغانلىرىنىڭ غول ئېگىزلىكىنى 40ـ 60 سانتىمېتىر قىلسا مۇۋاپىق بولىدۇ.

ئەتراپىغا ئارراق ئۆسۈملۈك كۈلى ۋە كۆمۈر توپىسى چېچىپ قويۇش، ئەگەر شامال ئۈچۈرۈپ كەتسە يەنە دەرھال تولۇقلاپ چېچىش كېرەك.

8. قارنى تازىلاش: قار ياغقاندا، قاردىن كېيىن دەرەخ ئەتراپىغا دۆۋىلىنىپ قالغان قارلارنى ۋاقتىدا تازىلىۋېتىش كېرەك.

9. ئىسلاش ئارقىلىق ئۈششۈكتىن ساقلىنىش: 12 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرا ۋە ئاخىرلىرى ئەگەر تېمپېراتۇرا تۆۋەنلەپ نۆلدىن تۆۋەن 10℃ قا چۈشۈپ قالسا، چىلانلىق باغنىڭ يۇقىرى تەرىپىدىكى شامال يۆلىنىشىگە كېچىسى ھەرە كېپىكى، شاخ ـ شۇمبا، سامان، كېۋەز شادىسى قاتارلىقلارغا ئوت يېقىپ ئىسلاش، ئەگەر ئۇدا ئۈششۈك كۆرۈلسە داۋاملىق ئىسلاش كېرەك. (03)

3. شەكىلگە كەلتۈرۈپ چاتاش: ئاساسىي غول ئېگىزلىكىنى 0.8 ـ 1 مېتىر قىلىپ، ئاساسىي شاخنى ئىككى قەۋەتكە ئايرىش ھەمدە قەۋەت ئارىلىقىنى 1.5 ـ 2 مېتىر قىلىش كېرەك. ئادەتتە 1 ـ قەۋەتتە ئۈچ تال ئاساسىي شاخ قالدۇرۇلىدۇ، ھەربىر شاختا 3 ـ 4 تال يان شاخ قالدۇرۇلىدۇ. ياش دەرەخ مەزگىلىدە شالاڭ قەۋەتلىك دەرەخ شەكلىگە كىرگۈزۈپ، ئۈچ تال ئاساسىي شاخنى تاللاپ، مېۋە شېخى، مېۋە شاخ گۇرۇپپىلىرىنى قالدۇرۇپ، ھارام شاخلارنى ۋە ئاجىز ئۆسكەن ئىككىلەمچى شاخلارنى كېسىۋېتىش لازىم. ياڭاق دەرىخىنى ئەتىيازدا بىخلىنىشتىن بۇرۇن ۋە كۈزدە يوپۇرماق تۆكۈلۈشتىن بۇرۇن چاتاش كېرەك.

4. ئوغۇتلاش: ھەر يىلى ھەر مو ياڭاقلىقنى ئاز دېگەندىمۇ 750 كىلوگىرام قىغ، 200 كىلوگىرام ئەتراپىدا كۈنجۈرە بىلەن ئوغۇتلاش كېرەك. ئاساسىي ئوغۇت پۈتۈن يىللىق ئوغۇتلاش مىقدارىنىڭ 80% نى تەشكىل قىلسا مۇۋاپىق بولىدۇ، 1~3 يىل بولغان ھەر تۈپ ياڭاقنى 20 ~25 كىلوگىرام ئورگانىك ئوغۇت، بىر كىلوگىرام فوسفورلۇق ئوغۇت، بىر كىلوگىرام كالىيلىق ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلاش كېرەك. مېۋىگە كىرگەن دەرەخلەرنى ئوغۇتلاش مىقدارىنى دەرەخنىڭ چوڭ ـ كىچىكلىكى ۋە مەھسۇلاتنىڭ ئاز ـ كۆپلۈكىگە قاراپ بەلگىلىسە بولىدۇ. مېۋىگە كىرگەن بىر تۈپ ياڭاقنى 50 ـ 80 كىلوگىرام ئورگانىك ئوغۇت، 200 ـ 500 گىرام بىرىكمە ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلاش كېرەك. ئوغۇتلاشتا 2 ـ 3 يىللىق دەرەخكە دەرەخ غولىدىن 40 ـ 60 سانتىمېتىر يىراقلىقتا، 4 ـ 5 يىللىق دەرەخ تاجىسى سايە تاشلىغان دائىرىدە 60 سانتىمېتىر چوڭقۇرلۇقتا ھالقىسىمان ئورەك كولاپ ياكى نۇرسىمان چۇنەك تارتىپ، ئوغۇتنى كۆمۈپ بېرىش كېرەك. ھالقىسىمان ئورەك كولاپ ئوغۇتلاشتا، دەرەخ غولىنى بويلاپ ھالقىسىمان ئورەك كولاپ ئوغۇتلىسا بولىدۇ. ئورەك بىلەن دەرەخنىڭ ئارىلىقى ئادەتتە دەرەخ تاجى رادىئۇسىنىڭ 1/3 گىچە بولسا بولىدۇ. ئورەكنىڭ چوڭ ـ كىچىكلىكىنى دەرەخنىڭ چوڭ ـ كىچىكلىكىگە قاراپ بەلگىلەش لازىم. ئورەكنى بەك چوڭقۇر كولىمىسىمۇ بولىدۇ. بەك چوڭقۇر كولىسا يىلتىز تارتىش دائىرىسى كىچىكلەپ، ياڭاقنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىگە پايدىسىز تەسىر كۆرسىتىدۇ. ياڭاقنى تېخنىكا تەلەپ بويىچە ئوغۇتلىسا، تىمەن ئۆسۈپ، تولۇق چاڭلىشىپ، مېغىزى توق، ھوسۇلى يۇقىرى بولىدۇ. (03)

چىلاننى ئەلا سۈپەتلىك، يۇقىرى مەھسۇلاتلىق ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى

تاھىر ئەخمەت
(توقسۇن ناھىيەلىك باغ ـ ئورمان مېۋىچىلىكىنى تەتقىق قىلىپ ئېچىش مەركىزىدىن 838100)

1. باغ يېرىنى تاللاش: ئادەتتە چىلان ئەت تۇپراقتا ياخشى ئۆسىدۇ. چىلان كۆچەتنى قۇر ئارىلىقىنى تۆت مېتىر، تۈپ ئارىلىقىنى ئۈچ مېتىر قىلىپ تىكسە مۇۋاپىق. چىلاننى تىكىشتە شىمالدىن جەنۇبقا چۆنەك ئېچىپ تىكسە سۇغىرىشقا قولايلىق بولۇپ، كۈن نۇرىنىڭ چۈشۈشى ياخشى ھەم پەرۋىش قىلىشقا قولايلىق بولغاچقا، كۆچەتلەرنىڭ تۇتۇش نىسبىتىمۇ يۇقىرى بولىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە تىكىشتىن بۇرۇن چۆنەك ئىچىگە ئورەك كولاپ، ئاساسىي ئوغۇتنى يېتەرلىك بېرىپ تىكسە، كۆچەتلەرنىڭ پۈتۈن يىللىق ئۆسۈشىگە كاپالەتلىك قىلغىلى بولىدۇ. چۆنەك ئىچىگە يالتىراق يېپىلسا ياۋا ئوت ـ چۆپلەرنىڭ ئۆسۈشىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، تۇپراقنىڭ نەملىكىنى ساقلاشقا زور پايدىسى بولىدۇ.

2. شەكىلگە كىرگۈزۈپ چاتاش: ناھىيەمىزدە كۆل رەڭ چىلان سورتىنى ئۆستۈرۈش زور سالماقنى ئىگىلىگەن بولۇپ، بۇ خىل سورتنىڭ تىك ئۆسۈشچانلىقى كۈچلۈك، قەۋەتكە ئايرىلىش روشەن بولۇپ، ئاساسىي غوللۇق، شالاڭ قەۋەتلىك ئۆستۈرۈش شەكلى قوللىنىلىدۇ. شەكىلگە كىرگۈزۈشتە دەسلەپكى ئىككى يىلدا ئاساسىي غولنى يېتىشتۈرۈش، 3 ـ، 4 ـ يىللىرى 1 ـ، 2 ـ قەۋەت شاخلىرىنى تەربىيەلەش ئاساس قىلىنىدۇ، يەنى دەسلەپكى يىلى ئاساسىي غولنى يەر يۈزىدىن 70 ـ 80 سانتىمېتىر قالدۇرۇپ كېسىپ، ئۈچ تال شاخ تاللاپ قالدۇرۇلۇپ، 1 ـ قەۋەت ئاساسىي شاخ شەكىللەندۈرۈلىدۇ، 80 سانتىمېتىر ئەتراپىدا ئۆسكەندە ئۇچىنى ئۈزۈپ، 2 ـ 6 تال شاخنى تاللاپ قالدۇرۇپ، 2 ـ قەۋەت ئاساسىي شاخ گۇرۇپپىسىنى شەكىللەندۈرىدۇ. كۆپ مېۋە بېرىش مەزگىلىدىكى دەرەخلەرنى چاتاشتا دەرەخ تېنىنىڭ تېمەنلىكىنى ئاساس قىلىپ، مۇۋاپىق شالاڭلىتىپ كېسىش ۋە

قىسقارتىپ كېسىش ئارقىلىق، يورۇقلۇقنىڭ چۈشۈشىنى تەڭشەپ، دەرەخ تا-جىسىنى مۇۋاپىق ئېگىزلىكتە كونترول قىلىپ، شاخلارنىڭ «ئۈستى كۆچ-لۈك، ئاستى ئاجىز» ۋە مېۋە شاخلىرىنىڭ سىرتقا يۆتكىلىشتەك ناچار ئەھۋاللارنىڭ ئالدىنى ئېلىش لازىم.

3. سۇغىرىش ۋە ئوغۇتلاش: (1) سۇغىرىش، بىخلاش سۈيى، چېچەك سۈيى، مېۋە يوغىناش سۈيى ۋە توڭ سۈيى دەپ ئايرىشقا بولىدۇ. بىخى سۈيى توڭ ئېرىپ چېچەكلەشتىن بۇرۇن قوشۇمچە ئوغۇتلاشقا بىرلەشتۈرۈپ بې-رىلىدۇ. چېچەك سۈيى چىلان چېچەكلەشنىڭ دەسلەپكى ھەم ئاخىرقى مەز-گىلىدە قويۇلىدىغان ئىككى قېتىملىق سۇ بولۇپ، چېچەكلەش ھەم مېۋى-لەش جەريانىدىكى نەملىككە بولغان ئېھتىياجىنى قاندۇرىدۇ، مېۋە يوغىناش سۈيى 6 ـ ئاينىڭ ئاخىرى 7 ـ ئاينىڭ باش، ئوتتۇرلىرى قويۇلىدىغان سۇ بولۇپ، مېۋە تېز يوغىناپ، مەھسۇلات يۇقىرىلاپ مېۋە سۈپىتىنى ياخ-شىلاشتا ئاچقۇچلۇق رول ئوينايدۇ، شۇڭا سۇغىرىشقا بىرلەشتۈرۈپ چوقۇم قوشۇمچە ئوغۇتلاش زۆرۈر. (2) ئوغۇتلاش: ئاساسىي ئوغۇت ۋە قوشۇمچە ئوغۇت دەپ ئىككى تۈرگە بۆلۈنىدۇ. ئاساسىي ئوغۇت: توڭ سۈيىنى قويۇش-تىن بۇرۇن بېرىلىدىغان ئوغۇت بولۇپ، كېلەر يىللىق ئۆسۈپ مېۋىلىشىنى مۇھىم كاپالەتكە ئىگە قىلىدۇ. ئوغۇتلاشتا ياش دەرەخلەرنى 30 ـ 40 سانـ-تىمېتىر كەڭلىكتە، 30 سانتىمېتىر چوڭقۇرلۇقتا ھالقىسىمان ئورەك كولاپ ئوغۇتلىسا بولىدۇ، چوڭ دەرەخلەرنى ھالقىسىمان ئورەك كولاپ ياكى نۇرسىمان چۆنەك تارتىپ ئوغۇتلىسا بولىدۇ، نۇرسىمان چۆنەك تارتىپ ئو-غۇتلاشتا، دەرەخ تاجىسىنىڭ سىرتىدىن دەرەخ غولىغا قارىتىپ 30 ـ 40 سانتىمېتىر چوڭقۇرلۇقتا، 40 سانتىمېتىر كەڭلىكتە، بىر مېتىر ئۇزۇن-لۇقتا، 6 ـ 8 تال چۆنەك تارتىپ ئوغۇتلىسا بولىدۇ. نۇرسىمان چۆنەكنى دەرەخ غولىغا يېقىنلاشقانسېرى تېيىز كولاش كېرەك. ئوغۇتلاشتا ياش دە-رەخلەرگە ياخشى چىرىگەن مەھەللىۋى ئوغۇتتىن 10 ـ 30 كىلوگىرام، كۆچەتكە 3 ـ 5 كىلوگىرام بېرىلىدۇ ياكى بارلىق ئوغۇتلارنى باغ ئىچىگە

تەكشى چېچىپ، 15 ـ 20 سانتىمېتىر چوڭقۇرلۇقتا ئاغدۇرۇپ تۇپىغا ئا-رىلاشتۇرۇۋەتسىمۇ بولىدۇ. (3) قوشۇمچە ئوغۇتلاش: قوشۇمچە ئوغۇتلاشتا تېز ئۈنۈم بېرىدىغان ئوغۇتلارنى تاللاپ ئىشلىتىش ھەم ئۆسۈشنىڭ دەس-لەپكى مەزگىلىدە ئازوتلۇق ئوغۇتلارنى، كېيىنكى مەزگىلىدە فوسفور، كا-لىيلىق ئوغۇتلارنى بېرىشنى ئاساس قىلىش كېرەك. ياش دەرەخلەرگە 6 ـ ئايدا بىر قېتىم قوشۇمچە ئوغۇت بەرسە بولىدۇ، چوڭ دەرەخلەرگە چېچەك-لەشتىن بۇرۇن ھەم مېۋە يوغىناش مەزگىلىدە ئىككى قېتىم قوشۇمچە ئو-غۇتلاش كېرەك. ئۇنىڭدىن باشقا پۈتۈن ئۆسۈپ يېتىلىش مەزگىلىدە 3 ـ 5 قېتىم يوپۇرماقتىن پۈركۈپ ئوغۇتلاش لازىم.

4. كېسەللىك، ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ يوقىتىش: چىلاندىكى كېسەللىك، ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا «ئالدىنى ئېلىشنى ئاساس قىلىپ، ئۇنىۋېرسال تىزگىنلەش» ئىدىيەسىدە چىڭ تۇرۇپ، ئادەم كۈچى ئارقىلىق ئالدىنى ئېلىش، بىيولوگىيەلىك ئالدىنى ئېلىش ۋە خى-مىيەلىك ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرىنى بىرلەشتۈرۈپ قوللىنىش كېرەك. قىشلىق چاتاشقا بىرلەشتۈرۈپ كېسەللەنگەن شاخلارنى كېسىپ، قېرى قوۋزاقلارنى قىرىپ، باغ سىرتىغا ئەپچىقىپ كۆيدۈرۈۋېتىش كېرەك. ئەتىي-ازدا دەرەخ بىخلىنىشتىن بۇرۇن بائومى بەش گىرادۇسلۇق ھاك ـ گۈڭ-گۈرت بىرىكمىسىنى دەرەخنىڭ ھەممە قىسمىغا تەكشى پۈركۈش كېرەك، 6 ـ ئايدا قاسراقلىق قۇرت، قىزىل ئۆمۈچۈك قاتارلىقلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ يوقىتىش ئۈچۈن، %40 لىك سۇپراتسىد (速扑杀乳油) سۇتسىمان مېيى، سۇجىيكې (速蚧克乳油) سۇتسىمان مېيىنىڭ 1000 ھەسسىلىك ئېرىتمىسىنى پۈركۈش كېرەك. 7 ـ ئايدا چىلان داغ كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ يوقىتىش ئۈچۈن، مۇۋاپىق مىقداردىكى بوردو سۇيۇقلۇقى (波尔多液) نى پۈركۈش كېرەك. (03)

قوغۇندىكى زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى

ھۆرىيەت مەمەت
(قىزىلسۇ ئوبلاستلىق دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزىدىن 845350)

1. قوغۇن كۆكپىتى: (1) پارنىكنى د د ۋ (敌敌畏) بىلەن ئىسلىسا، قوغۇن كۆكپىتىنىڭ پەيدا بولۇش مەنبەسىنى تارايتقىلى بولىدۇ. (2) قوغۇن كۆكپىتى پارچە - پۇرات پەيدا بولغاندا، 30% لىك ئاسېپات (乙酰甲胺磷) ياكى 40% لىك ئوكسىدلانغان روگور سۇتسىمان مېيى (氧化乐果乳油) نى بەش ھەسسە سۇيۇلدۇرۇپ قوغۇن پېلىكىگە چاچسا، مەركىزىي تۇپلەردىكى قوغۇن كۆكپىتىنى ئۈنۈملۈك كونترول قىلغىلى بولىدۇ. (3) قوغۇن كۆكپىتى ئومۇميۈزلۈك پەيدا بولغاندا، د د ۋ زەھەرلىك توپىسى بىلەن دىمىقتۇرۇپ يوقىتىش كېرەك. بۇنىڭ ئۈچۈن ھەر موغا 80% لىك د د ۋ سۇتسىمان مېيىدىن 100 ـ 150 مىللىلىتىر ئېلىپ، 10 ـ 15 ھەسسە يۇمشاق توپىغا تەكشى ئارىلاشتۇرۇپ دورىلىق توپا ياساپ، يوپۇرماق ئاستىغا چېچىش ياكى 10% لىك ئىمىداكلورد (吡虫啉) نەملىنىشچان پاراشوكنىڭ 2000 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقى، 20% لىك مارشال (好年冬) سۇتسىمان مېيىنىڭ 1500 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقى، 2.5% لىك تالىستار (天王星) سۇتسىمان مېيىنىڭ 3000 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقى، 40% لىك روگور سۇتسىمان مېيىنىڭ 1000ـ2000 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقى، 2.5% لىك كارات سۇتسىمان مېيى (功夫乳油) نىڭ 4000 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقىنى چېچىش كېرەك.

2. قوغۇن يوپۇرماق قېتى چىۋىنى: (1) ئورگانىك ئوغۇتنى تولۇق چىرىتىپ ئىشلىتىش كېرەك. (2) تۇخۇم تۇغۇشى ئەۋجىگە چىقىش مەزگىلىنى، تۇخۇمدىن لىچىنكا چىقىش مەزگىلىنى ۋە دورا چېچىش مەزگىلىنى چىڭ تۇتۇپ، 40% لىك روگور سۇتسىمان مېيىنىڭ 1000 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقى ياكى 80% لىك د د ۋ سۇتسىمان مېيىنىڭ 1000 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقى ياكى 2.5% لىك ئىمىدان (亚胺硫磷) نىڭ 1000ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقى، 90% لىك پىڭشاۋبەي كىرىستالى (蹦受百) نىڭ 1000 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقى ياكى 2.5% لىك دىساس (敌杀死) ۋە ياكى

40% لىك جۇما (菊马) سۇتسىمان مېيىنىڭ 2000 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇ- قىنى يوپۇرماقنىڭ ئالدى - كەينىگە تەكشى پۈركۈش كېرەك.

3. تاماكا توزان پىتى: (1) پارنىكتىكى توزان پىت مەنبەسىنى يوقى- تىشتا، 22% لىك د د ۋ ئىسلاش دورىسى (敌敌畏熏蒸剂) بىلەن ئىسلىسا ناھايىتى ياخشى ئۈنۈم بېرىدۇ. (2) سېرىق رەڭلىك تاختايغا جەلپ قىلىپ يوقاتسا بولىدۇ. (3) دورا ئارقىلىق ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىشتا، 10% لىك بوپروفېزىن سۇتسىمان مېيى (扑虱灵乳油) نىڭ 1000 ھەسسىلىك سۇ- يۇقلۇقى ياكى 25% لىك خىنو مېتىئونات سۇتسىمان مېيى (灭螨猛乳油) نىڭ 2000 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقى، مېشابى (灭杀毙) نىڭ 4000 ھەسسى- لىك سۇيۇقلۇقى ياكى 2.5% لىك كارات سۇتسىمان مېيىنىڭ 5000 ھەس- سىلىك سۇيۇقلۇقى قاتارلىقلارنى ھەر 7 - 10 كۈندە بىر قېتىم پۈركۈسە بولىدۇ.

4. يەر يولۋىسى: (1) يېتىلگەن ھاشارىتىنى خىرە نۇرلۇق چىراغ، ئاچچىقسۇ - شېكەر سۇيۇقلۇقىغا جەلپ قىلىپ يوقىتىش كېرەك. (2) دورا ئارقىلىق ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش: د د ۋ نىڭ 800 - 1000 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقىنى يوپۇرماققا پۈركۈش ياكى يىلتىزىغا قويۇش كېرەك. 2.5% لىك دىساسنىڭ 300 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقىنى، 85% لىك ئاتسېفاتنىڭ 500 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقىنى ، 50% لىك فوكسىم سۇتسىمان مېيى (辛硫磷乳油) نىڭ 1500 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقىنى پۈركۈش كېرەك. 85% لىك ئاتسېفات ياكى 50% لىك فوكسىم سۇتسىمان مېيىنىڭ بىر ئۈلۈشىگە 20 ئۈلۈش سۇ قوشۇپ، ئۇنىڭغا قورۇلغان كۇنجىرە ياكى بۇغداي كېپىكىنى تەكشى ئارىلاشتۇرۇپ، كەچقۇرۇن قوغۇن مايسىسى ئەتراپىغا چېچىپ قويۇش كېرەك. بۇنداق يەمچۈكنى ھەر مو يەرگە 4 - 5 كىلوگىرامدىن قويسا چوڭ ياشلىق لىچىنكىلارنى يوقاتقىلى بولىدۇ.

5. يىغنىسىمان سېرىق قۇرت: دىپتېرىكس (敌百虫) كە كۇنجىرە ياكى بۇغداي كېپىكى ئارىلاشتۇرۇپ تەييارلانغان يەمچۈككە يىغنىسىمان سېرىق قۇرتنى جەلپ قىلىپ يوقاتسا ئۈنۈمى ناھايىتى ياخشى بولىدۇ. ئىشلىتىلى- دىغان دورا مىقدارى يەمنىڭ 1% چىلىك بولسا مۇۋاپىق بولىدۇ. (03)

پارنىك كۆكتاتلىرىنىڭ يىلتىز چىرىش كېسىلى ۋە ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى

راخمان توختى
(كورلا شەھىرى توۋۇرچى يېزىلىق دېھقانچىلىق تېخنىكا پونكىتىدىن 841000)

كۆكتات مايىسىسىنى يېتىشتۈرۈش مەزگىلىدە ۋە مايىسا كۆچۈرگەندىن كېيىن، مايسا ئەسلىگە كېلىش مەزگىلىدە، تېمپېراتۇرا تۆۋەن، يورۇقلۇق ئاجىز، نەملىك كۆپ بولسا ئاسانلا يىلتىز چىرىش كېسىلى كۆرۈلىدۇ، كېسەللەنگەن يۇمران يىلتىزنىڭ پوستى تەدرىجىي سېسىيدۇ. ئوزۇقلۇق سۈمۈرۈپ پايدىلىنىش ئىقتىدارى توسقۇنلۇققا ئۇچراپ، يەر ئۈستى قىسمى ئۆسۈشتىن توختايدۇ، ئاخىرىدا سولىشىپ نابۇت بولىدۇ. يىلتىزى سېسىغان مايسىنىڭ غولى ۋە كۆتىكىدە كېسەللىك داغلىرى بولمايدۇ، پاختىلاشقان ماددىمۇ پەيدا بولمايدۇ، بۇ توساتتىن يېتىپ كېتىش كېسىلى، تاك قۇرۇش كېسىلى قاتارلىق تۇپراق ئارقىلىق تارقىلىدىغان كېسەللەرنىڭ ئالامەتلىرىدىن پەرقلىنىدۇ، ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلىمۇ ئوخشاش بولمايدۇ، شۇڭا مۇنۇلارنى ياخشى ئىشلەش تەۋسىيە قىلىنىدۇ.

1. مايسىزارلىق ياكى پارنىك تېمپېراتۇرىسىنى مۇۋاپىق تەڭشەش كېرەك. مايسا يېتىشتۈرۈش مەزگىلىدە تۇپراق تېمپېراتۇرىسىنى 13℃ تىن يۇقىرى قىلىش، مايسا كۆچۈرگەندە تۇپراق تېمپېراتۇرىسىنى 20℃ ئەتراپىدا قىلىش، ئەڭ تۆۋەن بولغاندىمۇ 10℃ تىن يۇقىرى قىلىش كېرەك.

2. مايسا يېتىشتۈرۈش تۇپىسىنى تېخنىكا تەلەپ بويىچە تەييارلاش كېرەك. پارنىك ياكى مايسىزارلىق تۇپرىقىغا ئىسسىقلىق پەيدا قىلىش خۇسۇسىيىتىدىگە ئىگە مەھەللىۋى ئوغۇت (ئات، ئېشەك قىغى قاتارلىقلار) نى يېتەرلىك بېرىپ، تۇپراق تېمپېراتۇرىسىنى ئىمكانقەدەر يۇقىرىلىتىپ، تۇپراقنىڭ نەملىك ساقلاش، ھاۋا ئۆتكۈزۈش شارائىتىنى ياخشىلاپ، تۇپراق نەملىكىنى كونترول قىلىش كېرەك. مايسا يېتىشتۈرۈش تۇپىسىنى دېزىنفېكسىيە قىلىپ، تۇپراق ئارقىلىق تارقىلىدىغان كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك.

3. مايسىنى ھاۋا ئوچۇق كۈنلىرى كۆچۈرۈپ تىكىش ھەمدە بەك چوڭقۇر تىكمەسلىك كېرەك. مايسىنى تىكىپ بولغاندىن كېيىن ۋاقتىدا سۇغىرىپ، ئۈستىگە يالتىراق يوپۇق يېپىپ، ئىسسىقلىق ساقلاش تەدبىرلىرىنى كۈچەيتىپ، تېمپېراتۇرىسىنى يۇقىرىلىتىپ، مايسىنىڭ تېز ئەسلىگە كېلىشىنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك.

يارنىڭ تاۋۇزىنىڭ پىلەك قۇرۇش كېسىلى ۋە ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى

مەسۇت مەمەتجان
(غۇلجا ناھىيەلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزىدىن 835100)

تاۋۇزنىڭ پىلەك قۇرۇش كېسىلى يەنە قارا چىرىش كېسىلى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. بۇ تاۋۇزنىڭ ئاساسلىق كېسەللىكلىرىنىڭ بىرى بولۇپ، پارنىكتا ئۆستۈرۈلىدىغان تاۋۇزدا كۆپ كۆرۈلىدۇ. ئاساسلىقى يوپۇرماق، پىلەك ۋە مېۋىسىگە زىيان سالىدۇ. يۇمران مايسا كېسەللەنگەندە پەللە يوپۇرماقتا سۇ تامچىسىغا ئوخشاش ئۇششاق داغلار پەيدا بولۇپ، كېيىن قوڭۇرغا ئۆزگىرىدۇ ۋە كېسەللەنگەن قىسمىدا كىچىك داغلار پەيدا بولىدۇ. يەرلىك ئورۇندا قىزغۇچ قوڭۇر يىلىمسىمان كىچىك داغلار پەيدا بولىدۇ. يېتىلگەن تۈپلەرنىڭ يوپۇرماق ئالقىنىدا كېسەللىك پەيدا بولغاندا دەسلەپتە ئېلىلىپسىمان ۋە ياكى تەرتىپسىز ھالەتتىكى قوڭۇر داغلار پەيدا بولىدۇ. پىلەك يۇقۇملانغاندا شاخ ئايرىغان جايغا يېقىن جايدا سۇ تامچىسىغا ئوخشاش

4. مايسىدا يىلتىز چىرىش ئالامەتلىرى كۆرۈلسە، تۇپراقنى چاغلاپ يۇمشىتىپ، تۇپراق تېمپېراتۇرىسىنى ئۆرلىتىپ، يېڭى يىلتىز تارتىشنى تېزلىتىش كېرەك.

5. مايسا يېتىشتۈرۈشتە، مايسا يېتىشتۈرۈش قاچىسى، مايسا يېتىشتۈرۈش پەتنۇسى، توك ئارقىلىق ئىسسىتىش سىمى قاتارلىقلاردىن پايدىلىنىپ مايسا يېتىشتۈرۈپ، پەرۋىشنى كۈچەيتىپ، مايسىنى تىمەن ئۆستۈرۈپ، يىلتىز چىرىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك.

6. يىلتىز تارتىشنى تېزلىتىدىغان دورىلارنى ئىشلىتىپ، يىلتىزى تارتىشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، مايسىنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىش ۋە مۇھىت شارائىتىغا ماسلىشىش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىش كېرەك.

7. مايسا يېتىشتۈرۈشتە ئۇرۇقنى قىزىق سۇغا چىلاش، دېھقانچىلىق دورىسى بىلەن دورىلاش ئارقىلىق، ئۇرۇق ئارقىلىق تارقىلىدىغان كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك. (03)

دۇگىلەك داغ پەيدا بولىدۇ، مېۋىسى يۇقۇملانغاندا تەرتىپسىز ئۇششاق داغلار پەيدا بولىدۇ ۋە تېز تەرەققىي قىلىدۇ. كېسەللەنگەن قىسمىدا ئۇشـ-شاق قارا چېكىتلەر بولىدۇ. شۇنداقلا كېسەللىك دېغى پەيدا بولغان ئورۇندا قوڭۇر رەڭلىك يېلىمسىمان ماددا ئېقىپ چىقىدۇ. كېيىن كېسەللەنگەن ئورۇندا تەدرىجىي ساغۇچ قوڭۇر يېلىمسىمان ماددا پەيدا بولۇپ، قۇرۇغاندىن كېيىن كېسەللىك دېغى كۆل رەڭ قوڭۇرغا ئۆزگىرىدۇ. كېسەللەنگەن تۆپ-نىڭ پىلەك، يوپۇرماقلىرى تەدرىجىي سولىشىپ قۇرۇيدۇ.

كېسەللىك مىكروبى زەمبۇرۇغلار دۇنياسى يېرىم ئېنىق زەمبۇرۇغلار تىپىگە كىرىدۇ. كېسەللىك مىكروبى بۆلۈنگۈچى ئىسپورا ۋە زەمبۇرۇغ خالتىسى ھالىتىدە قىشتىن ئۆتىدۇ. ئۇرۇقمۇ كېسەللىك مىكروبىنى ئې-لىپ يۈرىدۇ، شامال ۋە سۇغىرىش ۋاستىسى ئارقىلىق يۇقىدۇ. كېسەللىك مىكروبى تېمپېراتۇرا 20℃ ـ 30℃، نىسپىي نەملىك 58% دىن ئاشقاندا تەرەققىي قىلىدۇ. تاۋۇز پىلىكى تازا ئۆسۈپ راۋاجلىنىش مەزگىلىدە ھۆل ـ يېغىن كۆپ، مۇۋاپىق ئوغۇتلانمىغان، يورۇقلۇق شارائىتى ناچار بولسا، كېسەللىكنىڭ پەيدا بولۇش نىسبىتى يۇقىرى بولىدۇ، پىلەك، يوپۇر-ماقلىرى باراقسان ئۆسكەن، تەكرار تېرىلغان، سۇغارغاندا يىلتىزى سۇغا چە-لىشىپ قالغان، پارنىك، يالتىراق كېمىردە ئۆستۈرۈلگەن تاۋۇز تۆپلىرىدە كۆپرەك كۆرۈلىدۇ.

ئالدىنى ئېلىش ـ يۇقتىش تەدبىرى: (1) تۇپراقنى دېزىنفېكسىيە قىلىش كېرەك. پارنىكتا تاۋۇز مايسىسىنى يېتىشتۈرۈشتىن بۇرۇن، ئو-زۇقلۇق توپىنى دېزىنفېكسىيە قىلىش لازىم. بۇنىڭ ئۈچۈن 90% باغ تو-پىسىغا 1% كالتسىي سۇپېر فوسفات (过磷酸钙)، 8% ـ 10% قوي قىغىنى ئارىلاشتۇرۇپ تاسقاپ، ھەر كۇب مېتىرىغا 50% لىك دىكسون (敌克松 نەملىنىشچان پاراشوكىدىن 40 ـ 50 گىرامنى ياكى فورمالىن (福尔马林

福) نىڭ 500 ھەسسىلىك سۇيۇقلۇقىنى چېچىپ دېزىنفېكسىيە قىلىش لازىم؛ (2) ئۇرۇقنى بىر تەرەپ قىلىپ تېرىش لازىم. ئۇرۇققا 2.5% لىك گىچۇنجېڭ سۇتسىمان مېيى (咯菌晴署乳剂) دىن سەككىز مىللىلىتىرنى 100 مىللىلىتىر سۇغا ئارىلاشتۇرۇپ، بىر كىلوگىرام ئۇرۇققا تەكشى ئارىلاشتۇرۇش كېرەك. (3) كېسەللىككە چىداملىق سورتلارنى تاللاپ تېرىش كېرەك.، پارنىكقا ماسلىشىشچانلىقى كۈچلۈك «شىنجاڭ شالغۇت تاۋۇزى ـ 28» (新密 28 号)، «شىنجاڭ شالغۇت تاۋۇزى ـ 16» (新密 16 号) قاتارلىق سورتلارنى تېرىش لازىم؛ (4) قوغۇن ـ تاۋۇزدىن باشقا زىرائەتلەر بىلەن نۆۋەتلەشتۈرۈپ تېرىش لازىم؛ (5) كالىي، فوسفورلۇق ئوغۇتلار بىلەن ئوغۇتلاش نىسبىتىنى ئاشۇرۇپ، تاۋۇزنىڭ ناچار شارائىتقا، كېسەلگە قارشى تۇرۇش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش لازىم؛ (6) مۇنبەت، سۇ، ئوغۇت شارائىتى ياخشى تۇپراقلارنى تاللاش كېرەك. چىرىگەن ئورگانىك ئوغۇتنى ئاساس قىلىپ يېتەرلىك ئوغۇتلاش بىلەن بىرگە فوسفور، كالىيلىق ئوغۇتلارنى قوشۇمچە ئوغۇتلاپ، تىمەن ئۆستۈرۈش ۋە پىلەكنى تاراپ، ھاۋا، يورۇقلۇق شارائىتىنى ياخشىلاش، سۇغىرىش مىقدارىنى كونترول قىلىپ، چۆنەك تاختىسىغا سۇ چىقىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك؛ (7) كېسەللىك پەيدا بولغان مەزگىلدە 25% لىك مىجۇنجې سوسفىنزىيەلىك دورىسى (密菌酯悬浮剂) نىڭ 2500 ھەسسىلىك ئېرىتمىسىنى، 70% لىك تىرىزىمان (代森锰锌) نەملىشىشچان پاراشوكىنىڭ 500 لىك ئېرىتمىسىنى ياكى 37% لىك بېنمىجياخۇەنزو (苯迷甲环唑水分散粉剂) دورىسىنىڭ 3500 ـ 4000 ھەسسىلىك ئېرىتمىسىنى ۋە ياكى 20% لىك بىڭلىيۇدۇجۇنلىڭ (丙硫多菌灵) دورىسىنى 2000 ھەسسە سۇيۇلدۇرۇپ چېچىش لازىم. (8) كېسەل پەيدا بولغاندىن كېيىن، يۇقىرىدىكى مىكروب ئۆلتۈرىدىغان دورىلارنى قويۇقراق تەڭشەپ كېسەللەنگەن ئورۇنغا موي قەلەم ياكى كىچىك چوتكا ئارقىلىق سۈرسە 90% ئۈنۈم بېرىدۇ. (03)

سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشلىرىنىڭ توڭلاپ بۇزۇلۇشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى

مۆمىن ياسىن
(شىنجاڭ تارىم دەريا ئېقىنى قەشقەر باشقۇرۇش ئىدارىسىدىن 844700)

سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشلىرىدا سۇ بىلەن تۇپراقنىڭ مۇناسىۋىتى ئۆزئارا ئىنتايىن زىچ مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، قىشتا سۇ، تۇپراق قاتلىمى توڭلاش جەريانىدا كېڭىيىدۇ. ئەتىيازدا توڭلىغان تۇپراق ئېرىپ ئولتۇرۇشۇپ كېتىدۇ، بۇ خىل توڭلاپ كېڭىيىش، ئېرىپ ئولتۇرۇشۇش ھادىسىسى يىلمۇ يىل يۈز بېرىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە سۇ مۇزلىغاندىن كېيىن، سۇ ئىنشائاتلىرىنىڭ ئالدىغا مۇز قاپلىشىۋېلىشتىن پەيدا بولغان بېسىمنىڭ تەسىرىدە قۇرۇلۇشنىڭ مۇقىملىقى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرايدۇ، بۇ خىل ھادىسە سۇ ئىنشائات قۇرلۇشلىرىنىڭ سۇ، تۇپراققا كېڭىشىپ تۇرغان بۆلۈكىگە يوشۇرۇن خەۋپ شەكىللەندۈرىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشلىرىنى ئاسراپ باشقۇرۇشتا چوقۇم قىشتىكى توڭ ئاپىتىدىن مۇداپىئەلىنىش ۋە ئۇنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش لازىم. بۇنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن تۆۋەندىكىدەك تەدبىرلەرنى قوللىنىش لازىم.

1. ئالدىنى ئېلىش تەدبىرى: (1) زەي چىقىرىش ئېغىزنى قويۇش لازىم. سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشلىرىنىڭ توڭلاپ بۇزۇلىدىغان بۆلەكلىرى ـ سۇسىزىدىغان بۆلىكى، چاك، قۇرۇلما بىلەن تۇپراقنىڭ تۇتىشىش ئورنى، قۇرۇلۇشنىڭ سۇغا تېگىشىپ تۇرىدىغان قىسمى، سۇ كىرىش، چىقىش ئېغىزى قاتارلىقلار بولۇپ، شۇ ئورۇننىڭ يەر ئاستى سۇ ئورنىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن زەي چىقىرىش ئېغىزلىرىنى قويۇپ، سۇ يىغىلىپ قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك. يەر ئاستى سۈيى پەۋقۇلئاددە يۇقىرى ئورۇنلاردا سۈنى تارتىپ چىقىرىش، زەيكەش چېپىش ئۇسۇللىرىنى قوللىنىش ئارقىلىق، يەر ئاستى سۇ ئورنىنى تۆۋەنلىتىش كېرەك. (2) قىشتا ئىشلىتىلمەيدىغان سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشلىرىنىڭ ئەتراپىغا يىغىلىپ

قالغان سۇنى قاتتىق سوغۇق چۈشۈشتىن ئاۋۋال چىقىرىپ بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. (3) توڭلاش ئارقىلىق زىيانغا ئۇچراش ئېھتىمالى بولغان ۋاقىتلىق قۇرۇلۇشلار ۋە قىش پەسلىدە ئىشلەتمەيدىغان ئۈسكىنىلەرنى چۇۋۇپ تاشلاش ياكى ياخشى بىر تەرەپ قىلىش لازىم. (4) سۇ، تۇپراق توڭلاشتىن بۇرۇن مۇز يېرىشقا تېگىشلىك جايلارغا مۇز يېرىش ئۈسكۈنىلىرىنى ئورنىتىۋېلىش ھەمدە سىناپ كۆرۈش لازىم. (5) توڭ ئېرىگەندىن كېيىن قۇرۇلۇشتا توڭدىن يىمىرىلىش، يېرىلىش، شەكلى ئۆزگىرىش، قىسمەن بۇزۇلۇش قاتارلىق ھادىسىلەرنىڭ بار - يوقلۇقىنى ۋاقتىدا، ئىنچىكىلىك بىلەن تەكشۈرۈش، ۋاقتىدا رېمونت قىلىپ پۇختىلاش كېرەك. رېمونت قىلىدىغان ماتېرىيال ۋە ئىشلەش ئۇسۇلى لايىھەدىكى توڭغا قارشى تۇرۇش تەلىپىنى قاندۇرۇش لازىم. (6) توپا توساش تېمىنى ياساشتا ئۇلىنى چوڭقۇرلىتىپ ئىشلەش، ھېچ بولمىغاندا توڭلاش قەۋىتىنىڭ ئاستىغىچە ئىشلەش لازىم. (7) يان تەرەپتىن بىخەتەر سىزىشقا كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا، سېغىز توپا تىندۇرۇپ، توڭلاشتىن پەيدا بولىدىغان گورىزونتال كېڭىيىش كۈچىنى ئاجىزلىتىش كېرەك. (8) تىندۇرۇلغان توپىنىڭ سىرتقى قەۋىتىگە يىغىلىپ قالغان سۇنى ۋاقتىدا چىقىرىۋېتىپ، يەر يۈزىدىن سۈسىزىپ كېتىشنى ئازايتىپ، تۇپراق تەركىبىدىكى سۇنىڭ مىقدارىنى تۆۋەنلىتىش كېرەك.

2. توڭلاپ بۇزۇلۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا دىققەت قىلىدىغان ئىشلار: (1) سۇ چىقىرىش شارائىتىنى ياخشىلاپ، يەر ئاستى سۇ ئورنىنى ۋە تۇپراقنىڭ نەملىك دەرىجىسىنىڭ ئۆزگىرىشىگە ئالاھىدە دىققەت قىلىش كېرەك. (2) يەر ئاستى سۈيى يۇقىرى بولمىغان رايونلاردا تۇپراق توڭلاشتىن ئىلگىرى ئېرىق - ئۆستەڭلەردىن ئىمكانقەدەر سۇ ئۆتكۈزۈشنى توختىتىش، شۇ ئارقىلىق يەر ئاستى سۇ ئورنىنىڭ ئۆرلەپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك. يەر ئاستى سۈيى يۇقىرى بولغان رايونلاردا قىش، ئەتىياز پەسىللىرىدە ئىمكان قەدەر ئېرىق - ئۆستەڭلەرگە مۇۋاپىق مىقداردا سۇ قاچىلاپ، توڭلاپ بۇزۇلۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك. (3) ئىنشا-

تاختىلاپ سۇغىرىش - سۇ تېجەشتىكى ئۈنۈملۈك تەدبىر

مۇيەسسەرجان قۇربانىياز
(تارىم دەريا ۋادىسى خوتەن باشقۇرۇش ئىدارىسىدىن 848000)

تاختىلاپ سۇغىرىش سۇ ئەڭ كۆپ تېجىلىدىغان سۇغىرىش ئۇسۇللىرى-نىڭ بىرى، ئاپتونوم رايونىمىز سۇ بايلىقى كەمچىل، قۇرغاق رايون بولغاچقا سۇغىرىش رايونلىرىدا تۆرلۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ ئۇلۇغ سۇ بىلەن باستۇرۇپ سۇغىرىش، چوڭ ئېتىز، كىچىك تاختىلارنى باستۇرۇپ سۇغىرىش، تاختىلارنى ئاتلىتىپ سۇغىرىش قاتارلىقلاردىن ساقلىنىپ، سۇ تېجەش تېپىدىكى ئىلغار سۇغىرىش ئۇسۇللىرىنى يولغا قويىدى. بۇنىڭ بىلەن سۇغىرىش سۈپىتىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، سۇغىرىش تەننەرخىنى تۆۋەنلىتىپ، مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈم يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

1. تاختا كەڭلىكى 3 ـ 5 مېتىر، ئۇزۇنلۇقى 9 ـ 15 مېتىر بولسا ھەر خىل تۇپراق، زىرائەتلەرنىڭ ھەرقايسى ئۆسۈپ يېتىلىش باسقۇچى ۋە ئېتىزنىڭ كىچىك كىلىماتىنى نەزەرگە ئالغاندىمۇ، سۇغىرىش نورمىسى ئېتىزنىڭ سۇ كىرىش ئېغىزىدىن ھېسابلىغاندا 25 ـ 35 كۇب مېتىر/مو غىچە بولىدۇ. بۇنى چوڭ ئېتىز بويىچە تاختىلاپ سۇغىرىشقا سېلىشتۇرغاندا، 40% ـ 60% سۇنى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ.

2. تاختىلاپ سۇغارغاندا سۇنى، يەرنى، ئەمگەك كۈچىنى تېجەپلا قالماس-

---

ئاتلارنى چارلاپ تەكشۈرۈش، ئاسراپ باشقۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، توڭلاشتىن بۇزۇلۇش ئەھۋاللىرى كۆرۈلسە سەۋەبىنى تېپىپ چىقىپ خاتىرە قالدۇرۇش، شۇنىڭ بىلەن بىرگە مۇۋاپىق ئۇسۇللار ئارقىلىق توڭلاشنىڭ زىيىنىنى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈش كېرەك. (4) ئەگەر بۇزۇلۇش ئېغىر بولۇپ، قايتا ياساشقا توغرا كەلگەندە قۇرۇلۇش قىلىش تەلىپى بويىچە قۇم ـ شېغىللارنى ئالماشتۇرۇش، ئۇلىنى چوڭقۇرلىتىش، تۈزۈلۈش شەكلىنى ئۆزگەرتىش قاتارلىق تەدبىرلەرنى ئۈنۈملۈك قوللىنىش كېرەك. (03)

تىن سۇغىرىشنىڭ تەكشىلىك دەرىجىسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، سۇغىرىش سۈيىدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش مەقسىتىگە يەتكىلى بولىدۇ.

3. تاختا ئۇزۇنلۇقى قانچە ئۇزۇن بولغانسېرى، ئېتىزدىكى سۇ ئېقىمىنىڭ سىڭىش ۋاقتى شۇنچە ئۇزۇن بولۇپ، سۇغىرىشقا كېتىدىغان سۇ مىقدارى شۇنچە كۆپ بولىدۇ. ئەكسىچە ئېتىزنىڭ ئۇزۇنلۇقىنى كىچىكلەتكەنسېرى سۇغىرىش نورمىسى ئازىيىپ، سۇغىرىشقا كېتىدىغان سۇ مىقدارى ئازىيىپ، سۇ تېجەش مەقسىتىگە يەتكىلى بولىدۇ.

4. تاختىلاپ سۇغىرىشنى يولغا قويغاندا سۇنىڭ ئېقىمى مەركەزلەشتۈرۈلۈپ، سۇ مىقدارىنى ئوڭاي كونترول قىلغىلى بولىدۇ. سۇ سىڭىش بىرقەدەر تەكشى بولۇپ، سۇغىرىش سۈپىتى يۇقىرى كۆتۈرۈلىدۇ.

5. تاختىلاپ سۇغىرىشقا ئۆزگەرتكەندە ئېتىز تەكشى سۇغىرىلىدۇ، شۇنداقلا ئېگىز ئورۇننى سۇغارغىلى بولماسلىق، ئويمان يەرگە سۇ يىغىلىپ قېلىشتەك ناچار ئەھۋاللارنى تۈگەتكىلى بولىدۇ.

6. تاختىلاپ سۇغارغاندا سۇنىڭ چوڭقۇر قاتلامغا سۇ سىڭىشنىڭ ئالدى ئېلىنىپ، يەر ئاستى سۇ ئورنىنىڭ ئۆرلەپ كېتىشىدىن ساقلانغىلى، تۇپراقنىڭ شورلىشىشى ۋە زەيلىشىشىنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ.

7. تاختىلاپ سۇغارغاندا تۇپراقنىڭ يالىڭىشىنى ۋە قېتىۋېلىشىنى يېنىكلەتكىلى، تۇپراقتىكى ئوزۇقلۇق ماددىلارنىڭ يۇيۇلۇپ، چوڭقۇر قاتلامغا سىڭىپ يوقىلىشىنىڭ ئالدىنى ئالغىلى ۋە تۇپراقنىڭ قۇرۇلمىسىنى ساقلاپ قالغىلى بولىدۇ.

8. تاختىلاپ سۇغىرىلىدىغان ئېتىزلار ئادەتتە تەكشى تۈزلىنىدىغان، ئېتىز قىرلىرى پەس سېلىنىدىغان بولغاچقا، ماشىنا ياكى باشقا ئىلغار ئۈسكۈنىلەر ئارقىلىق تېرىقچىلىق قىلىش، پەرۋىش قىلىش، هوسۇل يىغىش قاتارلىق مەشغۇلاتلارنى قىلىشقا قولايلىق بولىدۇ. (05)

يېزا ئىگىلىكتە سۇ تېجەشنىڭ ئەھمىيىتى

ئابلاجان ئاخۇن
(ئاتۇش شەھىرى ئۈستىن ئاتۇش بازارلىق سۇ باشقۇرۇش پونكىتىدىن)

نۆۋەتتە سۇغىرىش رايونلىرىدا سۇ تېجەپ، پىلانلىق سۇغىرىشنى ئاساس قىلىپ، سۇدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش تەكىتلىنىۋاتىدۇ، بولۇپمۇ قۇرغاق رايونلارنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىدا، سۇغا بولغان ئېھتىياجنى كاپالەتلەندۈرۈش ۋە سۇدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىشنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن، ئىلغار سۇغىرىش تېخنىكىسىنى قوللىنىپ، چەكلىك سۇ مەنبەسىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، سۇنى تېجەپ ئىشلىتىش يولغا قويۇلۇۋاتىدۇ. بۇ يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى نۇقتىلىق خىزمەتلەرنىڭ بىرى ھېسابلىنىدۇ. سۇنى تېجەپ ئىشلىتىشنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىدىكى ئەھمىيىتى ناھايىتى زور بولۇپ، ئاساسەن مۇنۇلارغا يىغىنچاقلاشقا بولىدۇ.

1. سۇنى تېجەپ، ئېھتىياجغا ئاساسەن پىلانلىق ئىشلەتكەندە، زىرائەتلەرنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىگە كاپالەتلىك قىلىپلا قالماستىن، سۈپەتلىك، يۇقىرى مەھسۇلات ئېلىشقا كاپالەتلىك قىلغىلى بولىدۇ.

2. يېزا ئىگىلىكتە سۇنى تېجەپ، پىلانلىق ئىشلەتكەندە، سۇغىرىش كۆلىمىنى ئاشۇرۇپ، ئاز سۇ بىلەن كۆپ يەرنى سۇغىرىپ، چەكلىك سۇ مەنبەسىدىن تولۇق پايدىلانغىلى ۋە پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

3. زىرائەتلەرگە ۋە مېۋىلىك دەرەخلەرگە سۇنى تېجەشلىك، پىلانلىق ئىشلەتكەندە، يەرلەرنىڭ زىيادە نەملىشىپ، مەھسۇلاتنىڭ كېمىيىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ.

4. سۇنى تېجەپ، پىلانلىق ئىشلەتكەندە، تېرىلغۇ يەرلەر زەيلىشىپ، يەر ئاستى سۇ ئورنى ئۆرلەپ، تۇپراقنىڭ شورلىشىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ.

5. سۇنى تېجەپ، پىلانلىق ئىشلەتكەندە سۇغىرىش مەزگىلىدە سۇغا بولغان جىددىيچىلىكنى پەسەيتىپ، قۇرغاقچىلىقنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن سۇغىرىش رايونلىرىدا سۇ ئىشلەتكەندە، سۇنى پىلانلىق، تېجەشلىك ئىشلىتىش ئىنتايىن مۇھىم. بولۇپمۇ جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ كۆپلىگەن جايلىرىدا قۇرغاقچىلىق ئېغىر بولغاچقا، سۇنى تېجەپ ئىشلىتىشكە ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش لازىم. (05)

ئۆستەڭ لايىھەلەشنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى

رەيھانگۈل ئەيسا
(ئاتۇش شەھىرى ئازاق يېزىلىق سۇ باشقۇرۇش پونكىتىدىن 845350)

سۇ ئاققۇزىدىغان ئۆستەڭلەر بەش دەرىجىگە بۆلۈنىدۇ، يەنى ئانا ئۆستەڭ، تارماق ئۆستەڭ، ئوق ئۆستەڭ، دېھقانچىلىق ئۆستىڭى، شاخاپچا ئېرىق قاتارلىقلارغا بۆلۈنىدۇ. كۆپ ھاللاردا ئانا ئۆستەڭ، ئوق ئۆستەڭ، دېھقانچىلىق ئۆستىڭى دەپ ئۈچ دەرىجىگە ئايرىپ ئىشلىتىلىدۇ. بۇ بەش دەرىجىدىكى ئۆستەڭ بىر - بىرىدىن كىچىك بولۇپ، ئۆزئارا پەرقلىنىپ تۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ سۇ ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارىمۇ بىر - بىرىدىن پەرقلىنىدۇ. نۆۋەتتە ئۆستەڭلەردىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، سۇ سىڭمەس ئۆستەڭ قىلىپ ئۆزگەرتىپ ياسىلىۋاتىدۇ. مۇشۇنداق قىلغاندا، ئۆستەڭلەرنىڭ سۇ يەتكۈزۈش رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلدۇرغىلى بولىدۇ. بۇنىڭدا ئۆستەڭ لايىھەلەشكە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. ئۆستەڭ لايىھەلەشنىڭ باسقۇچلىرى تۆۋەندىكىچە:

1. ئالدى بىلەن ئۆستەڭ ئارقىلىق سۇغىرىلىدىغان يەرنىڭ جۇغراپىيەلىك ئورنىنى ۋە ئاھالىلەرنىڭ جايلىشىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش كېرەك.

2. سۇغىرىلىدىغان يەر بىلەن سۇ ئالىدىغان ئامبار ياكى دەريانىڭ ئارىلىقىنى ئۆلچەپ، سۇغىرىلىدىغان يەرنىڭ مو سانىنى بېكىتىش كېرەك. سۇ ئالىدىغان ئامبار ياكى دەريانىڭ يەر ئېگىزلىكى، سۇغىرىلىدىغان كۆلەمنىڭ ئەڭ ئېگىز نۇقتىسىدىن ئېگىز بولۇشى كېرەك. ئۆستەڭ ياسىلىدىغان لىنىيەنىڭ تۇپراق ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ، ئۆستەڭ لىنىيەسىنىڭ يۆنىلىشىنى بېكىتىش لازىم.

3. سۆگەت بادىرىسىدىن 30 ـ 40 سانتىمېتىر ئۇزۇنلۇقتا قوزۇق ياساپ، ھەر 50 مېتىرغا بىردىن قوزۇق قېقىش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، ئەھۋالغا قاراپ مەلۇم ئارىلىققا ياكى بىر كىلومېتىر ئارىلىققا ئېگىزلىكنى كونترول قىلىش نۇقتىسىنى بېكىتىپ قوزۇق قېقىش كېرەك.

4. قوزۇقنى قېقىپ بولغاندىن كېيىن، خاتالىق يۈز بېرىپ قېلىشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ئىككى قېتىم ياكى ئۈچ قېتىم ئۆلچەش كېرەك.

5. ئۆلچەشنى تۈگىتىپ ھەربىر قوزۇقنىڭ ئاتلىمىتكىسى بېكىتىلىپ،

لوپ ناھىيەسىنىڭ كىچىك تىپتىكى سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشىنىڭ تەرەققىياتى

تۇرسۇنجان تۇرسۇنروزى
(لوپ ناھىيەلىك سۇ ئىدارىسىدىن 848200)

ناھىيەمىز كۇئىنلۇن تېغىنىڭ شىمالىي تاغ تىزمىسىغا، تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ جەنۇبىغا جايلاشقان بىر يېشىل ماكان بولۇپ، كىلىماتى قۇرغاق ھۆل - يېغىن مىقدارى ئاز، شەرق تەرىپى چىرا ناھىيەسى بىلەن، جەنۇب تەرىپى كۇئىنلۇن تاغ تىزمىلىرى بىلەن، غەرب تەرىپى يورۇڭقاش دەرياسى بىلەن چېگرالىنىدۇ. شىمالىي تەكلىماكان چوڭ قۇملۇقىنى كېسىپ ئۆتۈپ ئاۋات ناھىيەسى بىلەن چېگرالىنىدۇ. جەنۇب - شىمال ئۇزۇنلۇقى 337.5 كىلومېتىر، شەرق - غەرب كەڭلىكى 24.9 ~ 67.5 كىلومېتىر بولۇپ، ئومۇمىي كۆلىمى 13572 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە تۈزلەڭلىك ۋە يېشىللىقنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى 5.8%، تاغلىق 10.2%، قۇملۇقنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى 84% كېلىدۇ.

ناھىيەمىزنىڭ يېزا ئىگىلىكىگە ئىشلىتىلىدىغان سۇغىرىش سۈيىنىڭ ئاساسلىق مەنبەسى بىۋاسىتە يورۇڭقاش دەرياسىدىن ئېلىنىدۇ. يورۇڭقاش دەرياسىدىن باشلانغان سۇ مىقدارى باش توسما سۇ بولۇش ئېغىزىغا كەلگەندە، ناھىيەمىزنىڭ سۇغىرىش رايون ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن شەرقىي غول ئۆستەڭ ۋە غەربىي غول ئۆستەڭ دەپ ئىككى غول ئېقىمغا ئايرىلىدۇ. شەرقىي ئۆستەڭ سامپۇل، ناۋا، لوپ بازىرى، بەشتوغراق، دول قاتارلىق بەش يېزا - بازارنى سۇ بىلەن تەمىنلەيدۇ. غەربىي ئۆستەڭ بويا، چاھارباغ، ھاڭگى قاتارلىق ئۈچ يېزا - بازارنى سۇ بىلەن تەمىنلەيدۇ. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان تۈر مەبلىغىدىن پايدىلىنىش ئارقىلىق، ناھىيەمىزنىڭ سۇ ئىنشائات

يەنى ئۆلچەش ھېساباتى تۈگىگەندىن كېيىن، ماسشتابلىق قەغەزنىڭ ئۈستىگە ھەر قوزۇقنىڭ ئورنى ۋە ئاتلىمىتكىسىنى ئورۇنلاشتۇرۇش ياكى خەرىتە سىزىش كېرەك.

6. سىزىپ چىققان خەرىتە ئۈستىگە ئۆستەڭنىڭ لايىھە ئېگىزلىكىنى بېكىتىپ ئوكلۇن بەلگىلەش كېرەك.

7. لايىھە ئېگىزلىكى ۋە يەر شەكلى ئېگىزلىكىگە ئاساسەن، ھەربىر قوزۇقنىڭ قېزىش چوڭقۇرلۇقىنى ياكى كۆتۈرۈش ئېگىزلىكىنى بېكىتىپ، قېزىپ چىقىدىغان توپا مىقدارىنى ھېسابلاپ چىقىش ۋە ئەڭ ئاخىرىدا ئۆستەڭ ياسايدىغان ئورۇنغا تاپشۇرۇش لازىم. (05)

ئېرىق - ئۆستەڭلەردە لاتقا تىنىپ قېلىش ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى

مەمەت ئابلىز
(ئاتۇش شەھەرلىك سۇ باشقۇرۇش پونكىتىدىن 845350)

قىسمەن ئۆستەڭلەرنى لايىھەلەشتە ئوكلونى بەك كىچىك بولۇپ قېلىپ، سۇنىڭ ئېقىش تېزلىكى ئاستا بولىدۇ، يەنى ھەر سېكۇنتتا سۇنىڭ ئېقىش تېزلىكى 0.6 مېتىردىن ئاستا بولۇپ قالىدۇ، بۇنداق ئەھۋاللاردا ئۆستەڭ ئىچىگە لاتقا ئاسانلا تىنىپ قالىدۇ. لاتقا تىنىپ قالسا ئۆستەڭنىڭ ئابيومى كىچىكلەپ، لايىھەدىكى سۇ ئۆتكۈزۈش ئۆلچىمىگە يەتمەي، سۇنىڭ ئېقىش تېزلىكى تېخىمۇ ئاستا بولىدۇ، سۇنىڭ ئېقىش تېزلىكى ئاستا بولغانسېرى لاتقا كۆپ تىنىدۇ. ئۆستەڭ سۇ ئۆتكۈزۈش ئۆلچىمىگە يەتمىسە ئېقىپ بار- غان سۇ ئاز بولۇپ، سۇغىرىش رايونلارنىڭ ۋاقتىدا سۇغىرىلىشىغا تەسىر كۆرسىتىدۇ، بۇنداق ئەھۋال ئۇزۇن ۋاقىت داۋاملاشسا لاتقا تېنىپ، سۇ ئې- قىش تېزلىكىگە تەسىر يېتىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۆستەڭ لايىھەلىگەندە لاتقا

قۇرۇلۇشلىرى تەرەققىياتى زور دەرىجىدە ياخشىلاندى. (1) ئامبار قۇرۇلۇشى جەھەتتە، ناھىيەمىز تەۋەسىدىكى ئىككى سۇ ئامبىرىنى مۇستەھكەملەش قۇ- رۇلۇشىنى تاماملاپ، ئامباردىن پايدىلىنىپ سۇغىرىلىدىغان ئومۇمىي سۇ ئې- قىش تېزلىكىگە تەسىر يېتىدۇ. كۆلىمى 12.59 تۈمەن موغا يەتكۈزۈلدى؛ (2) سۇغىرىش ئۆستەڭ قۇرۇلۇشى جەھەتتە، ناھىيەمىزنىڭ سۇغىرىش غول ئۆس- تەڭلىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 2012 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 341.7 كىلومې- تىرغا، سۇ سىڭمەسلەشتۈرۈپ ياسالغان ئۇزۇنلۇقى 262.6 كىلومېتىرغا، سۇ سىڭمەسلەشتۈرۈش نىسبىتى 77% گە، تارماق ئۆستەڭ 409.8 كىلومېتىر- غا، سۇ سىڭمەسلەشتۈرۈپ ياسالغان ئۇزۇنلۇقى 121.5 كىلومېتىرغا يېتىپ، سۇ سىڭمەسلەشتۈرۈش نىسبىتى 37.8% كە يەتكۈزۈلدى. (3) سۇ قىس بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش جەھەتتە سۇغىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان يۇرۇشلەش- تۈرۈلگەن ئومۇمىي قۇدۇق سانى 346 كۆزگە يەتتى؛ (4) يېزا ئىچىملىك سۇ- يىنى ياخشىلاش جەھەتتە ئىلگىرىكى تارقاق باشقۇرۇشتىن، قېلىپلاشقان ھا- لەتتىكى بىرلەشمە سۇ زاۋۇتىغا ئۆزگەرتىلىپ، كەڭ دېھقان ـ چارۋىچىلارنىڭ ئىچىملىك سۇ سۈپىتى زور دەرىجىدە ياخشىلاندى. (05)

توخۇدىكى كوكسىدىيوم قۇرتى كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش

تۆمۈر ئىمىن
(قۇمۇل ۋىلايەتلىك كەسپىي تېخنىكا مەكتىپىدىن 839000)

توخۇدىكى كوكسىدىيوم قۇرتى كېسەللىكى توخۇلاردا كۆپ كۆرۈلىدىغان، توخۇ باقمىچىلىقىغا زىيىنى ئېغىر بولغان پارازىت قۇرت كېسەللىكى ھېسابلىنىدۇ. كېسەللىكنى بىر خىل ياكى كۆپ خىل قۇرتلار كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، تارىلىشى جىددىي بولىدۇ. 10 ـ 30 كۈنلۈك بولغان چۈجىلەر ياكى 35 ـ 60 كۈنلۈك بولغان توخۇلاردا كېسەللىنىش نىسبىتى يۇقىرى بولىدۇ، ئۆلۈش نىسبىتى 80% گە يېتىدۇ. كېسەللەنگەن چۈجىنىڭ يېتىلىشى ئاستىلايدۇ، ئورۇقلايدۇ. يېتىلگەن چوڭ توخۇلار ئادەتتە كېسەللەنمەيدۇ، لېكىن قۇرت ئېلىپ يۈرۈيدۇ، مۇنداقلارنىڭ تۇخۇم تۇغۇشى ئازىيىدۇ.

1. كوكسىدىيوم قۇرتىنىڭ يۇقۇش جەريانى: كېسەل توخۇنىڭ مايىقىدا تۇخۇم خالتىسى بولىدۇ، مۇۋاپىق تېمپېراتۇرا ۋە نەملىك شارائىتى ئاستىدا 1 ـ 2 كۈندە يېتىلىپ بولىدۇ. بۇ خىل تۇخۇم خالتىسىنى توخۇ

تىنىپ قېلىشنى ۋە سۇنىڭ ئېقىش تېزلىكى چوڭ بولۇپ ئۆستەڭنىڭ ئىككى قېشىنى بۇزۇۋېتىشنى ئالاھىدە ئويلىشىش كېرەك.

ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى: (1) ھەر يىلى ئەتىيازدا سۇ باشلاشتىن بۇرۇن خەلق ئاممىسىنى ھەرىكەتلەندۈرۈپ، ئۆستەڭ لىنىيەسىنى بىر قېتىم تازىلاش كېرەك؛ (2) ئەگەر توپا ئۆستەڭ بولسا ئۆستەڭنىڭ ئىككى قېشىغا ئوت ـ چۆپ، تال، جىگدە قاتارلىقلارنى تېرىپ، بىر تەرەپتىن سۇنىڭ بىھۇدە پارغا ئايلىنىپ ئىسراپ بولۇشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، يەنە بىر تەرەپتىن تۇپراقنىڭ سۇ زاپىسىنى جۇغلاشقا دىققەت قىلىش كېرەك؛ (3) شارائىت يار بەرسە لاي سۇلارنى ئازراق باشلاش، سۈزۈك سۇنى كۆپرەك باشلاش ئارقىلىق، تىنىپ قالغان لاتقىلارنى سۇ بىلەن ماڭدۇرۇش كېرەك؛ (4) ئەگەر چوڭ تىپتىكى ئانا ئۆستەڭلەر بولسا مەخسۇس لاتقا تازىلايدىغان كىمىرلەرنى ماڭدۇرۇپ، لاتقىلارنى ئېقىتىپ تازىلاش كېرەك. (05)

يېگەندىن كېيىن، ئىسپورا بۆلۈنۈپ چىقىپ، ئۈچەي ئېپىتېلىيە ھۈجەيرىسىدە يېتىلىپ، گامېتا، زىگوتاغا ئايلىنىدۇ. زىگوتانىڭ سىرتىنى بىر قەۋەت پەردە ئوراپ تۈرىدىغان بولۇپ تەن سىرتىغا چىقىدۇ. كوكسىدىيوم قۇرتى ئۈچەي ئېپىتېلىيە ھۈجەيرىسىدە ئۆزۈكسىز جىنسلىق ۋە جىنسسىز كۆپىيىپ، ئۈچەي ئېپىتېلىيە ھۈجەيرىسىنى ئېغىر دەرىجىدە بۇزۇپ كېسەللىك پەيدا قىلىدۇ.

2. تارقىلىش ئالاھىدىلىكى: ھەر خىل نەسىلدىكى توخۇلار ئاسان يۇقۇملىنىدۇ. 15 ـ 30 كۈنلۈك بولغان چۈجىلەرنىڭ كېسەللىنىش نىسبىتى ۋە ئۆلۈش نىسبىتى بىرقەدەر يوقىرى بولىدۇ. يېتىلگەن توخۇلارنىڭ بەلگىلىك قارشىلىق كۈچى بولىدۇ. كېسەل توخۇ ئاساسلىق يۇقۇم مەنبىيى ھېسابلىنىدۇ، كېسەل توخۇ يەم، سۇ، تۇپراق ۋە ئىشلەتكەن سايمانلارنى بۇلغاپ، يۇقۇمنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. بېقىش باشقۇرۇش شارائىتىنىڭ ناچار بولۇشى، توخۇ تۈرىدىغان ئورۇننىڭ بەك نەم بولۇشى، قىستىلىشىش، تازىلىقى ناچار بولۇش قاتارلىقلار كېسەللىكنىڭ پەيدا بولۇشىغا سەۋەبچى بولىدۇ. ئادەتتە قۇرت ئىسپورىسى نەم، بۇلغانغان جايدا نەچچە ئاي ياشىيالايدۇ، ئىسسىق مۇھىتقا نىسبەتەن چىدامسىز بولىدۇ. 40℃ لۇق مۇھىتتا يېتىلىشتىن توختايدۇ، 65℃ لۇق تېمپېراتۇرىدا بىر نەچچە سېكۇنتتا تولۇق ئۆلىدۇ .

3. كىلىنىكىلىق ئالامىتى: كېسەل توخۇ روھسىزلىنىدۇ، پەي قاناتلىرى رەتسىز بولىدۇ، ئىشتىھاسىزلىنىدۇ، توخۇنىڭ تاجىسى ۋە كۆرۈشكە بولىدىغان شىللىق پەردىلىرىدە كەم قانلىق بولۇپ ئاقىرىپ كېتىدۇ، ئورۇقلايدۇ، قان ئارىلاش ماياقلايدۇ، ۋاقتىدا ئالدىنى ئېلىش ـ داۋالاش تەدبىرىنى قوللانمىغاندا ئۆلۈش نىسبىتى %50 گە يېتىدۇ .

كوكسىدىيوم قۇرتى كېسىلىنىڭ ئالامىتى جىددىي تىپلىق ۋە سوزۇلما تىپلىق دەپ ئىككى خىلغا ئايرىلىدۇ. جىددىي تىپلىقتا: توخۇ روھسىزلىنىدۇ، ئىشتىھاسى تۇتۇلىدۇ، ئىچى سۈرىدۇ، قانلىق مايىقلايدۇ، قان ئازىيىپ، كۆرۈشكە بولىدىغان شىللىق پەردىلەردە، تاجىسىدا ئاقىرىش كۆرۈ-

لىدۇ، سۇسىزلىنىدۇ، تېرىسى قۇرغاقلىشىدۇ، كېسەللىك ئېغىرلاشقاندا ئۆلىدۇ. سوزۇلما تىپلىقتا، كوكسىدىيوم قۇرتى كېسىلى جوجە ۋە توخۇلاردا كۆرۈلىدۇ، كېسەللىك تارىخى بىر نەچچە ھەپتە ھەتتا نەچچە ئايغا سوزۇلىدۇ. ئاساسلىق ئىچى سۈرۈش، يېگەن ئوزۇقنى تولۇق ھەزىم قىلالماي پوتون چىقىرىۋېتىش، تېرىسى قۇرغاقلىشىش، توخۇم توغۇشى ئازىيىش، ئورۇقلاش، توخۇم توغۇش مەزگىلى قىسقا بولۇش قاتارلىق ئالامەتلەر كۆرۈلىدۇ.

4. ئالدىنى ئېلىش: (1) بېقىپ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك. كوكسىدىيوم قۇرتى كېسىلىنى داۋالاشتا ئالدىنى ئېلىشنى ئاساس قىلىش كېرەك. ئىلمىي ئۇسۇلدا بېقىشنى يولغا قويۇش، تولۇق قىممەتلىك ئوزۇقلۇق بىلەن بېقىش، توخۇ بىلەن جوجىلەرنى ئايرىپ بېقىش، مۇھىت تازىلىقىنى ياخشىلاش، يەمدان، سۇدان، توخۇ كاتىكى، ھەرىكەت مەيدانى قاتارلىق ئورۇنلارنى قەرەللىك دېزىنفېكسىيە قىلىش كېرەك. توخۇنىڭ يېمىگە ۋىتامىن A، ۋىتامىن B قوشۇپ بېرىش، بېلىق تالقىنى قوشۇپ بېرىش ئارقىلىق توخۇنىڭ كېسەلگە قارشى تۇرۇش كۈچىنى ئاشۇرۇش كېرەك. ئېنىقلاشلارغا ئاساسلانغاندا، چيۇشيالىڭ (球杀灵) دورىسىنى 200 ھەسسە سۇيۇلدۇرۇپ توخۇنىڭ ھەرىكەت مەيدانى، توخۇ كاتىكىنى دېزىنفېكسىيە قىلغاندا قۇرت لىچىنكىسىنى ئۈنۈملۈك يوقاتقىلى بولىدىكەن. ئادەتتە توخۇنىڭ ھەر كىلوگىرام يېمىگە 0.25 ـ 0.5 مىللىگىرام سېلىن قوشۇپ بەرسە كوكسىدىيوم قۇرتى كېسىلىگە قارشى تۇرۇش ئىقتىدارىنى ئاشۇرىدۇ. توخۇ يېمىگە يېتەرلىك ۋىتامىن K ۋە ۋىتامىن A قوشۇپ بېرىش كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىشتىكى ئۈنۈملۈك ئۇسۇل ھېسابلىنىدۇ. (2) ئىممۇنىتېتلاپ ئالدىنى ئېلىش: 4 ـ 14 كۈنلۈك بولغان جوجىلەرگە تولۇق ۋاكسىنا ئەملەش كېرەك. ۋاكسىنا ئەملەش بىردەك تەكشى بولۇشى، مەيلى ئىچىدىغان سۇيىگە ياكى يېمىگە قوشۇپ بېرىش ئارقىلىق ۋاكسىنا ئەملەش بولسۇن ھەممە جوجىگە تەكشى ۋاكسىنا ئەملەشكە ئەھمىيەت بېرىش كې-

سېيرلارنىڭ يۇقۇمسىز خاراكتېرلىك بالا تاشلاشىنىڭ ئاساسلىق سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش

ئۆمەرجان مەمەت توختى
(بورتالا شەھىرى چىندىل يېزىلىق چارۋىچىلىق، مالدوختۇرلۇق پونكىتىدىن 833400)

1. تۆرەلمە ۋە تۆرەلمە ھەمرىيىنىڭ نورمالسىزلىقى: بۇ تۆرەلمىنىڭ غەيرىي شەكىلدە بولۇشى ياكى بىنورمال يېتىلىشى، تۆرەلمە ھەمرىيىنىڭ تولۇق يېتىلمەسلىكى، تۆرەلمە ھەمرىيىنىڭ سۇلۇق ئىششىقى، باش سۇيى زىيادە ئاز ياكى كۆپ بولۇشى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

2. سېيرلارنىڭ كۆپىيىش يولى كېسەللىكلىرى: بۇ جىنسىي غىلاپ ياللۇغى، بالىياتقۇ ئىچكى پەردە ياللۇغى، تۆرەلمە ھەمرىيى چۈشمەسلىك، جىنسىي ھورمۇنلارنىڭ ئاجرىلىپ چىقىشى قالايمىقانلىشىش قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

3. مېخانىكىلىق زەخىملىنىش: بوغاز سېيرلارنى ئىنەكلەرنى ئىختىيارى ھەركەت قىلدۇرغاندا ئۈركۈتمەسلىك، قوغلىماسلىق، ئېرىق ۋە قاشالاردىن سەكرەشنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سېيرلار ياتىدىغان يەر بەك سىدىلىق ۋە يانتۇ بولماسلىقى كېرەك. بوغاز سېيرلارنى ئارىلىق قويۇپ مەھ-

---

رەك. ۋاكسىنا ئەملىنىپ 24 سائەت ئىچىدە ھېچقانداق دېزىنفېكسىيە دورىسى ياكى داۋالاش دورىسى ئىشلەتمەسلىك، 21 كۈن ئىچىدە يېمىگە ۋە ئىچىدىغان سۇيىگە قۇرت ئۆلتۈرۈش دورىسى قوشماسلىق، توخۇ كاتىكىنىڭ نەملىكىنى %60 ـ %65 ئەتراپىدا كونترول قىلىش كېرەك. توخۇ، چۈجىلەرنىڭ روھىي ھالىتىنى كۆزىتىپ تۇرۇش، روھىي ھالىتى بىنورمال بولسا دەرھال توپتىن ئايرىپ داۋالاش كېرەك. (3) دورا بىلەن داۋالاش: يېمىگە ياكى ئىچىدىغان سۇيىگە ئەنبىگىلىن (氨丙啉) نى قوشۇپ بېرىش كېرەك. ئادەتتە ھەر كىلوگىرام يېمىگە 100 مىللىگىرام قوشۇپ، ئۇدا 1 ـ 2 ھەپتە بەرسە بولىدۇ ياكى چيۇلىلىڭ (球痢灵) نى ھەر كىلوگىرام يېمىگە 125 مىللىگىرام قوشۇپ ئۇدا 3 ـ 4 كۈن بەرسە بولىدۇ. (02)

كەم باغلاپ، ئۆزئارا ئۇسۇشۇشتىن ساقلىنىش كېرەك. بوغاز سېيىرلار قوتانغا كىرگەندە ۋە چىققاندا ئىشىكتىن بىر - بىرلەپ ئالدىرىماي كىرگۈزۈپ، ئۆزئارا قىستىلىشىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش كېرەك. مالدوختۇر ۋە ئۇرۇقلاندۇرۇش خادىملىرى ئۇرۇقلاندۇرۇش تېخنىكىسى ۋە ئۇسۇللىرىنى ئۇزلۇكسىز مۇكەممەللەشتۇرۇش كېرەك. سېيىرلارنىڭ بوغاز ۋە قىسىرلىقىنى توغرا ئۇچەي ۋە ۋاگىنادىن ئېنىقلىغاندا، قوپاللىق قىلماسلىق، تەكشۈرۈش خادىملىرى قول ۋە سايمانلارنىڭ دېزىنفېكسىيە قىلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش لازىم.

4. دورىلارنى نامۇۋاپىق ئىشلىتىش: تېخنىك خادىملارنىڭ بىخەستەلىكى ۋە دورىلارنىڭ چۈشەندۇرۇلۇشىگە ياخشى قارىماسلىق، سېيىرنىڭ بوغاز ياكى قىسىر ئىكەنلىكىنى مال ئىگىسىدىن تەپسىلىي سورىماسلىق، سۈرگە دورىسى، سۈيدۈك ھەيدىگۈچى دورىلار، ھوشسىزلاندۇرۇش دورىلىرى ۋە بىر قىسىم بالىياتقۇ قىسقارتقۇچى دورىلارنى كۆپ مىقداردا ئىشلىتىش قاتارلىقلار بالا تاشلاشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

5. بېقىپ باشقۇرۇش مۇۋاپىق بولماسلىق: بېقىپ باشقۇرۇش ياخشى بولماسلىق ئاساسلىق سەۋەب بولۇپ، بوغاز سېيىرنىڭ ئوزۇقلۇق ماددىلارغا بولغان ئېھتىياجىنى، بولۇپمۇ ئاقسىل، مىنېرال ماددا ۋە ۋىتامىنلارغا بولغان ئېھتىياجىنى تولۇق قاندۇرۇش لازىم. بوغاز سېيىرنى مۇز تۇتقان سوغۇق سۇ بىلەن سۇغارماسلىق، چىرىپ سۇپىتى ئۆزگەرگەن ئوزۇقلۇقلارنى بەرمەسلىك كېرەك. قوتان قۇرغاق، كۆنگەي بولۇشى، قىشتا سوغۇقتىن، يازدا ئىسسىقتىن ساقلىيالايدىغان قىلىش، قوتانلارنىڭ قاراڭغۇ ۋە زەي بولۇشىدىن ساقلىنىش لازىم. مۇداپىئە ۋە يۇقۇم تەكشۈرۈش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، قوتان ۋە ئوقۇرلارنى قەرەللىك دېزىنفېكسىيە قىلىش، كاللارنى قەرەللىك قۇرتسىزلاندۇرۇپ تۇرۇش لازىم. (02)

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنى قوغداش قانۇنى

5 ـ ماددا قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنى قوغداش خىزمىتىدە تۆۋەندىكى پىرىنسىپلارغا ئەمەل قىلىش لازىم: (1) قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنىڭ ئىنسانىي ئىززەت-نەپسىگە ھۆرمەت قىلىش؛ (2) قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنىڭ جىسمانىي ۋە روھىي جەھەتتىن ئۆسۈپ يېتىلىش قانۇنىيىتى ۋە ئالاھىدىلىكىگە لايىقلاشتۇرۇش؛ (3) تەربىيەلەش بىلەن قوغداشنى بىرلەشتۈرۈش.

6 ـ ماددا قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنى قوغداش دۆلەت ئورگانلىرى، قوراللىق كۈچلەر، پارتىيەلەر، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار، كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار، شەھەر، يېزىلاردىكى ئاساسىي قاتلام ئاممىۋى ئاپتونوم تەشكىلاتلار، قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنىڭ ۋەسىيلىرى ۋە قۇرامىغا يەتكەن باشقا پۇقرالارنىڭ ئورتاق مەسئۇلىيىتى. قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق ـ مەنپەئەتىگە چېقىلىش قىلمىشلىرىنى ھەرقانداق تەشكىلات ۋە شەخس نەسىھەت قىلىپ توسۇش، چەكلەش ياكى ئالاقىدار تارماقلارغا پاش قىلىش ياكى شىكايەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق. دۆلەت، جەمئىيەت، مەكتەپ ۋە ئائىلىلەر قۇرامىغا يەتمىگەنلەرگە قانۇنىي ھوقۇق ـ مەنپەئەتىنى قوغداش، ئۆزىنى قوغداش ئېڭى ۋە ئىقتىدارىنى كۈچەيتىش، ئىجتىمائىي مەسئۇلىيەتچانلىقىنى ئاشۇرۇش جەھەتتە تەربىيە ۋە ياردەم بېرىشى كېرەك.

7 ـ ماددا مەركەز ۋە يەرلىك ھەر دەرىجىلىك دۆلەت ئورگانلىرى قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنى قوغداش خىزمىتىنى مەسئۇلىيىتى دائىرىسىدە ياخشى ئىشلىشى لازىم. گوۋۇيۈەن ۋە يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنى قوغداش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىگە رەھبەرلىك قىلىدۇ؛ قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنى قوغداش خىزمىتىنى خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات يىرىك پىلانى ۋە يىللىق پىلانغا كىرگۈزىدۇ، كېرەكلىك خىراجەتنى شۇ دەرىجىلىك ھۆكۈمەت خام چوتىغا كىرگۈزىدۇ. (05)

سۈمۈرۈلىدىغان ۋە پۈركۈگۈچ دورىلارنى ئىشلەتكەندە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار

ھەلىمە تۇرسۇن
(«يېزا پەن ـ تېخنىكىسى» ژۇرنىلى تەھرىر بۆلۈمىدىن 830019)

ئادەتتە زىققا ۋە دەم سىقىلىش كېسىلىگە ئىچىدىغان دورىلاردىن باشقا سۈمۈرۈلىدىغان ۋە پۈركۈگۈچ دورىلارنى مۇۋاپىق تاللاپ ئىشلەتسە، مىقدارى ئاز، ئۈنۈمى تېز، ئەكس تەسىرى تۆۋەن بولغانلىقتىن، ئىشلىتىش ئەپلىك، ئۈنۈمى تېز بولىدۇ. ئەمما بۇ خىل دورىلارنى چوقۇم دوختۇرنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە نۇقتىلىق سىنتۇۋېلىپ، ئىشلىتىش ۋاقتى، قېتىم سانى ئىشلىتىش ئۇسۇلىغا چوقۇم دىققەت قىلغاندا، دورىدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپلا قالماستىن، ئەكس تەسىرنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ.

1. پۈركۈگۈچ دورىنى ئامال بار ئەپچىللىك بىلەن كانايغا پۈركۈشكە دىققەت قىلىش كېرەك.

2. پۈركۈگۈچ دورىنى بىخەستىلىكتىن، ئېغىز بوشلۇقى ۋە چىشقا پۈركۈشتىن ھەر ۋاقىت قاتتىق ساقلىنىش كېرەك.

3. سۈمۈرگۈچ دورىنى ئالدى بىلەن يۇقىرى ـ تۆۋەن سىلكىپ، ئاندىن ئاغزىنى ئېچىپ، بىر نەچچە قېتىم چوڭقۇر نەپەس ئېلىۋالغاندىن كېيىن، ئاندىن سۈمۈرگۈچ دورىنى ئېغىزغا سېلىپ كۈچەپ شورىغاچ چوڭقۇر نەپەس ئېلىش ھەمدە دورىنى سۈمۈرەلىگۈدەك ھالەتتە داۋاملىق سۈمۈرۈپ، ئاندىن ئېغىزىدىن چىقىرىپ، دەرھال ئېغىزنى چىڭ يۇمۇپ، 10 سېكۇنتتىن كېيىن نەپەس ئېلىشقا دىققەت قىلسا، دورىنىڭ شىپالىق ئۈنۈمى ياخشى بولىدۇ.

4. بۇ خىلدىكى دورىلارنىڭ بەزىلىرىنى سەھەردە چىش چوتكىلاشتىن بۇرۇن ئىشلىتىپ، دەرھال چىشنى چوتكىلاش ھەمدە كەچتە ئۇخلاشتىن بۇرۇن يەنە بىر قېتىم سۈمۈرۈپ ئاندىن چىشنى چوتكىلاش تەلەپ قىلىنسا، يەنە بەزىلىرىنى پۈركۈپ 15 سېكۇنتتىن كېيىن ئىلمان سۇ ئىچىش تەلەپ قىلىنىدۇ. بولمىسا چىشنىڭ سۈپىتىگە تەسىر يەتكۈزۈپ، چىشنى چىرىتىش رولىنى ئوينايدۇ.

5. يەنە بەزى پۈركۈگۈچ دورىلارنى چۈشەندۈرۈش قەغىزىدە كۈندە قانداق

ۋاقتىدا پۈركۈش، مىقدارى ۋە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار ئېنىق يېزىلغان بولىدۇ. مەسىلەن: بەزى دورىلارنى گالغا پۈركۈپ ياكى سۈمۈرگەندىن كېيىن دەرھال چىشنى چوتكىلاش تەلەپ قىلىنسا، يەنە بەزىلىرىنى ئىشلىتىپ بولۇپلا ئىلمان سۇ ئىچىۋەتسە شىپالىق ئۈنۈمى ياخشى بولىدىغانلىقىنى ئالاھىدە تەكىتلىنىدۇ. شۇڭا دورا ئىشلىتىشتىن بۇرۇن: ① دوختۇردىن مەسلىھەت سوراش؛ ② چۈشەندۈرۈشنى تەپسىلىي ئوقۇش؛ ③ تەلەپ بويىچە ۋاقتى، مىقدارى قاتارلىقلارغا دىققەت قىلىش كېرەك.

6. سۈمۈرىدىغان ۋە پۈركۈيدىغان دورىلارنى تەلەپ بويىچە ئىشلەتكەندە، دورىنى كانايچە شىللىق پەردىگە يەتكۈزۈپ، دورىدىن ئۈنۈملۈك پايدىلانغىلى بولىدۇ.

7. بۇ خىل دورىلارنى تەلەپ بويىچە ئىشلەتكەندە، دورىنىڭ بىۋاستە قىزىلئۆڭگەچكە كىرىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئالىدۇ.

8. بۇ خىلدىكى دورىلارنى چوقۇم تەلەپ بويىچە توغرا ئىشلەتكەندە، شىپالىق ئۈنۈمى ياخشى بولۇپ، دورىغا كېتىدىغان بىھۇدە چىقىمنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، ئىقتىسادنى تېجىگىلى بولىدۇ.

9. ئادەتتە سۈمۈرگۈچ ۋە پۈركۈگۈچ دورىلارنىڭ بىر خىلىنى بەك ئۇزاق ئىشلىتىشتىن ساقلىنىپ، دوختۇرنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە مۇۋاپىق ئالماشتۇرۇپ ئىشلەتسە ئۈنۈمى ياخشى بولىدۇ.

10. ئادەتتە پۈركۈگۈچ دورىلار ئىككى تۈرگە بۆلۈنىدۇ. ① دەم سىقىلىشقا شىپا بولىدىغان سۈمۈرۈلۈشچان كونترول دورىلار، مەسىلەن، شۇچۈەنلىڭ (舒喘灵)، چۈەنلېنىڭ (喘乐宁)، چۈەنكاڭسۇ (喘康速) قاتارلىقلار؛ ② زىققا كېسىلىگە شىپا بولىدىغان سۈمۈرۈلۈشچان ناترىي كىروموگلىكات دورىلىرى بولۇپ، بەزىلىرى بۇ كېسەلنىڭ قوزغىلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش رولىنى ئوينىسا، يەنە بەزىلىرى زىققا كېسىلىنى ئۈنۈملۈك داۋالاش رولىغا ئىگە. شۇڭا بۇ خىل دورىلارنى سېتىۋېلىشتىن بۇرۇن، كېسەلگە ئېنىق دىياگنوز قويغۇزۇپ، ئاندىن نۇقتىلىق دورا سېتىۋېلىپ تەپسىلىي چۈشەندۈرۈشنى ئەستايىدىل ئوقۇپ تەلەپ بويىچە، ۋاقتىدا ئىشلىتىشكە دىققەت قىلىش كېرەك. (05)

ئاپتورلار سەمىگە

«يېزا پەن ـ تېخنىكىسى» ژۇرنىلى دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدا ئاشكارا تارقىتىلىۋاتقان، پەننى ئومۇملاشتۇرۇش خاراكتېرىدىكى ئۆلكە دەرىجىلىك ئۇنىۋېرسال ئايلىق ژۇرنال. ئالدى بىلەن ژۇرنىلىمىزنى ئىزچىل قوللىغان ھەر ساھەدىكى رەھبىرىي يولداشلارنىڭ، سۈپەتلىك ماقالە بىلەن تەمىنلەۋاتقان قېرىنداشلارنىڭ يېڭى يىلىنى تەبرىكلەش بىلەن بىرگە تېنىچلارنىڭ ساغلام، ئىشلىرىڭلارنىڭ ئوڭۇشلۇق بولۇشىغا تىلەكداشلىق بىلدۈرىمىز. شۇنداقلا بۇنىڭدىن كېيىن ژۇرنىلىمىزغا مۇشتەرى بولۇش، ماقالە يېزىش ۋە ماقالە ئەۋەتىشتە تۆۋەندىكى نۇقتىلارغا دىققەت قىلىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمىز.

1. ئاپتورلار ماقالىنى سۆز ـ جۈملىلىرى ئېنىق، ئىملاسىنى توغرا قىلىپ، كومپيۇتېردا (ئەلكاتىپ خەت سىستېمىسىدا) ئۇرۇپ، ئېلېكترونلۇق خەت ساندۇقىمىزغا يوللاڭ. تەھرىر بۆلۈمىمىزنىڭ ئېلخەت ئادرېسى: 6833289652@qq.com؛ QQ نومۇرى: 6833289652.

2. ماقالە ماۋزۇسىنىڭ خەنزۇچە تەرجىمىسىنى، ئىسىم ـ فامىلىڭىزنى كىملىكتىكى بويىچە ئۇيغۇرچە، خەنزۇچىسىنى يېزىپ ئەۋەتىڭ.

3. ماقالىدىكى ھەرقانداق ئاتالغۇ، دورا ۋە سورتلارنىڭ نامىنى ئۇيغۇرچە ـ خەنزۇچە ئۆلچەملىك يېزىپ ئەۋەتىڭ.

4. ماقالىدىكى سان ـ سىفىرلارنىڭ ئېنىق، توغرا، ئىشەنچلىك بولۇشى ئۈچۈن، ماقالىڭىزنى ئىدارىڭىزنىڭ مەسئۇل خادىمىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئىدارىنىڭ تامغىسىنى باستۇرۇپ ئەۋەتىڭ.

5. ماقالىنىڭ ئاخىرىغا ئادرېسىڭىز، خىزمەت ئورنىڭىز، ئالاقىلىشىش تېلېفون نومۇرىڭىز ۋە ئېلخەت ئادرېسىڭىزنى ئېنىق يېزىپ ئەۋەتىڭ.

6. ژۇرنىلىمىز ئايدا بىر سان نەشر قىلىنىدۇ، ماقالىلارنىڭ پەسىلگە ماس كېلىشى ۋە ۋاقتىدا ئېلان قىلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، ماقالىڭىزنى ئىمكان بار شۇ پەسىل كېلىشتىن ئىككى ئاي بۇرۇن تەھرىر بۆلۈمىمىزگە ئەۋەتىڭ.

ئادرېسىمىزنى ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 304 ـ قورۇ «يېزا پەن ـ تېخنىكىسى» ژۇرنىلى ئۇيغۇر تەھرىر بۆلۈمىگە تېگىدۇ، دەپ يازسىڭىز بولىدۇ. (05)

ژۇرنىلىمىزنىڭ 2013 - يىللىق ئومۇمىي مۇندەرىجىسى

تىلىكىمىز

رايونىمىزنىڭ يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتى ئۈچۈن تىرىشىپ تۆھپە قوشايلى ...... ھەلىمە تۇرسۇن قاتارلىقلار (1-1)

تېرىش ۋە پەرۋىش

كۆممىقوناق ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ....پاتىگۈل ئابلەت (1-7)
بەرەڭگە ئۆستۈرۈشنىڭ يېڭىچە ئۇسۇلى ....خۇرشىدەم قاتارلىقلار (1-10)
پارنىك كۆكتاتلىرىنى سۇغارغاندا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار .....چىمەنگۈل ساقاجىيۇف قاتارلىقلار (1-11)
قىشتا پارنىكتا تەرخەمەك ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....ئارزۇگۈل رېقىپ (1-12)
سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ كېۋەز ئۆستۈرۈشتە كۆرۈلىدىغان مەسىلىلەر ۋە ھەل قىلىش ئۇسۇلى
.... تۇنساگۈل تۇردى قاتارلىقلار (2-1)
كۈزگى بۇغداينىڭ ئەتىيازلىق پەرۋىشىدە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار.......... رابىيە ياسىن (2-3)
زىرە ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى .... پاتىمە ئابدۇرېشىت (2-4)
ياڭاقلىق باغقا بەرەڭگە ۋە تاۋۇزنى كىرىشتۈرۈپ تېرىش ئۇسۇلى ..... روزىگۈل تۇداخۇن (2-7)
كۈزگى بۇغداينىڭ ئەتىيازلىق پەرۋىشى ....ئەنۋەر تۇرسۇن (3-1)
كۆممىقوناقنىڭ مايسا مەزگىلىدىكى پەرۋىشى ....قەمگۈل تۇرسۇن قاتارلىقلار (3-3)
يۇقىرى زىچلىقتا كېۋەز ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار..............................رابىيە ياسىن (3-4)
بۇغداينىڭ دان ئېغىرلىقىنى ئاشۇرۇش تەدبىرلىرى ....ئابلەت مەخمۇت قاتارلىقلار (3-6)
زىغىر ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....تۇرسۇنگۈل يۇنۇس (3-7)
زەنجىۋىل ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....ماھىرە يېزىم (3-9)
بەرەڭگە ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى .... ئابدۇۋاھىت ئىبراھىم (3-10)
زىيانسىز كۆكتات ئۆستۈرۈشتە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار..............روزىگۈل تۇداخۇن (3-12)
بۇغداينىڭ ئوتتۇرا، كېيىنكى مەزگىلىدىكى پەرۋىشى .... تۇرسۇنگۈل باۋۇدۇن قاتارلىقلار (4-1)
چىلگە تاۋۇزنى يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار ...خالىدەم سۇلتان قاتارلىقلار (4-2)
گۈلچاي ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....رەيھانگۈل ئابدىگۈل قاتارلىقلار (4-4)
كۆكتات مايسىسىنى كۆچۈرۈپ تىكىشتە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار......ئايتۇرسۇن قۇۋان (4-6)
كېۋەز سورتلىرىنىڭ چېكىنىپ كېتىش سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى ....ئابلەق ماخمۇت (4-7)
كېۋەزنىڭ بويىغا زورلاپ ئۆسۈپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى ......دىلبەر نامەت (4-10)
كۆكتات ئۇرۇقلىرىنى پەرقلەندۈرۈش ئۇسۇلى ....شەرۋانگۈل تۇرسۇنجان (4-11)
سەبدەگۈلنى پەرۋىش قىلىش ئۇسۇلى ....ئايشەمگۈل ئابلىز (4-12)

كۆممىقوناق مەھسۇلاتىنى ئاشۇرۇش تەدبىرلىرى ....ئاسىمگۇل ئابلىمىت (5-1)
قوغۇننىڭ مايسا مەزگىلىدىكى پەرۋىشى ....مەمەت ھاشىم (5-3)
ئېگىز كۆممىقونىقنى ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....گۇلنىسا ھارىپ (5-5)
ئېگىز تاۋۇزنىڭ پەرۋىشىدىكى مۇھىم نۇقتىلار.....................نىساگۇل ئەمەت قاتارلىقلار (6-1)
زاراڭزىنى يۇقىرى مەھسۇلاتلىق ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....بەختىيار ئەبەيدۇللا (6-3)
مۇچنى يۇقىرى مەھسۇلاتلىق ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....روشەنگۇل ھاجى (6-4)
بۇغداي ئېگىزىغا تېرىغان سەۋزە ئورۇقنى بالدۇر ئۇندۇرۇش ئۇسۇلى... گۇلنىسا ھارىپ (6-6)
ئۇستىقۇددۇس ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....ئابدۇساتتار غەنى (6-7)
كۇزلۇك بەرەڭگە ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار.........نۇرئەخمەت يۇسىيىن قاتارلىقلار (6-9)
كېۋەزگە بوغۇم قىسقارتىش دورىسى ئىشلىتىشتىكى مۇھىم نۇقتىلار.....ئانارگۇل ناسىر (7-1)
چامغۇر ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....ئارزۇگۇل رېقىپ (7-2)
ئېگىزغا تېرىلغان كۆممىقوناقنىڭ پەرۋىشى ....دىلبەر نامەت (7-3)
كېۋەزنىڭ ئوتتۇرا، ئاخىرقى مەزگىلىدىكى پەرۋىشى ....رابىيە ياسىن (7-5)
كۇزلۇك سەۋزىنىڭ پەرۋىشىدىكى مۇھىم نۇقتىلار.............................ئايزىمگۇل يۇسۇپ (8-1)
كېۋەزنىڭ چېچەكلەپ غوزىلاش مەزگىلىدىكى پەرۋىشى ....نۇرىمانگۇل ئېزىز (8-2)
كۆممىقوناقنىڭ مايسا مەزگىلىدىكى پەرۋىشى ....روزىگۇل تۇردى قاتارلىقلار (8-4)
كۇزلۇك تاۋۇزنى پەرۋىش قىلىش ئۇسۇلى .... شۆھرەت ئابدۇۋەلى (8-5)
كېۋەزنىڭ ئاخىرقى مەزگىلىدىكى پەرۋىشى ....روزىخان نىياز (8-6)
قىزىلچىنىڭ قەنت تەركىبىنى يۇقىرى كۆتۈرۈشتىكى مۇھىم ئامىللار...رەخىپەم نۇرتاي (8-7)
كېۋەزگە بوغۇم قىسقارتىش دورىسىنى چاچقاندىن كېيىنكى پەرۋىشى .... ئالتۇنگۇل سەمەت (8-8)
كېۋەزگە ئېتېفۇن چېچىشتا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار..................بۇزەينەپ ئابدۇكېرىم (9-1)
كېۋەز تۈپى بالدۇر ئاجىزلىششىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى ....پاتىگۇل ئىمىن (9-3)
بۆلجۈرگەننىڭ مېۋىسىنى يىغىۋالغاندىن كېيىنكى پەرۋىشى............ مەمەتئېلى كۇرەش (9-4)
ئېگىزغا تېرىلغان مايلىق ئاپتاپپەرەسنىڭ پەرۋىشىدىكى مۇھىم نۇقتىلار...بىبىنۇر ئابدۇرىشىت (9-6)
شوخلىدىكى ئوزۇقلۇق يېتىشمەسلىك ئالامەتلىرى ۋە تولۇقلاش ئۇسۇلى ...گۇلغۇنچەم رېھىمجان (9-7)
شورلۇق تۇپراقتا زىرائەت ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار.................رەيھانگۇل رېقىپ (10-9)
بۇلغانمىغان كۆكتات تېرىشتا دىققەت قىلىدىغان ئىشلار...گۇلباھار ھۇسيۇن قاتارلىقلار (1-10)
كۇزگى بۇغداينىڭ قىشتىن ئىلگىرىكى پەۋرىشى.............................. ئابلەت ئابلىز (1-11)
كۇزگى بۇغداي مايسىسىغا ئۇششۇك تېگىش سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلى-
رى.. رەيھانگۇل موسا قاتارلىقلار (1-12)

ئەسلىھەلىك يېزا ئىگىلىكى

پارنىكتا مۇچقا قوغۇننى كىرىشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ...... پاتىگۇل ئابلىز قاتارلىقلار (1-14)
سۇلياۋ لاپاستا قوش سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ چىلگە تاۋۇز ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....خېلىل بارات قاتارلىقلار (1-19)
سۇلياۋ لاپاسقا تېرىلغان يېسۋېلەكنى پەرۋىش قىلىش تەدبىرلىرى ....مەمەتتوختى مەمەتتۇرسۇن (2-10)
پارنىك كۆكتاتلىرىنى تۆۋەن تېمپېراتۇرىدىن ساقلاش ۋە ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى .....مەمتىمىن يىمىت (2-12)
سۇلياۋ لاپاستا بۆلجۈرگەن ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....بۇرابىيەم تۇرسۇن (2-15)
كۆن نۇرلۇق پارنىك قۇرۇلمىسىغا قويۇلىدىغان تېخنىكىلىق ئۆلچەملەر .... خۇرشىدەم ھېزىم (2-17)
پارنىكتا شوخلا ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....نۇسرەت خوجەھەمەت (3-14)
پارنىكتا كۇدە ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار..............ھەزىمگۈل مەمەت قاتارلىقلار (3-17)
ئەسلىھەلىك يېزا ئىگىلىكىدە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش تەدبىرلىرى ....ھەمراگۈل نىسىر(7-6)
پارنىكتىكى ئۈزۈمگە قارا يازلىق يېسۋېلەكنى كىرىشتۈرۈپ تېرىش ئۇسۇلى ....قادىر روزى (7-8)
ئەسلىھەلىك يېزا ئىگىلىكىدە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەر ۋە ھەل قىلىش ئۇسۇلى ... ماينۇر تۇرسۇن (7-9)
پارنىكتا قورۇما كاۋىسى ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....ئابدۇساتتار غەنى قاتارلىقلار (8-9)
پارنىك كۆكتاتلارغا ئىسلىغۇچى دورىلارنى ئىشلىتىش ئۇسۇلى ......مەينىساخان ئوسمان (8-11)
پارنىك - يالتىراق كېمىرلەرنىڭ مۇھىت شارائىتىنى تەڭشەش ئۇسۇلى .... ماھىنۇر تۇرسۇن (8-12)
پارنىكتا زىيانسىز كەرەپشە ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار............ئايەتگۈل يۈسۈپ (8-13)
پارنىكتا شوخلا ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار........................ھەسەنجان تۇرسۇن (8-14)
پارنىكتا تەرخەمەك مېۋىسىنىڭ غەيرىي بولۇش سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى ....مەنزىرە مەمەتئىمىن (9-12)
پارنىكتا كۇدە ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ....ئايىمنىسا ھېبىبۇللا (9-13)
پارنىك تەرخەمىكىنى سۇغىرىشتا دىققەت قىلىدىغان ئىشلار........ھۇسەنجان تىلىۋالدى (9-15)
پارنىك نەملىكىنىڭ كۆكتاتلارغا كۆرسىتىدىغان تەسىرى ۋە نەملىك زىيىنىدىن ساقلىنىش تەدبىلىرى .... مەمتىمىن ھىمىت (10-2)
ئەڭ ياخشى ئەسلىھە قوغۇن سورتى«سېرىق شاپاق 9818» ۋە ئۇنى ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار ..... ئەركىن ياسىن (11-3)
پارنىكتا كۆكتاتلارنى تاختىلاپ ئۆستۈرۈشنىڭ ئەۋزەللىكى .... ئەركىنئاي مۇھەممەت (11-5)
پارنىكتا ئۈزۈم ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى .... تاھىر ئەخمەت (11-6)
پارنىكتا مۇچ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى .... ئابابەكرى كېرەم قاتارلىقلار (12-2)
ئۆستۈرۈلىدىغان مۇچنىڭ مۇھىت شارائىتىغا بولغان تەلىپى .... سانىيە ئەبەيدۇللام (12-5)
پارنىكتا قورۇما كاۋىسى ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى..................... بىبىنۇر ئابدۇرېشىت (12-6)

تەكرار تېرىلىدىغان كېۋەز يېرىنىڭ ئۈنۈمدارلىقىنى ئاشۇرۇش ئۇسۇلى .... باھارگۈل ئۆمەر (12-8)

ئوغۇت تۆپراق

تۆپراقنىڭ ھاۋا ئۆتكۈزۈشچانلىقىنىڭ زىرائەتلەرگە بولغان تەسىرى.... ئاسىيەم رىشىت (1-22)
ئۆي قۇشلىرىنىڭ ماياقلىرىنى كۆكتاتلىققا ئىشلىتىشتە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار..گۈلقىز ئابدۇۋايىت (1-25)
تەشتەك گۈللىرىنى ئوغۇتلاشتا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار.................ھەلىمە تۇرسۇن (2-18)
مېۋىلىك دەرەخلەرنى قوشۇمچە ئوغۇتلاشتىكى تېخنىكىلىق تەدبىرلەر.........................
....چىمەنگۈل ساقاجىيوف قاتارلىقلار (3-18)
خىمىيەۋى ئوغۇتلارنى پەرقلەندۈرۈشنىڭ ئاددىي ئۇسۇللىرى .. ياقۇپ ئىمىر قاتارلىقلار (3-20)
كېۋەزنى يىلتىز سىرتىدىن قوشۇمچە ئوغۇتلاشتا دىققەت قىلىدىغان مۇھىم نۇقتىلار
.... روشەنگۈل ياسىن قاتارلىقلار (3-22)
زىرائەتلەردىكى ئېلېمېنت يېتىشمەسلىك ئالامەتلىرى ۋە تولۇقلاش ئۇسۇللىرى...دىلخۇمار تاشمەمەت (3-24)
بۇغداينى فوسفورلۇق ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلاش ئۇسۇلى ......روشەنگۈل لېتىپ قاتارلىقلار (4-14)
كالىيلىق ئوغۇتنىڭ ئۆسۈملۈكلەرنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىدىكى رولى ......نۇرنىسا تۇراپ (4-17)
زىرائەتلەرنى ئوغۇتلاشنىڭ مۇۋاپىق مەزگىلى ۋە ئوغۇتلاش ئۇسۇلى ....ئاسىيەم سايىت (4-18)
ئورىيانىڭ ئۈنۈمىنى يۇقىرىلىتىش ئۇسۇلى ....ئەمەتجان ئەخەت قاتارلىقلار (4-19)
بۇغدايدىكى ئېلېمېنت كەملىك ئالامىتى ۋە تولۇقلاش ئۇسۇللىرى ....ئاسىيەم سايىت (5-6)
تۆپراق ئۈنۈمدارلىقىنى كۆزىتىشتىكى ئەپچىل چارىلەر........ئەمەتجان ئەخەت قاتارلىقلار (5-7)
بىرىكمە ئوغۇتنىڭ ئارتۇقچىلىقى ۋە يېتەرسىزلىكى ....ئايتۇرسۇن قۇۋان (5-8)
خىمىيەۋى ئوغۇت سېتىۋالغاندا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار ....رابىگۈل يۇنۇس (5-9)
پۇرچاق تۇرىدىكى كۆكتاتلارنى ئوغۇتلاش ئۇسۇلى.... چىمەنگۈل ساقاجىيوف قاتارلىقلار (5-10)
بىرىكمە ئوغۇتلارنى ئىشلىتىشتە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار ....ياقۇپ ئىمىر (5-11)
يوپۇرماق ئوغۇتىنى ئىشلىتىش ئۇسۇلى ۋە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار.. .روزىمەمەت مەتتۇرسۇن قاتارلىقلار (6-11)
پاتقاق گازى ئوغۇتىدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش ئۇسۇلى ....ياقۇپ ئىمىر (6-14)
يۇقىرى ھوسۇللۇق كېۋەز ئېتىزلىرىنى ئوغۇتلاشتا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار.... نامانجان ياسىن (6-16)
بۇغدايدىكى ئازوت، كالىي يېتىشمەسلىك ئالامەتلىرى ۋە تولۇقلاش ئۇسۇلى ....ئەبەي ئوسمان قاتارلىقلار (6-19)
كېۋەزنى يوپۇرماقتىن ئوغۇتلاش ئۇسۇلى ....پاشاگۈل مامۇت (6-21)
تۆپراقنىڭ ناچار ھالىتى ۋە توسقۇنلۇق قىلىش ئاملىنى ئۆزگەرتىش ئۇسۇلى .... روشەنگۈل لېتىپ (7-11)
ئورگانىك ئوغۇتنىڭ رولى ۋە ئىشلىتىشتە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار........رابىيە ياسىن (8-15)
تۆپراقنىڭ خىمىيەلىك بۇلغىنىش سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى .... ئەنۋەر تۇرسۇن قاتارلىقلار (8-17)
ئورىيانى ئىشلىتىشتە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار.........................روشەنگۈل ھاجى (8-18)

كېۋەزنى قوشۇمچە ئوغۇتلاش ئۇسۇلى ....رۇقىيە ئابدۇكېرىم (8_19)
شورلۇق تۇپراقلارنى ئوغۇتلاشتىكى مۇھىم نۇقتىلار...........................غەيرەت شاكىر (8_20)
مېۋىلىك دەرەخنى ئورگانىك ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلاش ئۇسۇلى......... رىزۋانگۇل مويدۇن (9_17)
سىنىك ئوغۇتىنى ئىشلىتىشتە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار...................ئايزىمگۇل يۇسۇپ (9_18)
قوناق شېخىنى ئېتىزغا قايتۇرۇشتىكى مۇھىم نۇقتىلار............................قادىر ئوسمان (9_20)
ئورگانىك ئوغۇتلارنى ئىشلىتىشتە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار.....چىمەنگۇل ساقاجىيوف قاتارلىقلار (10_8)
تۇپراقنى تەكشۈرۈپ ئوغۇتلاشنىڭ رولى ....ئابلىكىم تۇرسۇن (10_10)
پارنىك كۆكتاتلىرىنى ئوغۇتلاشتا ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەر ۋە ھەل قىلىش ئۇسۇلى...تۇرغۇن مەمەت (10_11)
ئازوتلۇق ئوغۇتنى ئىشلىتىشتىكى مۇھىم نۇقتىلار..........................خەيرىنسا ئىبراش (10_12)
ئورگانىك ئوغۇت ئىشلىتىشتىكى مۇھىم نۇقتىلار..........................ئەنۋەر تۇرسۇن (11_9)
ئۈزۈم تېلىنى ئوغۇتلاش ئۇسۇلى ....رابىيەم ئىسمائىل (11_11)
ئورگانىك ئوغۇتنىڭ تۇپراقنىڭ ئۈنۈمدارلىقىنى ئاشۇرۇش رولى .... تۇنسا ئابلىز (12_10)
تۇپراق شورلىششىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى .... خەيرۇللا سەلەي (12_11)

ئورمانچىلىق

سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرەك كۆچىتى يېتىشتۈرۈش ئۇسۇلى ...ئانىقىز روزى قاتارلىقلار (3_26)

باغۋەنچىلىك

ياڭاق ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....مۇيەسسەر ھەسەن (1_26)
ياڭاق ئۇرۇقىنى تېرىپ كۆچەت يېتىشتۈرۈش ئۇسۇلى ....ئانارگۇل ناسىر (1_29)
چىلان كۆچىتى تىككەندە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار.........................سىيىت مەخمۇت (1_31)
چىلان كۆچەتلىرىنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتىنى يۇقىرىلىتىش ئۇسۇلى .....ئوسمان قاسىم (1_33)
ئالما دەرىخىنى ئېچىۋېتىلگەن دەرەخ شەكلىگە كەلتۈرۈپ چاتاش ئۇسۇلى .... ئەھەتجان ئېلى (2_20)
چىلان ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....قاھار قاسىم (2_25)
چىلان دەرىخىنى ئەتىيازلىق چاتاش ئۇسۇلى ....ئايشەمگۇل ئابدۇگۇل (4_20)
ئورمان ياڭىقى ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....سۇلتان زاكىر قاتارلىقلار (4_21)
ياڭاقنىڭ ئۈششۈكتىن كېيىنكى زىيانىنى ئازايتىش تەدبىرلىرى........ھۆسەنجان غوجىئابلا قاتارلىقلار (4_23)
قىزىل يەر شارى ئۈزۈمى كۆچىتىنىڭ پەرۋىشى ....يى شۇمى (5_13)
ئۆرۈكنى يازلىق باشقۇرۇشنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى ....مەمەت روزى (5_15)
مۇناقى ئۈزۈمنى يازلىق چاتاش ئۇسۇلى ....مەريەمگۇل يۇسۇپ (5_16)
ياڭاق ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار..................................روشەنگۇل تۇردى (6_22)
شاپتۇلنى يۇقىرى مەھسۇلاتلىق ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار......گۈلبوستان قادىر (6_24)

ياڭاقنىڭ يازلىق پەرۋىشىدىكى مۇھىم نۇقتىلار.........نۇرجامال خالىق (26ـ6)
ئۆرۈكنىڭ مېۋىسىنى يىغىۋالغاندىن كېيىنكى پەرۋىشى ....ياسىن قۇربان (12ـ7)
چىلاننى ئۇلىغاندىن كېيىنكى پەرۋىشى ....غەيرەت شاكىر (13ـ7)
چىلان كۆچىتىنى چاتاپ شەكىلگە كىرگۈزۈش ئۇسۇلى ....ئابلىمىت ئابلىز (14ـ7)
مېۋىلىك دەرەخلەرنىڭ مېۋىسىنى يىغىۋالغاندىن كېيىنكى پەرۋىشى ....خۇرشىدە ئەخمەت (15ـ7)
مۇناقى ئۈزۈمىنىڭ مېۋىسى يوغىناش مەزگىلىدىكى پەرۋىشى ....خانقىز موللانىياز (16ـ7)
ئۈزۈمنى يازلىق چاتاشتىكى مۇھىم نۇقتىلار.................. خەيرىنگۈل ئابدۇراخمان (17ـ7)
ئالما دەرىخىنىڭ ھوسۇلسىز يىل شەكىللىنىش سەۋەبى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى
....ھۆسەنجان تىلىۋالدى (21ـ8)
چىلاننىڭ يازلىق پەرۋىشىدىكى مۇھىم نۇقتىلار......................تۇرغۇن مەھەممەت (22ـ8)
چىلاننىڭ پەرۋىشىدىكى مۇھىم نۇقتىلار.................................ماھىرە ھېزىم (23ـ8)
مۇناقى ئۈزۈمىنىڭ كۆزلۈك پەرۋىشى ....مەريەمگۈل يۈسۈپ (24ـ8)
ئالما دەرىخنى چاتاپ شەكىلگە كىرگۈزۈش مەزگىلى .... رابىيەم ئىسمايىل (22ـ9)
ئانارنىڭ كۆزلۈك پەرۋىشى ....كەنجىنۇر توختى (23ـ9)
چىلاننى شەكىلگە كىرگۈزۈپ چاتاش ئۇسۇلى ....ئەمەرجان توختى (25ـ9)
ئەنجۈر دەرىخىنى شەكىلگە كىرگۈزۈپ چاتاشتىكى مۇھىم نۇقتىلار....غۇلام ئۆمەر باقى (27ـ9)
چىلانلىق باغلارنىڭ تۇپراق پەرۋىشى ....ئەركىن نىياز (28ـ9)
بادام دەرىخنى قىشلىق چاتاشتىكى مۇھىم نۇقتىلار......مۇيەسسەر ھەسەن قاتارلىقلار (15ـ10)
چىلان كۆچىتى تىكىش ۋە تېخنىكىلىق يېتىشتۈرۈش ئۇسۇلى ....گۈلشەن سەمى (17ـ10)
ئۆرۈك مەھسۇلاتى تۆۋەنلەپ كېتىش سەۋەبى ۋە ھەل قىلىش تەدبىرلىرى.......ئوسمان زايىت (18ـ10)
ئەنجۈرنى كۆمۈش ۋە ئېچىشتىكى مۇھىم نۇقتىلار..............................قادىر ئوسمان (20ـ10)
مېۋىلىك دەرەخلەرنىڭ كۆزلۈك پەرۋىشىدىكى مۇھىم نۇقتىلار.......مۇيەسسەر يۈسۈپ (22ـ10)
ئورگانىك مېۋە ئىشلەپچىقىرىشتا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار....غۇلام ئۆمەر باقى قاتارلىقلار (23ـ10)
تۆۋەن مەھسۇلاتلىق نەشپۈتلۈك باغلارنىڭ پەرۋىشى ....راخمان توختى (13ـ11)
ئالما دەرىخنى قىشلىق چاتاش ۋە دەرەخ شەكلىنى ئۆزگەرتىشنىڭ يېڭى تېخنىكىسى ..ئەھەتجان ئەلى (16ـ11)
مېۋىلىك باغ مۇھاپىزەت ئورمىنى بەرپا قىلىشتىكى مۇھىم نۇقتىلار .... رەيھانگۈل ھۆسۈيۈن (18ـ11)
مېۋىلىك دەرەخلەرنى ئۈششۈك ئاپىتىدىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە يېنىكلىتىش چارىسى ..پاتىمەم ئەرشىدىن (20ـ11)
تۆۋەن ھوسۇللۇق ئۆرۈكلۈك باغلارنى يېڭىلاش ئۇسۇلى .... رەيھانگۈل رېقىپ (22ـ11)
مېۋىلىك دەرەخ كۆچەتلىرىنى قىشتىن بىخەتەر ئۆتكۈزۈش تەدبىرلىرى
.... ئابدۇرېشىت ئابلىمىت (13ـ12)

مېۋىلىك دەرەخ قوۋزىقىنى قىرىشتا دىققەت قىلىدىغان ئىشلار.....رەيھانگۈل ھۈسەيىن (12_14)
چىلاننى قىشتىن بىخەتەر ئۆتكۈزۈش تەدبىرلىرى ....پاتىگۈل ئابدۇرېھىم (12_15)
ياڭاق ئۆستۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار..مۇكەررەم مەمەت (12_17)
چىلاننى ئەلا سۈپەتلىك، يۇقىرى مەھسۇلاتلىق ئۆستۈرۈش ئۇسۇلى ....تاھىر ئەخمەت (12_19)

ئۆسۈملۈك ئاسراش

قوغۇنلۇقتىكى ئوت - چۆپلەرنى خىمىيەلىك ئۇسۇلدا يوقىتىش ....ئايشەمگۈل ئابلىز (1_34)
تۆۋەن تېمپېراتۇرىنىڭ كۆكتاتلارنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىگە كۆرسىتىدىغان تەسىرى.........
....ئەركىن ساۋۇر (1_35)
پارنىك قوغۇن - تاۋۇزلىرىدىكى قىزىل ئۆمۈچۈكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇ -
لى...قاھار قاسىم (1_39)
نەشپۈت كىچىك مېغىز قۇرتىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ يوقىتىش ئۇسۇللىرى
....ھۆرنىسا ئەمەت (1_42)
بۇغداي ئېتىزىدىكى ئوت - چۆپلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ..... پاتىگۈل ئابلەت (2_28)
پارنىك، سۇلياۋ كېمىرلەردە ئۆستۈرۈلگەن قوغۇندا كۆرۈلىدىغان يوپۇرماق قولتۇقىدىن سې -
سىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش تەدبىرلىرى ....ھەمراگۈل نېسىر (2_30)
دېھقانچىلىق دورىسىنىڭ زىيىنىغا ئۇچرىغان كۆكتاتلارنى قۇتقۇزۇش تەدبىرلىرى
....چىمەنگۈل ساقاجىيوف قاتارلىقلار (2_31)
ئالمىنىڭ تۇتلۇق كۆك پىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى .... رەيھانگۈل ئابدۇۋەلى (2_32)
پارنىك شوخلىسىنىڭ كىندىك چىرىش كېسەللىكى ۋە ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى.....گۈلقىز ئابدۇۋايىت (2_35)
باھار ماڭدامچى قۇرتىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ يوقىتىش ئۇسۇلى ....ھۆرنىسا ئەمەت (2_36)
كېۋەز كۆك پىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇللىرى ....نۇرگۈل سەلەي (3_28)
پارنىك كۆكتاتلىرىدىكى كېسەللىك، ھاشاراتلارنىڭ زىيىنىنى يېنىكلىتىش ئۇسۇلى
....تۇرسۇنگۈل تۇردى (3_30)
پارنىك ئاق توزان پىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....ئابلىكىم ئەمەت (3_31)
كۆكتات ئېتىزىدىكى ئوت - چۆپلەرنىڭ ئۇنۇۋېرسال ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى
....ئەركىن نىياز (3_34)
سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان شوخلىدىكى كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلار ۋە ئوت - چۆپلەر -
نىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش .... مەختۇمخان بارات (3_35)
يىلتىز سىستېمىسىدىكى كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش تەدبىرلىرى
....ھەمراگۈل نېسىر (3_37)

چىلان دەرىخىدە كۆرۈلىدىغان كېسەللىك ۋە زىيانداش هاشارەتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى .... روشەنگۈل تۇردى (3-38)
مۇچ ۋىرۇس كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىشتىكى مۇھىم نۇقتىلار .....نىساگۈل زىياۋدۇن قاتارلىقلار (4-25)
مۇچنىڭ چېچەك ۋە مېۋىسى تۆكۈلۈشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى ....يۇسۇپجان ئوسمان (4-27)
نەشپۈت يوپۇرماق سارغىيىش كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ يوقىتىش تەدبىرلىرى ....رەيھانگۈل زەيدۇن قاتارلىقلار (4-28)
باهار گەزلىمە قۇرتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى ....گۈزەلنۇر ئابدۇۋايىت (4-30)
قىزىلچىنىڭ پىل تۇمشۇق قوڭغۇزىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....يى شۈمى (4-31)
شوخلا يوپۇرمىقى تۇگۈلۈشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى ....ئاسىيەم رىشىت (4-33)
قوغۇننىڭ ئاق توزان كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....ئاسىمگۈل ئابلىمىت (4-34)
ئانارنىڭ چېچەك، مېۋىسى تۆكۈلۈش سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى ......كېرەم ئوسمان (4-35)
قوغۇن پىلەك قۇرۇش كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....گۈزەلنۇر هاجى (4-38)
بۇغداي كۆك پىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....گۈلشات راخمان (4-39)
قوغۇن پىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....نۇرگۈل ئابدۇغوپۇر (4-40)
شوخلىنىڭ بالدۇر يۇقۇملىنىش كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....نۇرئەلا ئەمەت (5-18)
ئالما ئۈزەك قۇرتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇللىرى.............هۆرنىسا ئىمىن (5-19)
تەرخەمەك مايماق چۈشۈشىنىڭ سەۋەبى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرى ......ئاسىيەم رىشىت (5-23)
گازىر تاۋۇزدىكى قىروسمان پاختىلىشىش كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ..... مەختۇمخان بارات (5-25)
بۇغداي ئېتىزلىرىدىكى ياۋا - ئوت چۆپلەرنى يوقىتىش ئۇسۇلى ....روشەنگۈل لېتىپ (5-26)
مېۋىلىك دەرەخ قىزىل ئۆمۈچۈكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....كەنجىنۇر توختى (5-27)
كېۋەز قىزىل ئۆمۈچۈكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....زەينەپ ئىساق (5-29)
بىيولوگىيەلىك دېهقانچىلىق دورىلىرىنىڭ ئۈنۈمىگە تەسىر قىلىدىغان ئامىللار ......رىشىت مىجىت (5-31)
كۆكتات يوپۇرماق قات چىۋىنىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش تەدبىرلىرى .... رەيھانگۈل زەيدۇن قاتارلىقلار (5-32)
دېهقانچىلىق دورىلىرىنى بىخەتەر ئىشلىتىش ئۇسۇلى ....ئالىيە ئابدۇراخمان (6-28)
مۇناقى ئۈزۈمدىكى قاسراقلىق قۇرتنى يوقىتىش ئۇسۇلى ....خۇرشىدە ئەخمەت (6-30)
شوخلا مېۋىسى ئاستا يوغىناش سەۋەبى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى ..... شارابەتگۈل ئەيسىدىن قاتارلىقلار (6-31)
شوخلىنىڭ داغلىق قۇرۇش كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى.......نۇرئەلا ئەمەت (6-33)
كېۋەزنىڭ دورا زىيىنىغا ئۇچراش ئالامەتلىرى ۋە قۇتقۇزۇش تەدبىرلىرى .....خەيرىنىسا ئىبراش (6-34)
ئوت - چۆپ يوقىتىش دورىسىنى ئارىلاشتۇرۇپ ئىشلىتىش ئۇسۇلى ....نۇرىمانگۈل ئېزىز (6-36)
باغ - ئورمانلاردىكى ئوت - چۆپلەرنى يوقىتىش ئۇسۇلى ....پاتىگۈل ئىمىن (6-39)

قوغۇن كۆك پىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....زەينەپ ئىساق (6-41)
دېھقانچىلىق دورىلىرىنى پەرقلەندۈرۈش ئۇسۇلى ....ھەبىبەم يۇنۇسجان (6-43)
كۆممىقوناق ئېتىزىدىكى ياۋا ئوت - چۆپلەرنى يوقىتىش ئۇسۇلى .....ئابدۇقادىر ئېزىز (7-19)
مۇچتىكى كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇللىرى ....
....مەينىساخان ئوسمان (7-21)
مۇچ ۋىرۇس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....ھەسەنجان تۇرسۇن (7-22)
نەشپۈت چىرىش كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ......تۇنساگۈل تۇردى (7-23)
نەشپۈت پىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....نۇرىمانگۈل ئېزىز (7-25)
قوغۇنلۇقتىكى يەر يولۋىسىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....مۇكەرەم سەمەت (7-27)
كېۋەز پىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....رۇقىيە ئابدۇكېرىم (7-28)
ئۆرۈك يېلىم كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....گۈلبوستان قادىر (7-30)
نەشپۈت غول ھەرىسىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....توختى ئاقموللا (7-31)
مۇچنىڭ باكتېرىيەلىك داغ كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ......نۇرئەلا ئەمەت (7-33)
قوغۇن قىرووۋسمان پاختىلىشىش كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ...... پاشاگۈل مامۇت (7-35)
تاۋۇزنىڭ سولىشىپ قۇرۇش كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ......جېلىل تۇرسۇننىياز (8-25)
مۇناقى ئۈزۈمنىڭ قىروسىمان پاختىلىشىش كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى
.... خانقىز موللانىياز (8-26)
پارنىك كۆكتاتلىرىدىكى كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى
.... چىنتاشگۈل ئىبراھىم (8-28)
كېۋەز غوزا قۇرتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى .... قاھار خالىق (8-29)
زىرائەتلەرنىڭ دېھقانچىلىق دورىسىدىن زەھەرلىنىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى .... ئابدۇقادىر ئېزىز (8-31)
شوخلا كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....گۈلنەزەر مەمەت (8-33)
كۆممىقوناقتىكى ئاساسلىق زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش .....ئەلى مەتتۇرسۇن (8-34)
ئۆرۈكتىكى زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئۇنۇۋېرسال ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....گۈزەلنۇر ئابدۇۋايىت (8-35)
چىلان قىزىل ئۆمۈچۈكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....ھۆرىيەت مەمەت (8-36)
پارنىكتا ئۆستۈرۈلگەن مۇچتا كۆرۈلىدىغان فىزىيولوگىيەلىك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش
- يوقىتىش ئۇسۇلى ....ئابلەق مەخمۇت (8-37)
بەرەڭگىدىكى كېيىن يۇقۇملىنىش كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش .....ئابدۇراخمان ئىدرىس (8-38)
كۆممىقوناق كېپىنىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....گۈلغۇنچەم رېھىمجان (8-39)
كىشمىش ئۈزۈم سارغىيىش كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى

.... ئىسكەندەر يۈسۈپ قاتارلىقلار (8_40)
پارنىڭ قوغۇنىدىكى بىنورمال ئالامەتلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ئۇسۇللىرى
.... ئالىم ھەبىبۇل قاتارلىقلار (8_41)
پارنىك كۆكتاتلىرىدىكى كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش تەد -
بىرلىرى .... پاتىمە توختىتۆمۈر (8_43)
پىششقلاپ ئىشلىنىدىغان شوخلىنىڭ يۇقۇملىنىش كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش
ئۇسۇلى........................خالىدەم سۇلتان (9_30)
دائىم ئىشلىتىلىدىغان دېھقانچىلىق دورىلىرىنى پەرقلەندۈرۈش ئۇسۇلى ......شەرۋانگۈل تۇرسۇن (9_1)
ئالمىنىڭ ئاق توزان كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى .....گۈزەلنۇر ئابدۇۋايىت (9_33)
دېھقانچىلىق دورىلىرىنىڭ ئۈنۈمىگە تەسىر قىلىدىغان ئامىللار............ئابلەت ئابلىز (9_34)
پارنىكتا كۆكتاتلىرىدا كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ تەكرار پەيدا بولۇشىنىڭ ئالدىنى
ئېلىش تەدبىرلىرى .... مىراجىگۈل خېلىل قاتارلىقلار (9_35)
پارنىكتا ئۆستۈرۈلگەن مۇچتىكى ۋىرۇس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى .....تەلەت توختى (9_37)
شوخلىدىكى فىزىيولوگىيەلىك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى .... ئەركىن مەمەت (9_38)
ئۈزۈمنىڭ قىرۋۇسمان پاختىلىشىش كېسەللىكى ۋە ئالدىنى ئېلىش- يوقىتىش ئۇسۇلى ...... رابىيەم ئىمىن (10_25)
ئۆرۈكتىكى زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئۇنۇۋېرسال ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى....گۈزەلنۇر ئابدۇۋايىت (10_27)
چىلان مېۋىسىنىڭ يېرىلىش سەۋەبى ۋە ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇللىرى ....ئابلەت ئابلىز (10_28)
پارنىكتا ئۆستۈرۈلىدىغان شوخلىدىكى كۈلرەڭ پاختىلىشىش كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش -
يوقىتىش تەدبىرلىرى ....ھۆسنەجان تىلىۋالدى (10_31)
زىرائەتلەردىكى دېھقانچىلىق دورا زىيىنىنى ئازايتىش تەدبىرلىرى .....مەريەمگۈل ئەخمەت (10_34)
قوغۇننىڭ يېرىلىپ كېتىش ۋە سېسىپ كېتىش كېسەللىكى ۋە ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش يو -
قىتىش ئۇسۇلى .... ماھنۇر تۇرسۇن (10_35)
پارنىكتا ئۆستۈرۈلگەن يېسىۋېلەكتىكى كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇ -
لى ....پاتىگۈل ئابدۇراخمان (10_36)
كۆدە يوپۇرمىقىنىڭ ئۇچى قۇرۇش، يوپۇرماق سارغىيىشىنىڭ سەۋەبى ۋە ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇ -
لى........................گۈلغۇنچەم رېھىمجان (10_38)
ئالما قىزىل ئۆمۈچۈكىنىڭ پەيدا بولۇش قانۇنىيىتى ۋە ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....گۈلمىرەم رەخمىتۇل (11_24)
كېۋەز غوزا قۇرتى ۋە ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ....پاتىگۈل ئوبۇل قاتارلىقلار (11_27)
مۇچ بۇزغۇچ زەمبۇرۇغ كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى ....خەمىدە قۇربان (11_29)
ئالمىدىكى كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئۇنۇۋېرسال ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش تېخ -

نىكىسى..رەيھانگۈل ئابدىۋەلى (11_30)
قوغۇندىكى زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى.....ھۆرىيەت مەمەت (12_22)
پارنىك كۆكتاتلىرىنىڭ يىلتىز چىرىش كېسىلى ۋە ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى .... راخمان توختى (12_24)
پارنىكتا تاۋۇزنىڭ پىلەك قۇرۇش كېسەللىكى ۋە ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش ئۇسۇلى.... مەسۇت مەمەتجان (12_25)

سۇچىلىق

بىتون تاختاي ۋە دوغاپلىق تاش بىلەن ياسالغان ئۆستەڭلەردە يېرىقنى بىر تەرەپ قىلىش ئۇ-
سۇلى.. مۆمىن ياسىن (1_45)
ئۆستەڭلەردە سۇ سىڭىشنىڭ سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى .... سەنەۋەر ئىنام (2_39)
ئۆستەڭلەرنى باشقۇرۇش ۋە ئاسراپ ئىشلىتىشتىكى ئاساسلىق تەدبىرلەر......سەمەت ئابدۇكېرىم (2_41)
تېمىتىپ سۇغىرىشتا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار...............ئابدۇغېنى سەيدۇللا (2_43)
پۈركۈپ سۇغىرىش سېستىمىسىنى لايىھەلەشتىكى مۇھىم نۇقتىلار......تاجىگۈل سەمەت (3_40)
ئەتىيازلىق سۇ باشلاشنىڭ تەييارلىق خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش كېرەك .... ئەنۋەر تۇرغۇن (3_42)
توما - تاقاق، چىغىرىق ئۇسكۇنىلىرىنى بىخەتەر ئىشلىتىشتىكى مۇھىم نۇقتىلار ....مۆمىن ياسىن (3_43)
كىچىك تىپتىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائات قۇرۇلمىلىرىنى باشقۇرۇش تەدبىرلە-
رى...ئەنۋەر تۇرغۇن (4_41)
زىرائەتلەر قانداق ۋاقىتتا سۇغا ئېھتىياجلىق بولىدۇ.................سەمەت ئابدۇكېرىم (4_43)
سۇلياۋ يوپۇق ئۇستىدىن سۇغىرىش ئۇسۇلى ....ئابدۇشۇكۇر مەخسۇم (5_34)
سۇ قۇرۇلۇش سۇپىتىنى باشقۇرۇشتا ئويلىغانلىرىم ....بۇرابىيە داۋۇت (5_36)
پۈركۈپ سۇغىرىشتا ئىشلىتىدىغان تۇرۇبا ماتېرىياللىرىنى تاللاش ئۇسۇلى........ مىنەۋەر ئابدۇغېنى (7_37)
كىچىك تىپتىكى سۇ قۇرۇلۇش ئىنشائاتلىرىنى باشقۇرۇش ۋە ئاسراش ئۇسۇلى .....تۇرسۇنجان تۇرسۇنروزى (7_39)
سولياۋ يوپۇق يېپىپ سۇ سىڭمەس ئۆستەڭ ياساش ئۇسۇلى .... ئىلھام قاھار (7_40)
زەي چىقىرىۋېتىش قۇرۇلۇشىنىڭ رولى ....خەيرۇللا سەلەي (7_41)
سۇغىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان سۇنىڭ ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئۇسۇلى...مەمەتئېلى ئەمەت (8_45)
كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈپ، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتىنى مۇھىم خىزمەتلەر قا-
تارىدا چىڭ تۇتۇش كېرەك .... خەمىتجان ئەسقەر (8_46)
بىتونلۇق سۇ سىڭمەس ئۆستەڭ ياساشنىڭ ئاددىي ئۇسۇلى .... ئىلھام قاھار (8_48)
بۇلغىما سۇلارنى بىر تەرەپ قىلىش تېخنىكىسى .... سەمىجان ئابلا (8_49)
ئۇستۇنئاتۇش يېزىسىنىڭ ئىچملىك سۇ قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش تەدبىرلىرى .... باھارگۈل ئابلىز (9_41)
كىچىك تىپتىكى ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتلىرىدا كۆرۈلگەن مەسىلىلەر ۋە ھەل قىلىش تەد-
بىرلىرى...گۈلقىز مامۇت (9_42)

ئېكولوگىيەلىك سۇچىلىق قۇرۇلۇشىغا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك ....سەمجان ئابلا (9-44)
سۇ ئامبارنىڭ تۆۋەن ئېقىن رايونلىرىنىڭ زەيلەپ كېتىش سەۋەبى ۋە مۇداپىئەلىنىش تەدبىرلىرى ....ئۆمەر ئەركىن (9-45)
بۇغداينى سۇ تېجەپ سۇغىرىش ئۇسۇلى ....نۇرۇنگۇل باقى (9-47)
كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە قۇرۇلمىلارنى تەكشۈرۈش، ئاسراش ئۇسۇلى ....سەنەۋەر ئىنام (9-48)
بۇلاق سۈيىنىڭ پايدىلىنىش قىممىتى .... ئابلەت غوجامنىياز (10-40)
كىچىك تىپتىكى ئېتىز ـ ئېرىق سۇ ئىنشائاتلىرىنىڭ ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشقا تەسىرى ....گۈلقىز مامۇت (10-42)
تېمىتىپ سۇغىرىش تېخنىكىسىنىڭ ئالاھىدىلىكى ....مجىت ئابلىمىت (10-44)
سۇ سىڭمەس ئۆستەڭ لايىھەلەشتە توڭ كۆتۈرۈپ بۇزۇلۇپ كېتىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى .... ئايشىنۇر غېنى (10-45)
سۇ ئۆلچەش كەسمە يۈزىنى قىش پەسلىدە ئاسراش ....مۇيەسسەرجان قۇربانىياز (11-34)
سۇ ئامبار قۇرۇلۇشىنىڭ ئەھمىيىتى .... ئايشىنۇر غېنى (11-36)
يېزا ـ قىشلاقلاردىكى ئىچىملىك سۇ مەسىلىسىگە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك .... ئابلەت غۇجامنىياز (11-37)
ئۆستەڭلەرنى باشقۇرۇش ۋە ئاسراش ....ئابلاجان ئاخۇن (11-39)
سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىدىكى رولى ... مېھرىگۇل مۆمىن (11-40)
سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشلىرىنىڭ توڭلاپ بۇزۇلۇپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى ....مۆمىن ياسىن (12-28)
تاختىلاپ سۇغىرىش ـ سۇ تېجەشتىكى ئۈنۈملۈك تەدبىر... مۇيەسسەرجان قۇربانىياز (12-30)
يېزا ئىگىلىكتە سۇ تېجەشنىڭ ئەھمىيىتى ....ئابلاجان ئاخۇن (12-32)
ئۆستەڭ لايىھەلەشنىڭ قەدەم ـ باسقۇچلىرى .... رەيھانگۇل ئەيسا (12-33)
لوپ ناھىيەسىنىڭ كىچىك تىپتىكى سۇ ئىنشائات قۇرۇلۇشىنىڭ تەرەققىياتى ... تۇرسۇنجان تۇرسۇنروزى (12-34)
ئېرىق ـ ئۆستەڭلەردە لاتقا تىنىپ قېلىش ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى ...مەمەت ئابلىز (12-35)

چارۋىچىلىق، مالدوختۇرلۇق

ئۆي قۇشلىرىغا دورا ئىشلەتكەندە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار .... تۇرسۇنگۇل ھۇسەن (1-47)
بوغاز چارۋىلارغا دورا بەرگەندە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار............قەلبىنۇر ئابدۇرېھىم (1-48)
موزايلاردىكى ئۆپكە ياللۇغىنى داۋالاش ئۇسۇلى ....ئابلىكىم ئابدۇكېرىم (1-50)
«ئورۇق گۆش جەۋھىرى» نىڭ زىيىنى توغرىسىدا ....مەخپۇزە ئابدۇكېرىم (2-45)
يېڭى تۇغقان چارۋىلارنى ئىلمىي ئوزۇقلاندۇرۇشنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى .....مۇھەممەترېھىم ئابلىمىت (2-47)
قوچقار بىلەن ساغلىقنى ئارىلاشتۇرۇپ باقماسلىق كېرەك .... گۈلمىرە مەمەت (2-49)
ئىنەكلەردىكى جىنسىي غىلاپ ياللۇغىغا دىياگنوز قويۇش ۋە داۋالاش ..مەمەتنىياز ئاتاۋۇللا (2-50)

تۆللەردىكى ۋىتامىن A يېتىشمەسلىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاش ...... قەلبىنۇر ئابدۇرېھىم (3_45)

چارۋىلاردىكى تۇخۇمدان خالتىلىق ئىششىقنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاش ...چىمەنگۈل زۇنۇن قاتارلىقلار (3_47)

توخۇ چېچەك كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاش ....نىزامىدىن ئابدۇرېھىم (3_49)

موزاي چوڭ ئۈچەي تاياقچە باكتېرىيە كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ـ داۋالاش ...... روزىگۈل ئەخمەتنىياز (3_51)

توخۇلارنى ئىممۇنىتېتلاش ئۈنۈمىنىڭ تۆۋەن بولۇش سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى ....ئابلىمىت ئابدۇرېھىم (4_44)

چارۋا ـ ماللاردىكى يەل تاشما كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ داۋالاش ئۇسۇلى......رىزۋانگۈل ھوشۇر (4_47)

چارۋىلاردىكى كۆپ تەرلەشنىڭ ئالدىنى ئېلىپ داۋالاش .....چىمەنگۈل زۇنۇن قاتارلىقلار (4_49)

قوينىڭ بىرادزوت كېسەللىكى ۋە ئىنتروتوكسىمىيە كېسەللىكىنى پەرقلەندۈرۈش ۋە داۋالاش .... روزىگۈل ئەخمەتنىياز (4_51)

ئىنەكلەرنى سۈتتىن ئايرىلغان مەزگىلدە بېقىش ـ باشقۇرۇشتىكى مۇھىم نۇقتىلار .... مۇھەممەترېھىم ئابلىمىت (5_39)

چارۋا ـ ماللاردىكى تېتانۇس كېسىلىنى داۋالاش ئۇسۇلى ....ئىمىن غوجى (5_41)

چارۋىلارنىڭ تۇغۇتىغا ياردەم بېرىدىغان ئۇسۇللار........................ئانىگۈل ۋايىت (5_43)

يەم ـ بوغۇزدىن زەھەرلەنگەن چارۋىلارنى داۋالاش ....قۇربان يۈسۈپ (5_45)

يېڭى تۇغۇلغان موزايلارنىڭ كىندىك ياللۇغى ۋە ئۇنى داۋالاش ئۇسۇلى ....ئۆمەرجان قاتارلىقلار (6_46)

كالا باقمىچىلىقىدا دېزىنفېكسىيەلەشتە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار ....قۇربانبۇۋى دۆيشماخۇن (6_47)

چارۋا ـ ماللاردىكى كالتسىي يېتىشمەسلىك ئالامەتلىرى ۋە تولۇقلاش ئۇسۇللىرى ....ئايشەمگۈل ئىبراھىم قارلىقلار (6_49)

قوي، ئۆچكىلەردىكى ئاتسىبستون كېسەللىكى ۋە ئالدىنى ئېلىش ـ داۋالاش .... ئايشەمگۈل ئۇبۇل (7_43)

كالىلارنىڭ يەم ـ خەشەك سەۋەبىدىن كېلىپ چىقىدىغان كېسەللىرىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، داۋالاش ئۇسۇلى ....خەمىدەم ئىسمائىل (7_44)

چارۋا كېسەللىكلىرىنى داۋالاشنىڭ ئاددىي ئۇسۇللىرى ....كېرەم بارات (7_46)

زەنجىۋىلنىڭ مالدوختۇرلۇقتا ئىشلىتىلىشى ....ئابلىمىت ئابدۇرېھىم (7_47)

كالا، قويلارنى تېز بورداشتا دىققەت قىلىدىغان ئىشلار........................گۈلنىساخان سايىت (7_49)

قىسىر مەزگىلىدىكى كالىلارنى بېقىپ باشقۇرۇشتىكى مۇھىم نۇقتىلار ....قۇربانبۇۋى دۆيشماخۇن (7_51)

ئىنەكلەردىكى بالياتقۇ ئىچكى پەردە ياللۇغى كېسىلى ۋە داۋالاش ئۇسۇلى ....ئۆمەرجان قاتارلىقلار (7_53)

كەپتەردە كېسەللىك قوزغايدىغان مۇھىم ئامىللار ۋە ئۇلارنى تىزگىنلەش ....ئايشەمگۈل ئۇبۇل (8_52)

تۇخۇم تۇغۇش ئالدىدا تۇرغان توخۇلارنىڭ كۈندىلىك مەشغۇلات قائىدىسى ......كەنجىگۈل ئەزىز (8_54)

بوغاز ساغلىقلاردىكى سۆڭەك يۇمشاشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ....ئىمىن غوجى (8_55)

ئىنەكلەرنىڭ قىسىر قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇللىرى ....كېرەم بارات (8_56)

قوناق شېخىنى تۇپ بويىچە سىلوسلاش ئۇسۇلى ....كېرەم بارات (9_50)
ئۇغۇز سۈتىنىڭ چىشى ماللارنىڭ كۆپىيىش ئىقتىدارىنى ياخشىلاشتىكى رولى .....ئابلىمىت ئابدۇرېھىم (10_46)
كالا، قوي باقمىچىلىقىدا ئوت - چۆپ، يەم - خەشەكنى ئاساسلىق ئوزۇقلۇق قىلىش كېرەك ...... ئورۇزئېلى ئابدۇللا (10_49)
يېڭى تۇغۇلغان موزايلاردىكى قەۋزىيەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلى ......ئايزىمگۈل ئابلىز (11_41)
كۆشىگۈچى چارۋىلارنىڭ شال پاخىلىدىن زەھەرلىنىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش
.... ئىززەتگۈل جامال (11_42)
توخۇ باقمىچىلىقىدا يەم - خەشەك تېجەش ئۇسۇلى .... رازاق تۇردى (11_43)
موزايلاردىكى ۋىتامىن A يېتىشمەسلىك كېسەللىكى ۋە ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش ئۇسۇ -
لى...مەمەت توختى (11_45)
توخۇدىكى كوكسىدىيوم قۇرتى كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش داۋالاش ....تۆمۈر ئىمىن (12_36)
يۇقۇمسىز خاراكتېرلىك بالا تاشلاشنىڭ ئاساسلىق سەۋەبلىرى ۋە ئالدىنى ئېلىش ... ئۆمەرجان (12_39)

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى

نۆۋەتتىكى ۋەزىيەتنىڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تەرەققىياتىغا كۆرسەتكەن پايدىلىق تە -
رەپلىرى ....نۇرنىسا (1_52)
كىملەر يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى سېتىۋېلىش تولۇقلىمىسىدىن بەھرىمەن بولالايدۇ؟.....ئايشەمگۈل رۇيدۇل (1_53)
تىراكتورنى ئارقىسىغا ياندۇرغاندا دىققەت قىلىدىغان ئىشلار.......................... غېنى ئەلا (2_53)
يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىغا سۇ قۇيغاندا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار...... ئابدۇرۇسۇل مەڭنىك (2_54)
يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى داۋانغا چىققاندا ۋە چۈشكەندە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار.... زۆھرەگۈل ھەسەن (3_54)
ئىمكەش تىراكتور سېتىۋالغاندا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلار....گۈلباھار ئىنايەت (4_53)
تىراكتورنى كۆندۈرۈشتىكى مۇھىم نۇقتىلار..........................قەمەر موللاھېلىم (5_47)
دان ئايرىش ماشىنىسىنى تاللاپ سېتىۋېلىش ئۇسۇلى ....زورەگۈل ھەسەن قاتارلىقلار (5_48)
يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ھادىسىسى يۈز بېرىشنىڭ ئاساسلىق سەۋەبلىرى.....گۈلباھار ئىنايەت (5_51)
كەپشەرلەشتە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار ....تۇرغۇن تۇرۇپ (6_51)
خامان تېپىشتە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار..................................توختاخۇن مەرۇپ (7_54)
دان ئايرىش مەشغۇلاتىدا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار.........................تۇرغۇن تۇرۇپ (7_55)
تىراكتورنى تېخنىكىلىق ئاسراشتىكى تېخنىكىلىق تەلەپلەر.............مەمەتجان ھېكىم (9_52)
تىراكتور داۋاندىن چۈشۈۋاتقاندا تورمۇزلاش ئىقتىدارىنى يوقاتقاندا جىددىي پەيتتە ھەيدەش
ئۇسۇلى ....ئابدۇنىياز رېھىم (9_53)
ئېرىق چىقىرىش ماشىنىسى ھەققىدە ساۋات ....تۇرغۇن تۇرۇپ (10_50)
زىرىنى ماشىنا بىلەن تېرىش ئۇسۇلى ....باھارگۈل تۇرۇپ (11_47)

ئىگىلىك باشقۇرۇش

يەر ھۆددىگەرلىك ماجىرالىرى كۆپ بولۇشىنىڭ سەۋەبلىرى ۋە ھەل قىلىش ئۇسۇللىرى ...قاسىم توختى قاتارلىقلار (54_1)
دېھقانلار كەسپىي ھەمكارلىق كوپىراتىپىدا ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەر ۋە ھەل قىلىش تەدبىرلى -
رى .... ئەلى ئۆمەر (52_5)
كەنت مالىيەسىنى ئاشكارىلاشنى مۇكەممەللەشتۈرۈش تەدبىرلىرى ....ئەلى ئۆمەر (52_6)
يېزا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتلىرىنى زور كۈچ بىلەن قوللاش كېرەك ....ئەلى ئۆمەر (56_7)

يېزا مائارىپى

ئىناق جەمئىيەت ۋە يېزا مائارىپى ....ئابلىز ئىبراھىم دولان (57_1)
ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ ئىدىيە ئەخلاق ساپا تەربىيەسىنى كۈچەيتىشنىڭ ئۇسۇللىرى ....ئايجامال ئەخمەت (54_4)

شەھەر - يېزا قۇرۇلۇشى

شەھەر يېزا قۇرۇلۇشنى پىلانلاشتا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار........... مەسۇدە ئەكبەر (57_6)

پىششىقلاپ ئىشلەش

چىلان يىغىش، قۇرۇتۇش ۋە دەرىجىگە ئايرىپ ساقلاش تېخنىكا تەدبىرلىرى .... ھۆرنىسا ئىمىن (54_9)
سامساق ساقلاش ئۇسۇلى ....ئايشەمگۈل تاش (52_10)
زىرائەت ئۇرۇقىنىڭ ئۆمرى زادى قانچىلىك بولىدۇ.........ئايشەمگۈل تاش قاتارلىقلار (48_11)
بۇغداي ئۇرۇقىنى ساقلاش ئۇسۇلى ....ئاسىمگۈل ئابلىمىت قاتارلىقلار (50_11)

يېزا ئېنېرگىيەسى

پاتقاق گاز كۆلچىكىدە دائىم كۆرۈلىدىغان كاشىلىلارنى بىر تەرەپ قىلىش ...... پاتىمە توختى تۆمۈر (56_9)

ئاۋانگارتلار

بۇلاق سۇلىرىغا مۇھەببەت ....ئابلەت جۇمە تۇپراق (53_10)

تۆھپىكارلار

مېھنەت بىلەن گۈللەنگەن مەنىلىك ھايات ....ھەلىمە تۇرسۇن (52_11)

قانۇن ئۆگىنەيلى

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى ..(56_1)
جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى ....(56_2)
جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى ......(56_3)
جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى .(56_4)
جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى ..(56_5)
جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى .....(56_6)

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى .(7_56)
جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى .(8_56)
جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى .(9_56)
جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى ...(10_56)
جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ قورامىغا يەتمىگەنلەرنى قوغداش قانۇنى ....(11_58)
جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ قورامىغا يەتمىگەنلەرنى قوغداش قانۇنى ....(12_41)

بىلىۋېلىڭ

ئاپتورلار سەمىگە ....(1_59)
مېڭىگە پايدىلىق يېمەكلىكلەر...(2_59)
ئاپتورلار سەمىگە ....(2_60)
خانىم - قىزلارغا خىتاب .... ھەلىمە تۇرسۇن (3_59)
دېھقانلار كەسپىي ھەمكارلىق كوپېراتىپلىرىنىڭ رولى .... ھەلىمە تۇرسۇن (4_58)
دېھقانلارنى بېيىشقا يېتەكلەشتە دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلار.........ئادىل بەكرى (5_57)
كەيپىياتنى تەڭشەشتە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار ....ھەلىمە تۇرسۇن (5_60)
قومغا چۈشكەندە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار.................................. ھەلىمە تۇرسۇن (6_59)
كۆكتات ۋە مېۋىلەردىكى دېھقانچىلىق دورا قالدۇقلىرىنى ئازايتىش تەدبىرلىرى.....تۇرسۇنئاي تۇرغۇن (7_59)
بىر قېتىم ئىشلىتىدىغان بويۇملارنى ئىشلىتىشتە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار..........ھەلىمە تۇرسۇن (8_59)
ئۆرۈك سېتىۋېلىشتا بىلىشكە تېگىشلىك ئىشلار............................... شەمشىقەمەر ھوشۇر (9_59)
ئۆي زىننەتلەشتە تام قەغىزىنى تاللاشتا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار ...ئۆمەر ئىسمائىل (9_60)
سۈپەتلىك پاختا تېرىشتە دىققەت قىلىدىغان ئىشلار.........ئەخمەت مەتنىيازقاتارلىقلار (10_59)
دېھقان ئىشلەمچىلەر مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتا دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار .....پاتىگۈل تەۋەككۈل (11_59)
ئاپتورلار سەمىگە.. (11_60)
سۇمۇرىدىغان ۋە پۇركۈگۈچ دورىلارنى ئىشلەتكەندە دىققەت قىلىدىغان نۇقتىلار
.... ھەلىمە تۇرسۇن (12_42)
ئاپتورلار سەمىگە...(12_44)

يېزا ئەدەبىيات سەنئىتى

ئەمگەكچىمەن ....ئەنۇەر ئابلەت شەيدائى (1_60)
شەرەپ قۇچقان جانانغا...مەتنۇرى ئىمىن (پۇناقى) (4_60)
دېھقان شادلىقى ....مۇھەممەتجان ئىسمائىل پۇناقى (10_60)

يېزا ئىگىلىكىنى
يېزا بىلەن دېھقانلار
مەسىلىسىنى ياخشى ھەل
قىلىش پۈتكۈل پارتىيە
خىزمىتىدىكى مۇھىم
ئىشلارنىڭ مۇھىمىدۇر

"مەركەزدىن سادا" نىياز كېرىم شەرقى

ژۇرنىلىمىزنىڭ 2014-يىللىق سانلىرىغا مۇشتەرى بولۇشىڭىزنى قارشى ئالىمىز!

مەزكۇر ژۇرنالنىڭ سۈپەتلىك چىقىشىغا تۆھپە قوشۇۋاتقان قىزلاردىن خەلقىمىزگە ئوتلۇق سالام
گۈلزار ھېسامىدىن خەۋىرى ۋە فوتوسى

农村科技
(月刊)

يېزا پەن — تېخنىكىسى
(ئايلىق ژۇرنال)

باشقۇرۇپ چىقارغۇچى ئورۇن: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيەسى
تۈزۈپ نەشر قىلغۇچى: «يېزا پەن -تېخنىكىسى» ژۇرنىلى رېداكسىيەسى
باش مۇھەررىر: ھەلىمە تۇرسۇن تېلېفون ۋە فاكس نومۇرى: 0991 — 4505075
مۇھەررىرلەر: ئابلەت ھەبىبۇللا ئەنۋەر مۇھەممەت
ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 403 - قورۇ پوچتا نومۇرى: 830091
باسقۇچى ئورۇن: شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتى باھاسى: 2.00 يۈەن
تارقاتقۇچى ئورۇن: ئۈرۈمچى شەھەرلىك پوچتا ئىدارىسى
مۇشتەرى قوبۇل قىلغۇچى: جايلاردىكى پوچتىخانىلار، نامراتلارنى يۆلەش ئىشخانىسى، پەن-تېخنىكا ئىدارىسى، ئىگىلىك باشقۇرۇش ئىدارىسى ۋە تەھرىر بۆلۈمىمىز مۇشتەرى قوبۇل قىلىدۇ.
خەلقئارالىق ئۆلچەملىك نومۇرى: ISSN 1004-1095
مەملىكەتلىك بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65-1046/S-W
پوچتا ۋاكالەت نومۇرى: 123 - 58 ئېلان كىنىشكا نومۇرى: 0016